ALp 2466
L.arch.

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, October 31, 1989

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 44 (2071) 1989 SPALIS–OCTOBER 31 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Kai kaulai kalba

Baisios tylos dešimtmečiai įrašomi istorijon. Niekas niekada nebegalės sakyti, kad jų nebuvo. Nebebus nė tų žmonių, kurie dar nori slėpti tiesą. Šito nebereikės, nes ir kaltintojai, ir kankiniai bus pavirtę dulkėmis – vienodai be išimties. Tačiau istorijoje ir dar gyvuose prisiminimuose kankintojai ir kankiniai stojasi labai skirtingais vaizdais. O kažkada ir vieniems, ir antriems, dar mažyliams, mielosios močiutės kaldavo į galvas: būk geras, vaikeli . . . Ir šiandien liko vienas baisiausių klausimų: kas gi pasidarė? Kodėl vieni išliko, o kitų kaulus krauna į dėžes ir veža namo? Kurie laimėjo, kurie liko nugalėtojai? . . .

KAIP BESISTENGTUME analizuoti kankintojo, išdaviko vidinę suirutę, po eilės žmogiškumui priklausančių dvasinių elementų, turėtume sugrįžti prie vieno ir labai paprasto bruožo. Tai nusisukimas nuo pagrindinio krikščionybės principo – artimo meilės. Ak, jeigu ji dar nors kiek būtų rusenusi tada, kai jos tikrai reikėjo, kai sąrašais ir tardymais norėta įsiteikti okupantui, kai pavydas ir kerštas siautė kaip viesulas, labai derindamasis su "kas buvo nieks, tas bus viskuo" . . . Prispaudėjams, pataikūnams ir tėvynės išdavikams tada vaidenosi kažkokia nauja, iš rytų kylanti aušra. O iš tikrųjų tai buvo pati baisiausioji civilizuoto pasaulio tamsybė, kurios niūrūs šešėliai tebešmaikščioja ir dabar dar tautos laisvėjimo prošvaistėse. Imperijos nustalinimas – tai tik šviesesnių kaukių užsidėjimas. Įšalo žemėse rankiojami ir vežami kankinių kaulai mums kalba ne apie kaukes, bet apie tikruosius veidus, dėl kurių ir kankinimai, ir kalinimai, ir tautų neteisėti pavergimai atsirado. Tie kaulai kalba mums apie liūdesį, kai dar ir šiandien atsiranda tautiečių, bandančių pateisinti piktadarius ir pačią sistemą.

VĖLINIŲ žvakelės liepsnoja, kad tremtinių kaulai mums per amžius kalbėtų apie bedievybės ir komunizmo sujungtų jėgų žemiškąjį pragarą, kad kalbėtų apie parduotas sąžines, kad tik nužemintais tarnais iškoptų į to pragaro paviršių. Kažin ar kada kas galės surašyti vardus visų visų tų pataikūnų, kurie tą pragaro ugnį kurstė? . . . Vėlinių žvakelės liepsnoja ir ant partizanų kapų, vis daugiau ir daugiau prasimušančių iš gimtosios žemės kryželiais, koplytėlėms, vainikais. Ir kas surinks, kas suskaičiuos, kas parodys visas tas šventąsias vietas, kuriose krito žmonės, neišdavę savo tėvynės? Liepsnoja žvakelės ir visuose išeivijos kampeliuose – kapas prie kapo visų tų, kurie dešimtmečiais ilgėjosi savo tėvynės, bet mylėjo laisvę ir kentėjo, kad tėvynė jos neturi. Kentėjo ir ryžosi daryti viską, kas tik įmanoma, kad toji laisvė ir tenai sugrįžtų. Vėlinių naktį liepsnoja žvakelės pagarbiai ir vienodai visiems. Sugėdinti ir bejėgiai persekiotojai laukia tautos atleidimo. Amžiną atilsį šnibždama už visus – savus mylimuosius, nežinomus kankinius ir palūžusius, priešais tapusius, kurie sau pasmerkimą surašė tremiamųjų sąrašuose, kankinimų kamerose, Rainių miškelio tragedijoje. Ir tik maža, maža dalelė karstuose grįžta į tėvynę. Ką matom – sukrečia, spaudžia ašaras. Klausome kankinių balso, skelbiančio šiurpią tiesą: laisvė negailestinga – kas nors turi mirti, kad kiti gyventų. Vėlinių naktį Dievas ir tėvynė sustoja taip arti vienas kito, kad nebegali būti nematomi, nejaučiami. Nebegali būti nė atskirti, kad nebepasikartotų baisioji tragedija – visiškas artimo meilės praradimas. Č.S.

Vėlinių proga atsimename ne tik savo artimuosius, iškeliavusius anapus, bet ir kankiniais mirusius tautiečius Sibiro taigose. Nuotraukoje spalio mėnesį atvežta žemė nuo Sibiro kapų Vilniaus arkikatedroje Nuotr. K. Sverio

Baltiečiai ir JAV užsienio politika

Vieša Amerikos kongreso komisijos apklausa

Pirmą kartą Amerikos kongreso komisija spalio 19 d. suruošė viešą apklausinėjimą svarstyti politinį nusistatymą nepripažinti Baltijos valstybių įjungimą į Sov. Sąjungą.

Daugiau kaip šimtas stebėtojų klausėsi Lietuvos atstovo Stasio Lozoraičio, Latvijos atstovo Anatol Dinbergs ir Estijos generalinio konsulo Ernst Jaakson, Valstybės departamento sekretoriaus pirmojo pavaduotojo Europos ir Kanados reikalams James Dobbins, tarptautinės teisės žinovo advokato William Hough III žodinių parodymų. Apklausą vykdė Helsinkio komisija prie JAV kongreso. Pirmininkavo kongresmenas Steny Hoyer.

Prieš daugelį metų Baltijos valstybių įjungimo klausimą į Sov. Sąjungą nagrinėjo Kersteno komitetas, įkurtas 1913 m. Deja, tada šiuo klausimu nesidomėjo JAV valdžia.

Neaiški JAV politika

Helsinkio komisijos apklausoje dalyvavo šie kongresmenai: Steny Hoyer (demokratas iš Marylando), Don Ritter (respublikonas iš Pensilvanijos), Edward Feighan (demokratas iš Ohio), senatorius Donald Riegle (demokratas iš Mičigano). Visi pasisakė už Baltijos tautų laisvę. Ritter ir Riegle negalėjo dėl kitų įsipareigojimų išklausyti liudijimų, tačiau abu kalbėjo. Riegle nepriklauso Helsinkio komisijai, bet yra pasižymėjęs kaip labai aktyvus ir nuoseklus Baltijos valstybių nepriklausomybės gynėjas Amerikos senate. Jis nustatė apklausai toną, sakydamas, kad jis norėtų geriau suprasti JAV politiką Baltijos kraštų atžvilgiu, nes, pasak jo, ji esanti labai neaiški.

Ritter teigė, kad Baltijos kraštų klausimas yra matas nustatyti Gorbačiovo intenciją, ar jis tikrai nori Sov. Sąjungą pakeisti teisine valstybe. Jei taip, tai šiems kraštams Gorbačiovas turėtų netrukdyti atsiskirti nuo Maskvos. Jis atkreipė dėmesį į 121 kongresmeno spalio 16 d. pasirašytą prez. G. Bushui laišką, paruoštą jo ir kongresmeno Hertel iniciatyva. Laiške prezidentas raginamas Baltijos valstybių klausimą perkelti į regioninio konflikto plotmę.

Kongresmenas Feighan, kurio kėdė priklausė Kersteno komitetui, pažymėjo, kad JAV užsienio politika Baltijos tautų atžvilgiu neatitinka laiko dvasios.

Liudijo Baltiečių diplomatai

Apklausoje pirmas liudytojas buvo Estijos generalinis konsulas Jaakson, kuris pabrėžė istorinius įvykius, susietus su Estijos aneksija.

Latvijos atstovas Dinbergs tvirtino, kad latvių tautinis sąjūdis nėra nukreiptas prieš vietinius rusus, ir dauguma gyventojų remia Latvijos liaudies fronto veiklą.

Stasys Lozoraitis atkreipė komisijos dėmesį į dabarties įvykius Lietuvoje ir ateities reikalavimus. Jis sakė, kad labai svarbu šiuo metu stiprinti demokratinį judėjimą visose srityse. Čia galėtų stiprų vaidmenį atlikti ir JAV valdžia, veikdama atitinkamais kanalais. Lietuvoje reformos kol kas esančios ribotos. Rinkimai į Lietuvos aukščiausiąją tarybą ateinančių metų pradžioje vyks okupacinėse sąlygose ir Raudonosios armijos kariams bus leidžiama balsuoti. Tačiau, pasak jo, tautinis demokratinis judėjimas Aukščiausioje taryboje gali laimėti 70% visų vietų. Tai sudarys sąlygas Lietuvoje naujiems politiniams užsimojimams.

Baltijos kraštams žengiant į nepriklausomą valdymasi, turėtų būti nustatytas kriterijus, pagal kurį būtų sprendžiamas nepriklausomybės tikrumas.

Lozoraitis apgailestavo, kad apklausoje nedalyvavo sovietų ambasadorius Dubyninas, o buvo manoma, kad jis irgi liudys. Manoma, kad nenorėjęs prie to paties stalo sėdėti su baltiečių diplomatais. Pasak Lozoraičio, jis būtų pasakęs, kad atėjo laikas aptarti Lietuvos ir Sov. Sąjungos bendrus interesus.

Valstybės departamento atstovas Dobbins pakartojo JAV nusistatymą nepripažinti Baltijos valstybių įjungimą į Sov. Sąjungą. Valstybės sekretorius Bakeris rugsėjo mėnesį su Sov. Sąjungos užsienio reikalų ministeriu Shevardnadze aptarę įvykius Baltijos šalyse ir abu sutarę, kad permainos tuose kraštuose turėtų vykti taikingu būdu. Esą, patys sovietai prisipažįsta, kad nerusų tautybių klausimas jiems yra kebliausias.

Vakarų pasyvumas

Advokato Wm. Hough pranešimas buvo iš dviejų dalių: aptarė nepripažinimo politikos teisinį požiūrį ir davė patarimų, kaip JAV valdžia galėtų įprasminti tą politiką šių dienų sąlygose. Jis buvo vienintelis liudytojas, smarkiai sukritikavęs JAV ir kitų vakariečių pasyvų laikymąsi Baltijos valstybių atžvilgiu. Ligi šiol nė viena Vakarų valstybė nepasiūliusi konkretaus plano, kaip Baltijos valstybės galėtų atgauti nepriklausomybę.

Baltijos kraštų klausimui spręsti kaip pagrindą Wm. Hough siūlė 1939 m. spalio mėnesio sutartis su Sov. Sąjunga. Nors baltiečiai tomis su-

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

VENGRIJA PRAĖJUSIĄ SAVAITĘ VĖL BUVO PASKELBTA nepriklausoma demokratine respublika. Šiam istoriniam žingsniui pasirinkta spalio 23 d. – trisdešimt trečiosios 1956 m. tragiškai pasibaigusio vengrų tautos sukilimo metinės. Pranešimą Budapešte, Parlamento aikštėje, vengrų tautai padarė vykdomojo prezidento pareigas einantis M. Szuras, pabrėždamas, kad dabar yra įgyvendinti 1956 m. sukilėlių siekiai. Pranešimas buvo padarytas iš to paties balkono, kur prieš 33-jus metus kalbėjo sukilėlių vyriausybę sudaręs reformų siekiantis komunistas Imrė Nagy. Sukilimą sutriuškino N. Chruščiovo atsiųsti tankai. Premjeras M. Nagy su kitais sukilimo vadais buvo pakartas, bet jų palaikai šiemet buvo surasti, atkasti ir iškilmingai palaidoti kaip tautos didvyrių. Vykdomojo prez. M. Szuro pranešimo Parlamento aikštėje klausėsi 100.000 vengrų minia, girdėjosi šūkiai, reikalaujantys sovietų pasitraukimo. Iš tikrųjų M. Gorbačiovas jau yra pradėjęs sovietinių dalinių atitraukimą. Jis taipgi įsipareigojo nesekti N. Chruščiovo pavyzdžiu ir nesikišti į dabartinius įvykius Vengrijoje. Pasak jo, Sovietų Sąjunga tokiai taktikai neturi nei politinės, nei moralinės teisės ne tik Vengrijoje, bet ir aplamai R. Europoje. Vengrijos krašto apsaugos ministeris F. Karpatis pranešė, kad Vengrija pasiliks Varšuvos sąjungoje, bet sumažins savo karinius dalinius. Demokratinė Vengrijos respublika šį rudenį rinks savo prezidentą, o sekantį pavasarį – parlamento narius.

Nepatenkinti vadais

R. Vokietijos gyventojai nėra patenkinti naujuoju kompartijos vadu E. Krenzu. Komunistinis parlamentas vyriausiu valstybės vadu jį patvirtino su opozicijos balsais. Penkis šimtus vietų turinčiame parlamente 26 nariai nepasinaudojo balsavimo teise, o kiti 26 balsavo prieš E. Krenzą. Tai pirmas toks įvykis 40 metų trukusioje komunistinės R. Vokietijos istorijoje. Lig šiol kompartijos vadai būdavo patvirtinami vienbalsiai. E. Krenzo vyriausybė jau paskelbė amnestiją suimtiems demonstrantams ir V. Vokietijon pabėgusiems gyventojams. Gerokai didesnė įtampa jaučiama Čekoslovakijoje. Ten demonstracijose reikalaujama kompartijos vado M. Jakešo atsistatydinimo ir reformų. Prahoje apie 10.000 gyventojų bandė paminėti 1918 m. paskelbtos nepriklausomybės 71-sias metines. Tačiau ir juos milicija sutiko su guminėmis lazdomis. Vengrija atgavo nepriklausomybę, Lenkija pradeda atgauti, o Čekoslovakijoje netgi neleidžiama jos prisiminti. Milicininkai sumušė ir suėmė beveik 300 demonstrantų. Tad nenuostabu, kad milicininkai, ginantys bet kokias reformas atmetantį M. Jakešą, buvo pavadinti geštapininkais. M. Jakešas po 1968 m. invazijos, užbaigusios Prahos pavasarį, prižiūrėjo pusės milijono komunistų pašalinimą iš kompartijos.

Svečias iš Maskvos

Suomija trim dienom susilaukė svečio iš Maskvos – oficialiam vizitui atvykusio M. Gorbačiovo. Jis yra pirmas sovietų kompartijos vadas, apsilankęs Suomijoje po 1957 m. M. Gorbačiovas ir Suomijos prez. M. Koivistas pasirašė nemažai prekybinių ir kultūrinių sutarčių. Tačiau svarbiausias buvo M. Gorbačiovo įsipareigojimas pusiau sumažinti Suomijos gamtą žudantį rūgščių lietų, kurį sukelia sovietų pramonė padangėn išmetamais dūmais. Pokario metais Sovietų Sąjunga Suomiją perėmė griežton savo kontrolėn. 1948 m. buvo pasirašyta sutartis, pagal kurią Maskva turėjo būti iš anksto painformuota apie Suomijos užsienio politikos planus. Mat tada iš jos buvo pareikalauta Maskvos naudai tarnaujančio Suomijos neutralumo. Dabar jau niekas nekalba apie tokios sutarties atnaujinimą, nes Suomijos ryšiai su Vakarų valstybėmis yra naudingi ir M. Gorbačiovo reformoms. Helsinkyje jis viešai pasmerkė kišimąsi į R. Europoje prasidedančias reformas. Pasak M. Gorbačiovo, atėjo laikas palaidoti L. Brežnevo doktriną. Nepriklausoma Suomija dabar yra tapusi geru pavyzdžiu didžiųjų valstybių ryšiams su mažosiomis. Ji taipgi gali būti pavyzdžiu ir R. Europos šalims. Atrodo, M. Gorbačiovas nori, kad jos pačios pasirinktų pokaryje Suomijai primestą neutralumą. Suomijos taipgi laukė pranešimas, kad sovietų kariuomenė jos pasienyje bus sumažinta 40.000 vyrų ir 1.200 tankų.

Apkarpė teises

Sovietų Sąjungos aukščiausioji taryba 254:85 balsų santykiu panaikino liaudies deputatų rinkimuose rezervuotą trečdalį vietų kompartijai ir jos pagalbinėms organizacijoms. Be rinkimų liaudies deputatu tapo ir pats M. Gorbačiovas. Dabar visi liaudies deputatai turės būti išrenkami. Vienam trečdaliui padaryta nuolaida pažeidžianti demokratinius principus.

KANADOS ĮVYKIAI

Vėl kaltina lietuvius

Toronto dienraščiuose spalio 25 d. buvo paskelbtas pranešimas apie pokaryje Kanadon atvykusius karo nusikaltėlius lietuvius. Informacija atėjo iš Britanijos sostinės Londono, kur praėjusią savaitę įvyko konferencija, svarsčiusi II D. karo nusikaltimus ir nusikaltėlių paieškas. Dvidešimt vieno karo nusikaltimais apkaltinto lietuvio sąrašą iš Izraelio atvežė Wiesenthalio centro Jeruzalėje direktorius Efremas Zurovas. Sąrašas įteiktas W. Hobsonui, kuris vadovauja Kanados vyriausybės sudarytam specialiam daliniui, tikrinančiam tokių kaltinimų faktus. E. Zurovo mestame kaltinime teigiama, kad tie lietuviai yra žiaurumais pasižymėjusio XII-jo lietuvių policijos bataliono nariai, padėję naciams nužudyti tūkstančius žydų, gudų, lenkų ir ukrainiečių Minske, Kaune, Slucke, Koldonove, Rudenske, Dukaroje ir mažesniuose Lietuvos miesteliuose. Atrodo, čia kalbama apie XII-jį savisaugos batalioną, kuris su kitais batalionais užfrontėje saugojo tiekimo linijas vokiečių kariuomenei Gudijoje ir Ukrainoje.

Daugiau informacijų spaudai pateikė Wiesenthalio centro atstovas Kanadoje S. Littmanas, pasižymėjęs ankstesniais karo nusikaltimų kaltinimais ateiviams iš R. Europos. Pasak jo, naujų kaltinimų lietuviams buvo rasta archyvų tyrimuose. Tos kaltinamosios medžiagos neturėjo teisėjo J. Descheno komisija, ruošusi savo pranešimą Kanados vyriausybei. Dabar archyvuose vėl buvo rasta apie 1.500 pavardžių asmenų, įtariamų karo nusikaltimais. Jų geras trečdalis pokario metais įsikūrė JAV, Kanadoje, Australijoje ir Argentinoje. Minėtoji XII-jo policijos bataliono lietuvių grupė Kanadon atplaukė 1948-50 m. Jų pavardės esančios atvykėlių sąrašuose. Wiesenthalio centro Jeruzalėje direktorius E. Zurovas aiškina, kad tie atvykėliai tada buvo jauni vyrai, dabar galintys turėti 65-70 metų. Tad didžioji jų dalis turėtų būti gyva, tik nežinomi jų dabartiniai adresai. Tarp dokumentų, liečiančių XII-jo lietuvių bataliono narius, esąs vokiečio karininko laiškas, kuriame reiškiamas pasipiktini-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Šiame numeryje:

Kai kaulai kalba
Jie primena komunizmo žemiškąjį pragarą
Baltiečiai ir JAV užsienio politika
Vieša Amerikos kongreso komisijos apklausa
Apie veiklą ir stagnaciją
Atsiliepiant į J. Danio straipsnį
Gudijos lietuviai išnykimo grėsmėje
Liūdna lietuvių būklė šiame krašte
Kun. A. Svarinskas ir A. Juozaitis Kalifornijoje
Abu svečiai nuoširdžiai buvo priimti Los Angeles lietuvių
Pažvelkime į save
Kelionių į Lietuvą džiaugsmai ir vargai
Švč. Trejybės cerkvė ir šv. J. Kuncevičius
Žymus Rytų apeigų katalikų vyskupas istorinėje Lietuvos valstybėje
Lietuvaitė JAV administracijos pareigose
Skirmantė Makaitytė-Kondratienė – ministerio pavaduotoja
Veidmainių pinklėse
Juozo Urbšio atsiminimus perskaičius
Apsakymai apie imigrantus
R. Filipo knyga "Po fejerverko" anglų kalba

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $26, pusmetinė – $14, rėmėjo – $35, garbės – $45 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 75 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: ordinary $26.00, supporter $35.00, honorary $45.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Apie veiklą ir stagnaciją

Atsiliepiant į J. Danio straipsnį tuo klausimu

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Buvo džiugu skaityti J. Danio atvirą straipsnį ("TŽ" rugsėjo 26) apie veiklos stagnaciją išeivijoje, kai tuo tarpu Lietuvoje ji vyksta pilnu tempu. Aišku, galima būtų gal pasiteisinti, kad Lietuvoje vykstantis veiklos įkarštis yra laiko įvykių išdava. Bet argi tie įvykiai nereikalauja, kad ir išeivijos veikla suintensyvėtų, juo labiau, kad ji gyvena laisvame pasaulyje ir gali veikti, reikšti savo mintis bei kelti reikalavimus be represijų baimės?

J. Danys savo straipsnyje sumini Kanados LB veiklos problemas ir trūkumus bei narių apatiją, kai artėja rinkimai ir nėra kandidatų. Dėl to dalis valdybų sudaroma aklamacijos būdu.

Prieš kelerius metus vyko rinkimai ir JAV Klivlande, kuris pasižymi didoku skaičiumi tautiečių, turi net dvi parapijas, chorus, šokių grupes, mokyklą. Vieną sekmadienį įvyko JAV LB krašto tarybos rinkimai. Kandidatų sąraše man buvo net keli nepažįstami asmenys, o patys kandidatai nedarė jokių pastangų susitikti su balsuotojais, atsakyti į klausimus, pasisakyti apie savo veiklos planus, kaip esame pratę prie savo gyvenamų kraštų rinkiminių tradicijų. Ir aš norėjau pasiūlyti kandidatus iš jaunesnės kartos. Deja, sąrašai jau buvo sudaryti ir niekur nebuvo paskelbta, kad ieškoma kandidatų į valdybas ar tarybas.

Iš privačių šaltinių patyriau, kad Klivlande (ar viename jo priemiesčių) įvyks JAV LB krašto tarybos sesija. Spaudoje jokios konkrečios žinutės neradau, išskyrus kelias eilutes, kad tokia sesija numatoma viename iš didesnių viešbučių, neduodant jokios kitos informacijos. Spaudos atstovai į sesiją nebuvo kviesti. Ar gali būti, kad tai buvo "slapta" sesija, apie kurią rašyti nebūtų leista? Abejonės nėra, kad su laiku bus paskelbtas koks nors blankus komunikatas, iškeliantis nuveiktus darbus ir ateities veiklos gaires. Nejaugi spaudos atstovai buvo nereikalingi?

Esu tikra, kad J. Danys dėl savo straipsnio susilauks priekaištų, ginančių KLB veiklos stagnacijos priežastis, nes pas mus vis dar nėra priimta atvirai ir viešumoje pasisakyti. Tačiau laikas mūsų spaudoje be baimės rašyti tiesą, nebijant priekaištų. Esame pratę prie liaupsinimų, garbinimų ir perdėjimų, giriant tiek pavienius asmenis, tiek organizacinę veiklą sąmoningai užtušuojant trūkumus, diskusijas ir kritiką paliekant privatiems susibūrimams.

Mūsų gyvenamuose kraštuose spaudos balsas yra svarus ir reikšmingas. Į jį kreipia dėmesį visi įtakingi asmenys, ar tai būtų politikos, finansų ar meno sritys. Žurnalistai yra gerbiami ir jiems yra teikiamos įvairios privilegijos su viltimi susilaukti teigiamų komentarų. Pas mus, lietuvius, yra kitaip. Veikėjai laukia savo nuotraukų ir liaupsinimų spaudoje, tačiau žurnalistai toli gražu neturi to prestižo, kuriuo naudojasi jų Kanados ir Amerikos spaudos kolegos. Vienos kultūros konferencijos rengėjai kreipėsi į žurnalistus su prašymu atvykti ir aprašinėti konferenciją. Tačiau paklausus, ar bus aptariami spaudos klausimai, kaip esminė kultūros dalis, buvo atsakyta, kad tam nebūsią laiko. Taip pat buvo pranešta, kad žurnalistai patys turės pasirūpinti savo kelione ir nakvynėmis, nes į konferenciją atvyks daug "iškilių asmenų", kurių išlaidos turinčios būti padengtos. Pagaliau spaudos klausimams buvo paskirtas pirmadienio rytas, daugumai konferencijos dalyvių ruošiantis išvykti arba jau išvykus . . .

Prasidėjus lankytojų iš Lietuvos bangai, visas dėmesys pakrypo į svečių priėmimą, jų apdovanojimą, padengimą jų išlaidų. Į tai koncentruojasi beveik visa veikla. Todėl gal ir stagnacijos priežasčių reikia ieškoti giliau. Visų pirma, tradicinis lietuviškas vaišingumas, kurio nepajėgė nustelbti nei ilgi gyvenimo dešimtmečiai laisvuose kraštuose, pareikalauja didelių piniginių ir dvasinių išteklių. O Lietuvos laisvinimo iniciatyva yra pačios tautos rankose, ir mes liekame stebėtojais, kartais vis dar bandydami tęsti pirmavimo ir "darbų pasidalinimo" ginčus, kurie tik menkina pačią veiklą ir pačią idėją.

Kas išvaduos mus iš stagnacijos? Kas atgaivins kadaise žydėjusį kovos už Lietuvos laisvę entuziazmą? Kas norės dirbti ne dėl garbės ar titulų bei nuotraukų spaudoje, bet dėl idėjos? Vyresnioji karta vis dar naudoja atgyvenusius veiklos metodus, jaunesnioji ir vidurinioji kartos, ilgai prie atsakingesnių darbų neprileistos, eina savo keliu, ieškodamos būdų reikštis Lietuvos laisvinimo byloje. Turime Baltiečių laisvės lygą, pavienius asmenis, kovojančius prieš nekaltų lietuvių persekiojimą, apkaltintų suklastotais parodymais, kad jie "karo nusikaltėliai". Tai jauni profesionalai, kurie savo duoklę atiduoda lietuvių naudai. Mūsų šalpos organizacijos, kaip Religinė šalpa ar BALFas, darbuojasi neieškodamos garbės, nedarydamos foto sesijų, tik praktiškai šelpdamos į vargą patekusius ar įsikuriančius tautiečius.

Reikia turėti viltį, kad mūsų veikloje atsiradusi stagnacija su laiku pranyks, stebint Lietuvoje daug rizikuojančius ir idealistiškai nusiteikusius tautinio atgimimo vadus ir darbuotojus. Svarbiausia — į veiklos darbus įtraukti kaip galima daugiau jaunesnės kartos asmenų, kad pagyvėtų veikla, sumodernėtų jos metodai ir nebūtų tęsiami praeities nesutarimai, kuriais jaunesnioji karta nesidomi ir yra jų nepaliesta. Bendruomenė yra giliai įleidusi šaknis į lietuviškos išeivijos gyvenimą, ir jai nevalia jų prarasti. O spaudos balsas tenelieka balsu, šaukiančiu tyruose. Ignoruojant spaudos atstovus, bet kokia veikla liks vėjo užpustytomis pėdomis smėlyje.

Dr. Gina J. Ginčauskaite
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Gudijos lietuviai išnykimo grėsmėje

TOMAS ŽEMAITIS

Šis straipsnis (rašytas 1988 m.) yra gautas iš Lietuvos pogrindžio žmonių. Jis rašo apie lietuvių padėtį Baltarusijos respublikoje (Gudijoje). Dėl jo svarbumo čia jį spausdiname beveik ištisai. Į straipsnyje keliamas problemas turėtų atkreipti dėmesį ir Lietuva, ir jos išeivija. RED.

Praėjo 44 metai nuo tarybų valdžios grįžimo BTSR-e, o lietuvių padėtis vakariniuose BTSR pakraščiuose nepagėrėjo.

Lietuvoje nuo 1987 m. vyksta persitvarkymas, o BTSR-e jokio persitvarkymo nesimato, gal tik pirmieji nežymūs pasireiškimai.

Liūdni BTSR lietuviams mokyklų reikalai. Tik Gervėčių vidurinėje, Girių devynmetėje ir Pelesos devynmetėje mokyklose nuo III klasės, kaip dalykas, įvestos lietuvių kalbos pamokos (2-3 ar 3-4 savaitėje). Kitose Baltarusijos vietovėse, kur gyvena lietuviai, net lietuvių kalbos pamokų nėra. Iki šiol Pelesos devynmetė mokykla neturi kvalifikuotos lietuvių kalbos mokytojos. Lietuvių kalbą dėsto mokytoja, kuri nemoka lietuvių kalbos, daro rašybos klaidas ir studijuoja rusų kalbą.

Kadangi BTSR vakariniuose pakraščiuose lietuviškų mokyklų nėra, o veikia rusiškos, tik vienur kitur gudiška mokyklos, tai vyksta lietuvių jaunosios kartos spartus nutautėjimas.

Jei prieš 40 metų dar daug kur BTSR vakariniuose pakraščiuose kalbėta lietuviškai, tai dabar lietuviškas žodis ten nutilo (Zietela, Lazūnai).

Lietuvių ištautėjimą BTSR-e palaiko vietinė ir aukščiausia (Maskvos) valdžia.

Tik per milžiniškas vietinių lietuvių pastangas ir padedant LTSR lietuviams kai kas laimėta (Pelesos bažnyčios reikalai).

Daug pagalbos žada Baltarusijos lietuviams įsikūrusi "Vilnijos" draugija. Bet kol kas rezultatų, ypač svarbiu lietuviškų mokyklų reikalu, nesimato.

Krikščionybės sukakties minėjimas Apso apylinkėje

Apso apylinkėje, Dvarčionių, Šalakundžių ir kt. kaimuose, gyvena daug lietuvių. Apso bažnyčia po II pasaulinio karo buvo iš tikinčiųjų atimta. Ateityje ją numatoma paversti "kultūros rūmais". Apsiečiai savo dvasiniams poreikiams patenkinti keliauja 10-15 km į Breslaujos bažnyčią, kur pamaldos būna vien lenkų kalba.

Apso apylinkės tikinčiuosius retkarčiais aplanko kunigai iš Lietuvos.

1987 m. spalio mėn. krikščionybės Lietuvoje įvedimo jubiliejus buvo paminėta privačiame bute, Dvarčionių kaime.

Kun. Rokas Puzonas laikė šv. Mišias ir pasakė atitinkamą pamokslą lietuvių kalba. Kadangi į pamaldas buvo susirinkę žmonių, nesuprantančių lietuviškai, tai krikščionybės įvedimo reikšmę Lietuvai rusiškai nupasakojo pil. R. G., atvykęs kartu su kun. Puzonu.

Kartu buvo paminėtas ir Vilniaus vyskupo Jurgio Matulaičio paskelbimas Katalikų Bažnyčios palaimintuoju. Buvo padovanotas apsiečiams pal. Matulaičio paveikslas, kuris, neturint savo bažnyčios, buvo padėtas privačioje troboje.

Prieš pamaldas buvo klausoma išpažinčių, per Mišias dalijama šv. Komunija.

Kad nebūtų baudžiamas savininkas, užleidęs butą pamaldoms laikyti, imtasi atsargumo priemonių. Minėjimas iš anksto nebuvo išgarsintas. Dėl tos priežasties į minėjimą susirinko nedaug žmonių (apie 40).

Kadangi į minėjimą buvo atvykę žmonių, kurie lietuviškai nesupranta ir meldžiasi lenkiškai (nors Apso apylinkės yra ne sulenkėjusios, bet sugudėjusios), tai buvo pasimelsta bei pagiedota ne tik lietuviškai, bet ir lenkiškai.

Žmonėms buvo išdalinti jubiliejų primenantys paveikslukai, kiti — su palaimintojo Matulaičio atvaizdu.

Grąžino bažnyčią ir vėl atėmė

BTSR religinių reikalų įgaliotiniui Minske Breslaujos rajono Apso apylinkės tikinčiųjų

PAREIŠKIMAS

Apso mūrinė bažnyčia buvo pastatyta apie 1880 metus. Mes, tikintieji, joje meldėmės iki 1944 m. Tais metais bažnyčia iš mūsų buvo atimta ir išniekinta (buvo sudaužytos skulptūros, suplėšyti paveikslai, sugadinti vargonai, apgadintas pagrindinis altorius, išdaužyti langai). Po to bažnyčia paversta kolchozo sandėliu.

Kolchozas pylė į ją grūdus ir kitokias gėrybes. Dalis gėrybių sugesdavo ir supūdavo. Tų sugedusių liekanų kolchozas nesugebėjo išvalyti. Be to, per išdaužytus langus priskrisdavo varnų, karvelių, kurie teršė bažnyčią. Į ją pakliūdavo ir vandens, nes prilydavo pro išdaužytus langus ir skyles, atsiradusias stoge. Bažnyčia virto šiukšlynu.

1980 m. balandžio mėn. vidury vietinio kolchozo pirmininkas pareiškė, kad bažnyčia kolchozui nereikalinga, ir parapijiečiai gali ją atsiimti.

Mes, tikintieji, labai apsidžiaugėme. Kai tik pirmininkas atidavė mūsų atstovui raktus, tuojau ėmėmės darbo bažnyčią išvalyti. Darbams atlikti surinkome pinigų apie 3000 rb. Pasamdėme traktoristą, kuris padėjo išvežti iš bažnyčios visą šiukšlyną. Bažnyčią mes visiškai išvalėme, nušluostėme dulkes nuo altorių, sakyklos, nušveitėme sienas, išplovėme grindis. Bažnyčia liko švari švarutėlė. Po to pasamdytas meistras ėmė stiklinti langus.

Bet vos buvo įstiklinta viena bažnyčios pusė, kolchozo pirmininkas pareiškė, kad rajono valdžia nesutinka atiduoti bažnyčios parapijiečiams ir pareikalavo atiduoti raktus. Mūsų (parapijiečių) atstovas pareiškė: "Aš be žmonių sutikimo raktų neatiduosiu". Tuomet kolchozo pirmininko paliepimu buvo pjūklu nupjauta spyna, uždėta nauja, ir į bažnyčią supiltas cementas.

Mes, tikintieji, tuo buvome giliai įžeisti. Be to, mums negrąžino sudėtų pinigų ir neatlygino už darbą.

Dėl tokio rajono valdžios didžiai neteisingo elgesio skundėmės Vitebsko srities religinių reikalų įgaliotiniui. Įgaliotinis atsakymą davė rajono valdžiai, o ši mums pareiškė, kad bažnyčios neatiduos.

Po to skundėmės Maskvos religinių reikalų įgaliotiniui (skunde buvo 500 parašų). Bet ir šis skundas grįžo į rajoną, ir bažnyčios mums neatidavė. Po paskutinio kreipimosi į rajoną buvo pagrasinta: "Jei dar reikalausite bažnyčios, tai tuos, kurie rinks parašus ir kas duos adresą atsakymui, patalpinsime į psich. ligoninę".

1985 m. Apso bažnyčioje įrengta stalių dirbtuvė.

1987 m. gavome žinių, kad iš bažnyčios žadama padaryti "kultūros namus". Vėliau sužinojome, kad bus ne "kultūros rūmai", o koncertų salė. Kultūros rūmai ar koncertų salė vietoj bažnyčios mums nereikalingi. Tai būtų pasityčiojimas iš tikinčiųjų, išniekinimas šventovės. Tai būtų nusikaltimas kultūrai, paniekinimas mūsų įsitikinimų.

Drg. M. Gorbačiovo vedama materialinio ir dvasinio persitvarkymo politika duoda mums viltį atgauti bažnyčią.

Todėl kreipiamės į Jus, drg. Įgaliotini, ir prašome mūsų pareiškimo neatiduoti rajonui, o duoti rajono valdžiai tiesioginį paliepimą grąžinti mums Apso bažnyčią.

Atsakymą prašome mums duoti šiuo adresu: Vitebskaja obl., Braslavskij rajon, Apso paštas, Latkovski Anton, Antonovič.
1988 metai, spalio-lapkričio mėn.
(parašai)

Žvilgsnis į vidų

APSAS, 1988. X. 18.

Sužinoję, kad iš Apso bažnyčios ruošiamasi padaryti koncertų salę, ryžomės įeiti į vidų ir savo akimis pamatyti, kas čia vyksta. Pusė bažnyčios sienų nuo buvusio altoriaus pusės gražiai išdažytos, ir jau vienoje sienoje, atrodo, vietoj buvusios sakyklos, įtvirtinta profaniška skulptūra.

Bažnyčioje darbuojasi pora darbininkų.

Iš lauko pusės bažnyčia aptvarkyta, įstiklinti langai. Vadinasi, ruošiamasi darbą užbaigti ir vietoj bažnyčios įrengti koncertų salę ar "kultūros rūmus".

Apso apylinkės tikintieji parašė pareiškimą Minsko religinių reikalų įgaliotiniui dėl bažnyčios grąžinimo. Į vietos (rajono, srities) valdžią Apso tikintieji nesikreipia, nes jau daug kartų buvo kreiptasi ir nieko nelaimėta.

Reikia paramos iš Lietuvos visuomenės pusės — vieni apsiečiai nepajėgūs kovoti. Persitvarkymas ir viešumas Baltarusijos dar nepalietė. Religijos atžvilgiu tebevyksta žiaurus, barbariškas persekiojimas, religinės vertybės (kultūros paminklai) palikti išniekintame stovyje, kokiame iki šiol buvo.

Klaikus vaizdas

VIDŽIAI, 1988. X. 18.

Sužinoję, kad tikintiesiems grąžinta Vidžių bažnyčia, apsidžiaugėme. Reikia aplankyti, pamatyti, kaip atrodo bažnyčia po keliasdešimties metų (atimta iš tikinčiųjų 1944) bedievių valdymo. Iš lauko pusės matyti stovi didingas, labai aukštas, raudonų plytų pastatas, kokio tarp Rytų Lietuvos bažnyčių nerasi. Stovi pastatas su aptriušiusiomis sienomis, išdaužytais langais, vietoje durų apkaltas lentomis.

Įeiname į vidų, ir vietoj džiaugsmo apima siaubas — iš bažnyčios nieko, absoliučiai nieko nebelikę, tik plikos "išgraužtos" sienos. Nėra nei altoriaus (altorių), nei kryžiaus ženklo, nei sakyklos, nei paveikslų, nei skulptūrų. Nėra vargonų. Aukštai dar yra stogas, pro kurį vietomis šviečia dangus. Tuščias tuštutėlis pastatas!

Štai kokią bažnyčią bedieviai grąžina tikintiesiems. Jausmų, kurie kyla pamačius tokį vaizdą, neišpasakysi, neišreikši — reikia pačiam pamatyti.

(Bus daugiau)

Apleistas tremtinio lietuvio kapas tolimame Sibire

Mielajam mūsų bendradarbiui

profesoriui ANTANUI MUSTEIKIUI, liūdinčiam

a. a. mylimos žmonos AKVILINOS,

ir jo šeimos nariams, netekusiems savo motinos, reiškiame nuoširdžią užuojautą bei drauge liūdime –

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"

Mūsų brangiai draugei

A†A
AKVILINAI MUSTEIKIENEI
iškeliavus amžinybėn,

vyrą ANTANĄ, sūnų RIMĄ, dukrą DANUTĘ su šeima giliai užjaučiame bei kartu liūdime –

Valerija Anysienė, Toronto
Gražina, Julius, Paulius Slavėnai, Buffalo

A†A
MARIJAI BĖRAITIENEI
mirus,

dukrą GRAŽINĄ BALČIŪNIENĘ, jos šeimą, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Aldona ir Vytautas Taurai
Chicago, JAV *Ona Pavilčienė*

PADĖKA

1989 m. rugsėjo 22 d. mirė ir rugsėjo 26 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje, buvo palaidota

a. a. EMA MILAŠIENĖ

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie du vakarus ėjo į laidotuvių namus atsisveikinti su brangia velione ir taip gausiai palydėjo ją į amžinojo poilsio vietą.

Ypatingai dėkojame St. John's evangelikų parapijos klebonui kun. R. V. Ruppenthal už maldas ir gražų velionės gyvenimo prisiminimą. Taip pat dėkojame Aušros Vartų parapijos klebonui kun. J. Liaubai, OFM, už maldas laidotuvių koplyčioje ir brangiam giminaičiui St. Garliauskui už jautrų atsisveikinimo žodį kapinėse.

Dėkojame už gražias gėles, guodžiančias užuojautas žodžiu ir spaudoje, ta proga aukojusiems Tautos ir Kanados lietuvių fondams bei prisiminusiems velionę savo maldose. Ypatinga padėka B. Stanulienei už paruošimą pusryčių dideliam būriui žmonių ir mieloms ponioms už suneštus pyragus.

Jūsų visų neišsakomas nuoširdumas suteikė mums daug paguodos ir nuraminimo.

Duok jai amžiną ramybę, Viešpatie!

Nuliūdę: *vyras Bronius, sesuo Augustė Patamsienė su vyru Alfonsu ir kiti giminės*
Hamilton, Ont.

A†A
TOMUI ANDERSONUI
mirus,

nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną JUZĘ, sūnų JUSTINĄ, marčią ALBINĄ ir jų šeimą, seserį EVĄ gyvenančią JAV-ėse –

KLB Britų Kolumbijos apylinkės valdyba

Dievas pasišaukė amžinybėn mano mielą klasės draugę

a.a. IDĄ ENDZAITYTĘ-PAŠKUVIENĘ.

Liūdėdama giliai užjaučiu a.a. Idos šeimą: vyrą LIONGINĄ, mamytę, sūnus – ROBERTĄ ir ALFREDĄ bei seserį EMĄ.

Aldona Gailienė,
Hamilton, Ontario

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard
Funeral Home
252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

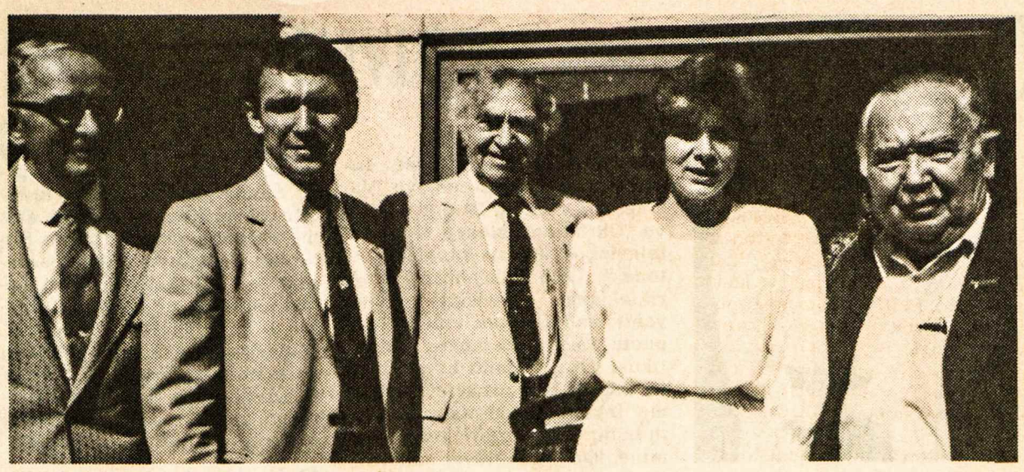

Arvydas Juozaitis Los Angeles mieste. Iš kairės: A. GUSTAITIS, A. JUOZAITIS, B. BRAZDŽIONIS, L. JUOZAITIENĖ, V. TRUMPA

Kun. A. Svarinskas ir A. Juozaitis Kalifornijoje

IG. MEDZIUKAS

Kun. A. Svarinskas pasiryžęs grįžti į Lietuvą

Atvykęs į Los Angeles, kun. Alfonsas Svarinskas, 21 metus kalėjęs sovietų lageriuose ir kalėjimuose, orauostyje buvo sutiktas LB veikėjų ir apgyvendintas Šv. Kazimiero parapijos klebonijoje. Du sekmadienius sakė gražius pamokslus. Dalyvavo Juodojo kaspino dienos pamaldose su latviais ir estais ir tos dienos vakarą Marshall aukštesniosios mokyklos sporto aikštėje mitinge. Čia susirinko keletas šimtų įvairių tautybių žmonių, kurių tėvynės yra komunistų pavergtos. Lydimas A. Nelsienės, JAV LB krašto tarybos pirmininkės, aplankė buvusį Amerikos prezidentą Ronald Reagan ir jam padėkojo už tarpininkavimą, nes jo dėka buvo paleistas iš sovietų lagerio su sąlyga, kad išvyks į užsienį.

Rugpjūčio 27 d. kun. A. Svarinskas kalbėjo parapijos salėje Kalifornijos lietuviams. Jis sakė, kad partizanai nuėjo į miškus, nes nenorėjo kariauti ir žūti už svetimus interesus. Visi jautė, kad rusai yra pavergėjai, atėmę Lietuvai nepriklausomybę. Bolševikai planavo lietuvių tautą išnaikinti. Jie suorganizavo istribitelių būrius kovai su partizanais. Jie sauvaliavo ir provokavo ramius gyventojus. Tūkstančiai žuvo nelygioje kovoje. Kiti pateko į lagerius, kur mirė ar, ištvėrę ilgų metų bausmes, grįžo paliegę. Liūdniausias laikotarpis buvęs 1948-53 metais. Lietuviška mokykla, nors joje mokslas buvo einamas lietuvių kalba, paversta sovietine: ką nepriklausomos Lietuvos mokykla sukūrė – sovietinė turėjo sunaikinti. Po Stalino mirties pradėjus grįžti iš Sibiro tremtiniams, prasidėjo atgimimas. Didelis vaidmuo kunigų ir Katalikų Bažnyčios kronikos, kuri, patekusi į užsienį, skelbė piktadarystes. Kova už nepriklausomybę dar bus ilga ir sunki. Nors šiandien Lietuvoje veikia Sąjūdis, Laisvės lyga ir daugelis kitų demokratinių organizacijų, bet tebeveikia ir visas komunistų valdžios aparatas ir KGB.

Į paskaitą buvo atvykę amerikiečių spaudos ir TV atstovai. Tos pačios dienos vakarą apie kunigo A. Svarinsko apsilankymą buvo parodyta televizijoj.

Iš čia kun. A. Svarinskas nuvyko į Forest Lawn kapines, lietuvių sekciją, kur prieš vienerius metus buvo palaidotas visuomenės ir politikos veikėjas Leonardas Valiukas ir pašventino ant jo kapo architekto E. Arbo suprojektuotą paminklinę lentą su rašytojos Alės Rūtos žodžiais: "Dievas Tavo globa ir stiprybė . . . Savo dienas Lietuvai skyrei".

Labai išsamų straipsnį apie kun. A. Svarinską įdėjo katalikų laikraštis "The Tidings", kuriame aprašė šio kovotojo gyvenimo kelią kalėjimuose ir koncentracijos lageriuose, nurodydamas, kad jis buvo išventintas slaptai vyskupo P. Ramanausko vienoje Sibiro koncentracijos stovykloje, kurioje abu kalėjo. Kun. A. Svarinskas laikraščio bendradarbiui pasakojo, kad jis buvo 16 metų, kai sovietai okupavo Lietuvą. Kai 1944-1946 m. partizanai miškuose priešinosi okupantams, jis padėjęs sužeistiesiems, parūpindamas maisto, vaistų ir informacijos. Baigęs 4 kursus kunigų seminarijos, buvo areštuotas ir nuteistas 10 metų. Atlikęs bausmę, dirbo kaip kunigas parapijose. Už veikimą su jaunimu vėl buvo nuteistas 6 metams darbo stovykloje. Pagaliau 1983 m. buvo areštuotas ir nuteistas 7 metams kalėjimo ir 3 metams ištrėmimo, kad su kitais kunigais sudarė Tikinčiųjų teisėms ginti komitetą. Tik JAV prezidentui R. Reaganui ir 25 senatoriams padarius intervenciją, suluošintas buvo išleistas į laisvę su sąlyga, kad išvyks į užsienį. Pasikalbėjime kun. A. Svarinskas pareiškė, kad jis pasiryžęs grįžti į Lietuvą ir tęsti kovą toliau.

Deputatai atperka padarytas kaltes tautai

Rugsėjo 21 d. orauostyje LB veikėjai sutiko Sąjūdžio seimo tarybos narį filosofą Arvydą Juozaitį. Rugpjūčio 22 d. jis kalbėjo organizacijų atstovams dr. Z. Brinkio rezidencijoj. Vėliau susitiko su amerikiečių radijo ir spaudos atstovais. Rugsėjo 23 d. apsilankė lituanistinėj mokykloj, o rugsėjo 24 d. buvo atvykęs į pensininkų renginį, kuriame oficialią dalį pradėjo šios organizacijos pirm. akt. J. Kaributas. Jis pakvietė LB Los Angeles apylinkės pirm. E. Kulikauską supažindinti susirinkusius su svečiu Arvydu Juozaičiu ir jo žmona Laima. Arvydas yra vienas iš svarbiausių LPS ideologinių vadų, dirba Lietuvos Mokslo Akademijoj, pirmas "Sąjūdžio žinių" redaktorius, pasižymėjęs sportininkas – plaukikas, žinomas tarptautiniu mastu.

A. Juozaitis, kalbėdamas apie Sąjūdžio programą, sakė, kad Sovietų Sąjungoje susiklosčius palankesnėms sąlygoms, Sąjūdis išėjo į viešumą. Tai ženklas, kad sunkiausiais laikais tautos moralė ir pasiryžimas buvo išsaugotas. Daug lėmė ir Lietuvos Katalikų Bendrija. Kita šio Sąjūdžio priežastis – Baltijos tautos priklauso Vakarų kultūrai. Pajutus atsakomybę už tautos likimą, atmetant fizinį pasipriešinimą kaip beprasmį, susijungta kovai taikingomis priemonėmis. Atkreiptas dėmesys į jaunimą, organizuojant Roko maršą per Lietuvą. Gorbačiovui iškėlus viešumo ir demokratijos šūkius, Baltijos tautose iškilo suvereniteto siekis. Tai Lietuvos "Perestroikos" modelis. Sąjūdžio kelias buvo labai vingiuotas. Įvykus psichologiniam lūžiui, Lietuvos veidas pasikeitė, krizę įveikus. Po Vasario 16 ir vėl krizė – kliūtys iš Maskvos. Dabar LKP rimtai svarsto atsiskirti nuo Maskvos. Čia glūdi didžiausia garantija pergalės, Lietuvai einant suvereniteto keliu. Lapkričio mėnesį bus svarstomas atsiskyrimo klausimas.

Paskutiniuoju metu Baltijos kelias, susiėmus rankomis nuo Vilniaus iki Talino, labai sujaudino Maskvą, kuri puolė brutaliai, neprotingai įsiveldama į laisvėjimo bylą. Jų centrinė spauda ir televizija nukreipė puolimus prieš baltiečius. Po susitikimo lietuvių, latvių ir estų atstovų su Gorbačiovu padėtis aprimusi. Maskvą šie įvykiai užklupo netikėtai. Sovietų kompartijos plenume tautybių reikalų svarstymas buvo atidėtas. Gorbačiovas pasirodė naivus – neturėdamas kitų argumentų, pareiškė, kad baltiečiai savo noru įstoję į Sovietų Sąjungą, kai visas pasaulis žino, kad Raudonoji armija Lietuvą "išlaisvino".

A. Juozaitis, pasiremdamas "New York Times" korespondento Bill Keller aprašymu "Basic for Recession", sakė, kad Lietuvos aukščiausioji taryba 274 balsais, dviem susilaikius, patvirtino komisijos išvadą dėl Molotovo-Ribbentropo pakto neteisėtumo ir tuo pačiu dėl Baltijos valstybių prievartinės aneksijos. Tuo buvo atimtas paskutinis šansas iš Gorbačiovo, kuris Lietuvoje iš viso nėra populiarus. Kartu šis įvykis parodo, kad "deputatai, vieningai balsuodami, atperka savo padarytas kaltes tautai", — kalbėjo A. Juozaitis.

Kun. Alfonsas Svarinskas šventina a.a. Leonardo Valiuko paminklinę lentą Los Angeles kapinėse. Šalia jo I. Medziukas, J. Kojelis, A. Raulinaitienė

Padėkime Lietuvos ūkininkams

Tautinio atgimimo procesas palietė ir Lietuvos kaimą. Biurokratų ir pesimistų tvirtinimai, kad Lietuvoje mirusi ūkininkavimo dvasia, kad mūsų žemdirbiai nebenori žemės neteko prasmės. Šiam procesui vystytis daug padėjo Lietuvos ūkininkų Sąjungos atkūrimas, kuris įvyko šių metų vasario 12 d., kai, susirinkusi grupė patriotiškai nusiteikusių piliečių, tvirtai nusprendė, imtis šios sunkios, bet Lietuvai labai reikalingos veiklos.

Pagrindiniai ūkininkų sąjungos tikslai ir uždaviniai yra remti ir skatinti lietuviško ūkininko atsiradimą, jo išplitimą ir įsitvirtinimą kaime. Ūkininkų sąjunga rūpinsis tautinio ūkininkavimo bruožų ir tradicijų atgaivinimu, narių doroviniu, dvasiniu ir tautiniu auklėjimu bei profesiniu tobulėjimu. Taip pat stengsis sudaryti realias ekonomines ir teisines garantijas, gins ūkininkų teises ir atstovaus jiems Lietuvos parlamente. Lietuvos ūkininkų sąjunga sieks palaikyti plačius ir visapusiškus ūkinius, gamybinius ir komercinius ryšius su vidaus ir užsienio šalių žemės ūkio įmonėmis, firmomis ir atskirais fermeriais, teiks ūkininkams operatyvią ir visapusišką informaciją apie perspektyviausius pasaulyje naudojamus ūkininkavimo metodus, apie vidaus ir užsienio šalių rinkose esamą žemės ūkio ir kitokios produkcijos paklausą, pasiūlą ir kainų lygį.

Lietuvos ūkininkų sąjunga aktyviai prisidės prie Lietuvos ekonominio savarankiškumo ir tautinio atgimimo, suvereniteto atkūrimo.

Lietuvos ūkininkų sąjungos nariais gali būti ūkininkai ir kiti piliečiai, kurie pritaria įstatams ir remia sąjungą materiališkai. Nariais išlieka ir tie piliečiai, kurie iki 1940 metų buvo Lietuvos ūkininkų sąjungoje ir šiandien nori dalyvauti jos veikloje ar ją remti.

Lietuvos ūkininkų sąjunga kartu su Žemdirbių sąjūdžiu paruošė savo valstiečių ūkio įstatymo projektą, kuris yra žymiai pažangesnis už "valdišką", bet deja, šios sudėties Aukščiausiosios tarybos deputatai jo nepriėmė.

Pagrindiniai mūsų reikalavimai yra šie:

1. Likviduoti neteisėtos žemės nacionalizacijos ir prievartinės kolektyvizacijos pasekmes, tai yra žemę grąžinti teisėtiems savininkams ar jos paveldėtojams.

2. Įteisinti privatinę žemės nuosavybę su teise ją pirkti, parduoti ir išnuomoti.

3. Žemdirbiams, išeinantiems savarankiškai ūkininkauti, grąžinti turtą kurį jie priverstinai įnešė į kolūkius ir kitus visuomeninius ūkius jų kūrimo metu, o taip pat ir tą turtą, kurį sukūrė, dirbdami pusvelčiui tuose ūkiuose per ilgus darbo metus.

4. Ūkininkams suteikti visišką žemės ūkio produkcijos gamybos, perdirbimo ir realizavimo laisvę.

Praėję baisūs stalinizmo ir stagnacijos metai mūsų tautai atnešė ne tik materialinius ir žmonių nuostolius, bet ir suardė, sužalojo žmonių sąmonę, atpratino nuo savarankiško mąstymo, iniciatyvos, atsakomybės, pakeitė požiūrį į darbą, jo kokybę.

Išstudijavę pasaulio tautų ir mūsų imperijos vystymąsi, atkreipėme dėmesį, kad nutautėjimui labiausiai ir sėkmingiausiai priešinasi, kad laisvės ir savarankiškumo pirmiausia siekia tos tautos, kurių aukštesnė kultūra ir ekonominio išsivystymo lygis.

Lietuviško kaimo atkūrimas, kuriame vystėsi ir brendo tautinė kultūra, papročiai, tradicijos, lietuviškas ūkininkavimo būdas, meilė darbui, žemei ir Tėvynei Lietuvai, turėtų būti visų patriotiškai nusiteikusių lietuvių dėmesio centre.

Šiandien svarbiausias mūsų uždavinys ištrūkti iš kolūkių ir tarybinių ūkių gniužtų. Toliau mums reikės atgauti dar išlikusius begriūvančius vienkiemius ir statyti naujus šiuolaikinius patogius gyventi ir įgalinančius efektyviai ūkininkauti pastatus. Tam reikės ir kreditų, statybinių medžiagų, įvairios žemės dirbimo, ir kitokios technikos, gerų veislių gyvulių, sėklų ir kitokių dalykų.

Tinkamos paramos iš nuskurdusios valstybės sunku tikėtis. Kai ką padarysime savo pačių ūkininkų pastangomis, entuziazmo ir resursų dėka. Bet mums labai trūksta žinių apie šiuolaikinius ūkininkavimo metodus, kooperacijos principus, komercijos principus, akcinių bendrovių ir bankų veiklos principus. Pagaliau mums būtų labai naudinga pamatyti, ką šiandien pasiekė priešakinių šalių ūkininkai, padirbėti jų ūkiuose įgyjant praktinio patyrimo, o gal ir užsidirbti nors šiek tiek valiutos, taip reikalingos šiuolaikinei technikai įsigyti.

Mes kviečiame visus pasaulio lietuvius ieškoti kelių ir ryžtis aktyviai įsijungti į abipusiškai naudingą bendradarbiavimą, atkuriant Lietuvos kaimą ir pakeliant mūsų žemės ūkio lygį. Mes su užsienio lietuviais norėtume kurti bendrus ūkius žemės ūkio produkcijos gamybai vystyti, bendras firmas ar akcines bendroves žemės ūkio ir kitokias produkcijos perdirbimui ir realizacijai, turizmo centrų ir kitokių objektų statybai.

Pirmųjų ūkininkų sėkmė (šiemet jų bus apie 3 tūkst.) turės didžiulę įtaką tolimesniam jų vystymuisi ir išplitimui. Padėkime jiems sustiprėti. Ūkininkai neliks skolingi Lietuvai. Laisvas ir savarankiškas ūkininkas – realus žingsnis Lietuvos suvereniteto kelyje.

Pasiūlymus ir pageidavimus prašome siųsti adresu: 234324 Lietuvos TSR Kauno raj., Noreikiškės, LŽŪA gyvenvietė 2-14 tel. 296 164, Povilui Paštukai.

P.S. Lietuvos ūkininkų sąjunga atidarė sąskaitą Nr. 389506 Lietuvos TSR agropromo banko Kauno skyriuje.

Povilas Paštukas,
Lietuvos ūkininkų sąjungos pirmininkas

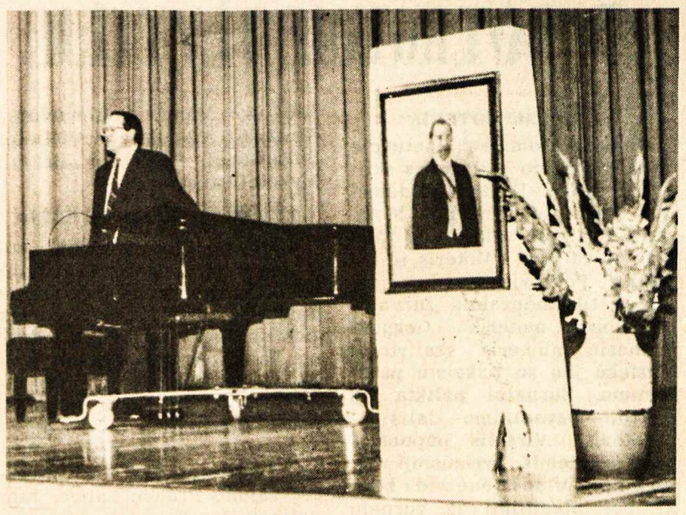

Lietuvos prez. ANTANO SMETONOS 45-rių metų mirties minėjimas 1989 m. rugsėjo 16-17 d.d. Klivlande. Nuotraukoje pianistas ANTANAS SMETONA (jo vaikaitis) atlieka dalį programos Nuotr. Vl. Bacevičiaus

Juodojo kaspino dienos demonstracija Klivlando miesto centre. Nuotraukoje – šimtai baltiečių, rankomis susikabinę, sudarė ilgą grandinę Nuotr. V. Bacevičiaus

Baltiečiai ir JAV užsienio politika

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tartimis turėjo įsileisti Raudonosios armijos įgulas, tačiau jose buvo patvirtintos ir 1920 m. sutartys, pagal kurias Sov. Sąjunga atsisakė visiems laikams bet kokių teritorinių pretenzijų į Baltijos kraštus ir pripažino suvenerias teises politinėje, ekonominėje ir socialinėje srityje. Jeigu toks planas būtų pasiūlytas Sov. Sąjungai, tai tokiose derybose, pasak Wm. Hough, turėtų dalyvauti ir Baltijos kraštų tautinių sąjūdžių atstovai. Toks planas užtikrintų Sov. Sąjungos valstybės apsaugos interesus.

Atsakymas į klausimus

Po liudijimų buvo pateikta klausimai. Pirmininkaujantis kongresmenas Wm. Hough paprašė J. Dobbins paryškinti JAV nepripažinimo politiką. Pastarasis atsakė, kad JAV galvoja, jog Baltijos tautoms turi būti leidžiama laisvai spręsti savo ateitį.

S. Hoyer atkreipė dėmesį į sekretoriaus Baker nenuoseklius pareiškimus. Rugsėjo 19 d. jis pasisakė už Baltijos kraštų nepriklausomybę, o rugsėjo 26 d. kalbėjo tik apie autonomiją, laisvą apsisprendimą ir atsisakė naudoti nepriklausomybės žodį. J. Dobbins nuomone, iš to nereikėtų daryti toli siekiančių išvadų. Esą aišku, JAV nepasikeitė ir nepasikeis. Baltiečiai turi pilną teisę nuspręsti savo ateitį, kai tam susidarys sąlygos.

S. Hoyer domėjosi, kaip JAV valdžia reaguos, jei tautiniai sąjūdžiai, laimėję Aukščiausiųjų tarybų rinkimus, paskelbs nepriklausomybę. J. Dobbins tvirtino, kad JAV pripažins neklastotus rinkimus, tautinio apsisprendimo rezultatus. Tik abejojo, ar padėtis Baltijos kraštuose taip staigiai pasikeis. Spėliojo, kad gali būti tarpinis laikotarpis. Į klausimą, ar JAV turi planą, kaip reaguoti į būsimus įvykius, atsakymas buvo neigiamas.

Nesiūlo sprendimų

S. Hoyer kvietė pasisakyti advokatą Wm. Hough dėl JAV valdžios atstovo pasisakymų. Wm. Hough kritikavo pasyvią Amerikos politiką baltiečių atžvilgiu. Palygino Baltijos valstybių padėtį su Izraelio bei arabų padėtimi. JAV nepripažįsta Izraelio okupacijos ir ieško planų, kaip patenkinti žydų ir arabų norus. JAV nepripažįsta Pabaltijo okupacijos, bet ir nesiūlo jokių planų šiuos kraštus išlaisvinti. Tokia laikysena gali pakenkti tarptautinei politinei padėčiai, jei pvz. baltiečiai būtų priversti per anksti paskelbti savo nepriklausomybę.

Į pasisakymus reagavo ir baltiečių diplomatai. E. Jaakson abejojo, ar reikėtų grįžti prie 1939 m. sutarčių. Estija norinti būti neutrali šalis. St. Lozoraitis ir A. Dinbergs norėtų, kad JAV galėtų aktyviau puoselėti Baltijos valstybių nepriklausomybės atstatymo idėją.

Iš Hoyer klausimų ir Ritter, ir Feighan pasisakymų aiškėjo, kad šie parlamentarai ryšium su Baltijos tautų kova už nepriklausomybę nepatenkinti JAV valdžios politika. (LIC) **J.A.**

LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDIS
siūlo išeivijos lietuviams naują laikraštį

"Respublikos" laikraščio prenumerata 1990 metams užsieniui priimama jau dabar. Laikraštis bus siunčiamas oro paštu. Norintiems 1990 metais gauti 300 "Respublikos" laikraščio numerių, reikia užpildyti anketą, iškirpti ją ir išsiųsti nurodytu adresu.

Siunčiu "Respublikos" laikraščio prenumeratos 1990 metams mokestį $85.00 (JAV). Taip pat siunčiu auką $.....(JAV)

Pavardė, vardas_____

Adresas_____

_____

Čekius rašyti ir siųsti:
SąjūdžioInfo, 7159 S. Whipple, Chicago, IL 60629, USA

Be to, pranešame, kad "Respublika" priima visas tautiečių, gyvenančių užsienyje, reklamas ir skelbimus. Jos superkamos ir parduodamos per SąjūdžioInfo. Visais "Respublikos" platinimo užsienyje ir reklamų bei skelbimų klausimais reikia kreiptis į laikraščio atstovę Čikagoje Ritą Dapkutę (SąjūdžioInfo).

Norite susipažinti su savaitraščiu "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

OVERSEAS VIDEO TAPE

Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už $45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemas į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.
KODĖL MOKĖTI DAUGIAU?
Skambinkite tel. 244-1822.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 500,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ATGIMUSI "MOTERIS"

Nepriklausomoje Lietuvoje moterys turėjo kelis joms skirtus leidinius. Didžiausio dėmesio susilaukė žurnalai "Moteris", "Naujoji vaidilutė", "Motina ir vaikas", "Moteris ir pasaulis". Pokaryje joms buvo paliktas tik mėnesinis žurnalas "Tarybinė moteris". Gegužės mėnesio numeris skaitytojas pasiekė jau su pakeistu pavadinimu. Žurnalui palikta tik antroji pavadinimo dalis — "Moteris". Viršelis papuoštas rūtų šakelėmis. Vyriausioji red. Regina Paulauskienė žada keisti bei atnaujinti ir žurnalo turinį. Pagrindinis dėmesys teks moters dvasingumo ugdymui, motinos autoriteto kėlimui, šeimos ir tradicijų puoselėjimui.

PERTVARKO SODELIŲ

Kauno istorijos muziejaus sodelis jau atgavo Lietuvos nepriklausomybės metais turėtą Laisvės paminklą, šešis žymiųjų lietuvių biustus. Dabar tęsiami pradėti sodelio atnaujinimo darbai. Norima, kad jis atgautų pilną nepriklausomybės laikais turėtą vaizdą. Vėl bus atstatytas Nežinomo kareivio kapas, grąžinti Lietuvos pirmojo kariuomenės vado Silvestro Žukausko, Lietuvos šaulių sąjungos įsteigėjo Vlado Putvinskio, pirmųjų žuvusių už Lietuvos laisvę karių — eilinio Povilo Lukšio ir karininko Antano Juozapavičiaus biustai. Jų likimas, deja, nėra žinomas. Lietuvos kultūros fondo Kauno taryba prašo atsiliepti asmenis, turinčius žinių apie tų biustų pašalinimą iš muziejaus sodelio.

SĄJŪDŽIO LAIKRAŠTIS

Rugsėjo 16 d. spaudos kioskuose pasirodė pirmasis Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio laikraščio "Respublika" numeris. Jame pateikiami pasikalbėjimai su Lietuvos kompartijos centro komiteto I sekr. Algirdu Brazausku, Lietuvos vyskupų konferencijos pirm. kardinolu Vincentu Sladkevičiumi ir Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirm. Vytautu Landsbergiu. Naujojo laikraščio redaktorius yra Vitas Tomkus, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio tarybos narys ir Sovietų Sąjungos liaudies deputatas. Jis žada pagrindinį redakcijos dėmesį skirti žmogui ir tiesai, socialinėms, buitinėms, moralinėms problemoms. Skaitytojų lauks aktuali informacija iš visų Lietuvos kampelių. Iki 1989 m. pabaigos "Respubliką" bus galima nusipirkti spaudos kioskuose trečiadieniais ir šeštadieniais, o 1990 m. ji susilauks 300 numerių ir taps aštuonių puslapių dienraščiu, kurį jau dabar galima užsiprenumeruoti. "Respubliką" galės skaityti ir lietuviai išeiviai. Čikagoje bus atidarytas jos redakcijos punktas. Ateityje "Respubliką" planuojama leisti keliomis kalbomis. "Komjaunimo tiesa" siunčia kūrybinius linkėjimus buvusiems savo bendradarbiams, įsijungusiems į "Respublikos" redakciją: Vitui Tomkui, Vitui Lingiui, Valei Čeplevičiūtei, Gintarei Adomaitytei, Nijolei Baltutienei, Vygantui Brajui, Mykolui Sakavičiui.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos agropramoninį komitetą š. m. spalio 1 d. pakeitė vėl atgaivinta žemės ūkio ministerija. Jos ministeriu paskirtas 1937 m. Garliavoje gimęs Vytautas Petras Knašys, 1961 m. baigęs Lietuvos žemės ūkio akademiją, žemės ūkio mokslų kandidatas. Pirmuoju ministerio pavaduotoju tapo agronomas Pranas Dailidė, gimęs 1956 m. Šakių rajono Prancų kaime. Jam patikėti žemėnaudos, mokymo, ryšių su užsieniu reikalai. Kiti žemės ūkio ministerio pavaduotojai: Jeronimas Kraujelis (ekonomika ir teisiniai klausimai), Stasys Vasiliauskas (mokslo ir gamybos integracija), Antanas Sviderskis (kapitalinė statyba). J. Kraujelis gimė 1938 m. Panevėžio rajono Šlekių kaime, S. Vasiliauskas — 1933 m. Kaišiadorių rajono Kalvių kaime. Jiedu taip pat yra Lietuvos žemės ūkio akademijos auklėtiniai. A. Sviderskis, gimęs 1946 m. Jurbarko rajono Belvėderio kaime, yra baigęs Klaipėdos politechnikumą, inžinieriaus statybininko specialybę įsigijęs Kauno politechnikos institute. Supažindinimą su atkurtos žemės ūkio ministerijos naujaisiais vadovais paskelbė žemdirbiams skirtas "Valstiečių laikraštis", neužmiršęs priminti, kad jie visi yra Sovietų Sąjungos kompartijos nariai: V. P. Knašys — nuo 1961 m., P. Dailidė — nuo 1978 m., J. Kraujelis — nuo 1963 m., S. Vasiliauskas — nuo 1960 m. ir A. Sviderskis — nuo 1973 m.

TREMTINIŲ PALAIKAI

Vėlyvą rugsėjo 18 d. vakarą tūkstančiai panevėžiečių su rudeninėmis gėlėmis ir žvakutėmis rankose orauostyje prie nusileidimo tako laukė lėktuvo su Sibiro tremtinių palaikais. Jų parsivežti buvo išvykusios dvi grupės Irkutskan ir Krasnojarskan. Nusileidusio Lietuvos aviacijos "JAK-42" lėktuvo kapitonas R. Užmiškis pasakojo, kad skristi su trim nutūpimais teko 11 valandų. Irkutske laukė 26, o Krasnojarske 59 žmonės, gimtinėn gabenantys tremtinių palaikus. Į dvi panevėžiečių grupes buvo įsijungusi ir gydytoja Reda Tatorienė, pati buvusi tremtinė. Ji aiškino, kad ne visi galėjo surasti artimųjų palaikus Irkutsko srityje, nes daug kapų sulygino su žeme Bratsko jūra ir ten vykstančios didžiulės statybos. Iš lėktuvo išimtus ir išrikiuotus karstus padengė viena ilga Lietuvos vėliava. "Tremtinio" klubo narys Jonas Čeponis, anksčiau lankęsis Krasnojarske, sulygintose kapinėse rado įrengtą šaudyklą. Su savo dėdės palaikais jis parsivežė ir 1941 m. Sibiran ištremto Friburgo universiteto filosofijos dr. Kazimiero Ambrozaičio palaikus. Pastarasis yra Lietuvos steigiamojo seimo narys, I-II seimų prezidiumo sekretorius, III seimo vicepirmininkas.

V. Kst.

Hamiltono Aušros Vartų parapijos 40 metų sukaktuvines Mišias koncelebravo vysk. P. Baltakis, OFM, su kunigais: kun. Steponu Rapolu, OFM, kun. V. Karecku, klebonu kun. Juvenaliu Liauba, OFM, ir kitais **Nuotr. K. Mikšio**

London, Ontario

DVI LONDONO MOTERYS, pagerbtos gimtadienių proga. Rugsėjo 29 d. atšvęstas **Olgos Švilpienės** gimtadienis. Įteikta brangi dovana, palinkėta jai geros sveikatos ir sugiedota "Ilgiausių metų". Draugai netikėtai užplūdo jos namą, kur buvo pavaišinti gerai išrūkyta žuvim, namie kepta duona ir kitais skanumynais.

Rugsėjo 30 d. **Irenai Daniliūnienei** 65 m. proga parapijos salėje buvo surengtas staigmenos pobūvis. Alg. Švilpa tarė sveikinimo žodį, iškeldamas jos nuoširdumą ir veiklą lietuviškame gyvenime, ir įteikė brangią dovaną. Londono moterų vardu sveikino G. Petrauskienė. Susirinkusieji sugiedojo "Ilgiausių metų". Sujaudinta sukaktuvininkė visiems trumpai padėkojo. Klebonas kun. Ignas Mikalauskas, OFM, išreiškė padėką už pagalbą ir sukalbėjo maldą. Po to buvo pasivaišinta.

1964 m. įsikūrus KLK moterų Londono skyriui, *Irena Daniliūnienė* buvo išrinkta pirmininke. Po metų tas pareigas perėmė Elena Navickienė, o po vienerių metų – vėl Daniliūnienė. Po kelių perrinkimų ji tam skyriui vadovavo iki jo pabaigos – arti 20 metų. Mirus arba sunegalavus daugeliui to skyriaus narių, nutarta veiklą susiaurinti ir ribotis vien lėšų telkimu savo parapijai ir jaunimui paremti. Taip Irena Daniliūnienė ir Olga Švilpienė, talkinamos visų Londono moterų, tebedirba dar ir šiandien. Skyriaus gyvavimo metais beveik kiekviena organizacija ir daug pavienių asmenų patyrė šio skyriaus nuoširdžią pagalbą.

I. Daniliūnienė yra Londono lėšų telkimo skyriaus, vadovaujamo Jono Butkaus, ilgametė vicepirmininkė. Taipgi daug metų buvo Londono Folk Art Council – tautinių grupių organizacijos vicepirmininkė. Šios organizacijos renginiai vykdavo Centennial rūmuose ir kiekvieną sykį sutraukdavo didelę minią žmonių – buvo gausiausiai lankomi iš visų Londono renginių! KLK moterų skyrius buvo labai aktyvus tos organizacijos narys. Dėl savo aktyvumo ir originalumo jis buvo vienas iš nedaugelio, patekęs į dokumentinę Kanados National Film Board juostą ir buvo rodomas ir kitose TV stotyse. Šis skyrius su savo dekoratyviniais kepsniais ne kartą nurungė 23 tautines grupes ir gavo pirmą premiją. Talkino visos moterys. Čia vykdavo ir lietuvių tautodailės parodos. Jų pagrindinė organizatorė – I. Daniliūnienė, o stropios talkininkės: Olga Švilpienė, a.a. Joana Paulionytė, Elena Paulionienė, Lilė Zabulionienė, I. Dragunevičienė ir kitos. Tos parodos su tautiniais audiniais, gintaro rinkiniais, dekoratyviniais kepiniais patraukdavo TV reporterių ir žurnalistų susidomėjimą. Parodų nuotraukos dažnai tilpdavo pagrindiniame Londono dienraštyje "The London Free Press".

Skyrius dalyvavo "My Festival" ir 1969 m. "Christmas Festival" renginiuose. Suruošė vaišes 600-tams svečių, atvykusių į šventovės šventinimą. Jos talkino ir didžiajam baltiečių renginiui 1968 m. gegužės 11 d. Progai pasitaikius rengdavo ir Lietuvos vaizdų parodėles, platindavo lapelius, supažindindamos kanadiečius su mūsų tautos siekiais, gresiančiais pavojais ir t.t.

I. Daniliūnienė kai kada būdavo ir viena iš delegatų, atstovavusių parapijai vyskupijos su pasauliečiais pasitarimuose. Buvo keliuose parapijos komitetuose, o dabar – parapijos tarybos narė.

Skyrius klestėjimo metais surengė lietuvių visuomenei eilę paskaitų sveikatos, dorovės, religijos, auklėjimo, lietuvybės išlaikymo ir panašiomis temomis. Suorganizavo ir vieną literatūros vakarą jaunimui, o taip pat religinės muzikos koncertą ir panašius renginius. Keletą metų rengė ir bendras Kūčias. Skyrius dalinosi savo lėšomis ir su kitais: rėmė parapiją, misijas, jaunimą, lituanistinę mokyklą, spaudą, silpnesnes organizacijas.

Olga Švilpienė visą laiką buvo labai aktyvi KLK moterų Londono skyriaus narė, reikalui esant, pavaduodavo ir skyriaus pirmininkę. Ji padėdavo I. Daniliūnienei rengti tautodailės parodas ir kitus pasirodymus. Stipriai su ja dirbdavo tose pačiose veiklos srityse. Reiškėsi betgi ir atskirai. Buvo viena iš pagrindinių buvusių spaudos balių organizatorių, pasižyminti pareigingumu ir tvarkingumu. Dabar ji nuoširdžiai talkina "Pašvaistės" vadovei, o taip pat sugeba suorganizuoti sėkmingus choro ir kitus pobūvius. **D. E.**

Hamilton, Ontario

SVARBI PASKAITA. Lapkričio 12, sekmadienį po 10.30 v.r. Mišių, Aušros Vartų parapijos salėje psichologijos dr. Rima Styraitė skaitys paskaitą ir atsakinės į klausimus. Visi bus pavaišinti kava ir skanumynais.

KLKM Hamiltono skyriaus valdyba

St. Catharines, Ont.

A. a. ADELĖS ŠAJAUSKIENĖS atminimui vietoje gėlių Tautos fondui aukojo: $10 – J. P. Kalainiai, S. S. Slavickai, A. J. Zubrickai, J. K. Dervaičiai; $5 – E. Sakalauskas.

Ačiū visiems aukotojams.

A. Patamsis, TF atstovas

• Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi –

"TŽ" leidėjai

Į. DANILIŪNIENĖ ir O. ŠVILPIENĖ nuotraukoje, išspausdintoje dienraštyje "The London Free Press"

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Pasikalbėjimą su Stasiu Lozoraičiu, Lietuvos atstovu Vašingtone, rugsėjo 19 d. transliavo "Christian Science Monitor" televizijos 68-tasis kanalas Bostone. S. Lozoraitis pabrėžė amerikiečiams televizijos žiūrovams, kad Lietuva tebėra okupuota Sovietų Sąjungos, bet išlikusi gyva, tęsianti kovą už savo laisvę. M. Gorbačiovo reformų dėka tai kovai atsirado naujų būdų. S. Lozoraitis taipgi priminė, kad jis Lietuvai atstovauja savo ryšiuose su JAV kongreso, vyriausybės ir visuomenės atstovais. Pasak jo, laisvę atgavusi Lietuva galėtų būti naudinga tarpininkė tarp Vakarų pasaulio ir Sovietų Sąjungos.

Los Angeles lietuvių pensininkų klubo metinis narių susirinkimas rugpjūčio 30 d. susilaukė apie 70 dalyvių. Juos pasveikino susirinkimui vadovavęs valdybos pirm. Juozas Kaributas. Jis taipgi papasakojo įdomių įspūdžių iš kelis mėnesius trukusios viešnagės Lietuvoje. Klubo valdybos rinkimų teko atsisakyti, kai buvo rasta tik viena kandidatė — Salomėja Šakienė, sutikusi perimti iždininkės pareigas. Palikta ta pati valdyba, kurią sudaro: pirm. J. Kaributas, vicepirm. P. Valiulienė, sekr. A. Vosylius ir ižd. S. Šakienė.

Korporacijos "Neo-Lituania" suvažiavimas rugsėjo 2-4 d.d. įvyko "Gintaro" vasarvietėje prie Mičigano ežero. Vytautas Abraitis skaitė paskaitą apie Kauno laikų neolituano ir dabartinio išeivijos neolituano polėkius, aplinkos padiktuotą skirtingą darbą Lietuvai. Su dvejų metų laikotarpyje atliktais darbais supažindino vyr. valdybos pirm. Audronė Gulbinienė. Atsistojimu pagerbti mirusieji korporantai — Edvinas Balceris, Ona Gailiūnaitė, Vytautas Izbickas, Bronius Kasakaitis, Emilijonas Kolakauskas, Juozas Matusevičius, Birutė Bulvičiūtė-Strazdienė, Edvardas Šileikis ir Hipatija Yčienė-Žiūrienė. Vyr. valdybos ižd. Algis Augustaitis džiaugėsi finansiniais ištekliais, kuriuos praturtino testamentinis Simo Kašelionio palikimas. Jis skirtas laisvai Lietuvai, o išeivijos reikalams tenka gaunamos palūkanos. Rugsėjo 3, sekmadienį, Mišias atnašavo lietuvių jėzuitų provincijolas kun. Antanas Saulaitis, SJ. Korporacijos "Neo-Lituania" vyr. valdybą sudarė jon išrinkti nariai: pirm. Jurgis Lendraitis, vicepirm. Audronė Gulbinienė, sekr. Vida Jonušienė, ižd. Algis Augaitis ir patarėjas Vaclovas Mažeika.

Australija

Melburno lietuvių klubo reikalai aptarti jo narių metiniame susirinkime rugsėjo 24 d. Pranešimus padarė valdybos pirm. dr. J. Kunca ir ižd. V. Bosikis. Iš jų paaiškėjo, kad ekonomiškai klubas neblogai laikosi, nors buvo padaryta pagerinimų, finansiškai paremti keli iš Sibiro Lietuvon sugrįžę tautiečiai. Pagal klubo statutą teko perrinkti keturis valdybos narius. Naująją Melburno lietuvių klubo valdybą sudarė: pirm. dr. J. Kunca, vicepirm. ir sekr. G. Statkus, vicepirm. ir ižd. V. Bosikis, baro tvarkytojas R. Mickus, ūkio vedėja M. Žiogienė, renginių vadovas A. Rukšėnas ir virtuvės prižiūrėtojas B. Žvinakis.

"Sūkurio" ansambliui Sydnėjaus mieste vadovauja jaunoji Marina Koksaitė, pakeitusi savo motiną Mariną Osinaitę-Cox. Rugsėjo 17 d. "Sūkurys" atliko įdomią tautinių šokių, lietuvių liaudies dainų ir skaitinių pynę. Šokius papildė mergaičių oketeto pynėn įjungta liaudies daina "Oi eisiu, eisiu". Dainos Šliterytės paskaityta "Senelės pasaka", o kiti jaunieji sūkuriečiai įsijungė eiliaraščiais. Spalio 1 d. Sydnėjaus "Sūkurys", pakviestas Australijos lietuvių jaunimo sąjungos Melburno skyriaus, tą pačią koncertinę programą atvežė melburniečiams ir pakartojo jų Lietuvių namuose.

Britanija

Mančesterio lietuviai savo klube rugsėjo 23 d. atsisveikino su psichologinių mokslų kandidate Rasa Ališauskiene, kuri yra Vilniaus universiteto sociologinių tyrimų laboratorijos vedėja. Mančesterin ji atvyko 1988 m. liepos 2 d. susipažinti su Britanijos sociologija ir pasitobulinti. Pobūviui vadovavo ir Mančesterio lietuvių vardu su viešnia iš Vilniaus atsisveikino klubo pirm. A. Podvoiskis. R. Ališauskienė vėl žadėjo grįžti sekančią vasarą ir čia praleisti savo atostogas, tęsdama su Mančesterio universitetu pradėtus mokslinius ryšius.

A. a. Martynas Linkevičius rugsėjo 5 d. mirė Birminghame. Velionis gimė 1916 m. Tauragės apylinkėje, karinę tarnybą atliko ketvirtajame artilerijos pulke, pirmosios sovietinės okupacijos metais repatriavo Vokietijon. Britanijon atvyko pokaryje, apsigyveno Birminghame. Sukūrė lietuvišką šeimą ir su žmona Ema išaugino sūnų Vytautą, dukrą Ingridą. Velionis keletą metų vadovavo DBLS Birminghamo skyriui. Nors buvo evangelikas, dalyvaudavo ir lietuviškose katalikų pamaldose. Palaidotas rugsėjo 11 d. Bromwoodo kapinėse.

Vokietija

Išeivijos evangelikų liuteronų kunigų ir darbuotojų suvažiavimas rugsėjo 4-8 d.d. įvyko Evangelikų akademijoje Hofgeismare prie Kasselio. Suvažiavimui jau aštuntą kartą iš eilės vadovavo Pasaulio liuteronų sąjungos vokiečių tautinio komiteto įgaliotinis kun. dr. Edmundas Ratzas, atvykęs iš Štutgarto. Latvių grupė turėjo 12 atstovų, lietuvių — 11, estų — 10, vokiečių — 4, Rusijos vokiečių — 3, vengrų ir lenkų evangelikai — po vieną atstovą. Su lietuvių evangelikų liuteronų grupe supažindino Tamara Kelerytė-Schmidt, 1959 m. baigusi Vasario 16 gimnaziją. Platų pranešimą apie šią lietuvių gimnaziją padarė evangelikų kapelionas kun. Fr. Skėrys, primindamas po gaisro atstatytą Rennhofo pilį, kurią š. m. birželio 23 d. pašventino iš JAV atvykęs lietuvių katalikų vysk. Paulius Baltakis, OFM. Šiais mokslo metais Vasario 16 gimnazija turi 88 moksleivius — 43 berniukus ir 45 mergaites. Religiniu požiūriu 65 yra katalikai, 22 evangelikai ir vienas judaistas. Vasario 16 gimnazijos 47 moksleiviai yra iš V. Vokietijos, 16 — iš JAV, 7 iš Kanados, 6 — iš Australijos, 4 — iš Argentinos, 3 — iš Urugvajaus, po du — iš Brazilijos ir Prancūzijos, vienas — iš Malio. V. Vokietijoje veikianti latvių gimnazija turi 75 moksleivius: 60 liuteronų, 12 baptistų ir 3 katalikus. Į lietuvių evangelikų liuteronų kunigų bei veikėjų grupę šiemet pirmą kartą įsijungė ir iš Lietuvos kilęs kun. Aldonis Putcė, pastoracinį darbą atliekantis Anglijoje.

AUDRA Travel CORPORATION

Kviečiame keliauti į

LIETUVĄ

ir kitas pasaulio šalis!

Ruoškitės naujų daug žadančių 1990 metų sutikimui Lietuvoje.

Sutvarkome keliones grupėm bei pavieniam asmenim pagal pageidaujamą maršrutą ir laiką. Teiraukitės smulkesnių žinių.

- *Mūsų biuras išrašo bilietus keliauti traukiniais bei visomis pagrindinėmis lėktuvų bendrovėmis.*
- *Sutvarko poilsines keliones į šiltus kraštus, išvykas pramoginiais laivais, organizuoja slidininkų grupes.*
- *Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.*
- *Ruošia keliones į geriausias pasaulio sanatorijas.*
- *Nuperkame automobilius bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje.*

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279
Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

ED MASOTTI REAL ESTATE LTD. REALTOR

2093 Pine St. Burlington, Ontario L7R 1G1

Jei norite pirkti ar parduoti namą, patarnauju lietuvių kalba Hamiltone ar Burlingtone

ANELĖ MURAUSKAITĖ

Verslo tel. 637-2376 **Namų tel. 389-4242**

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 31 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki .	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	nekiln. turto pask. 1 m..	12.75%
kasd.pal.taupymo s-ta	7%	nekil.turto pask. 3 m..	14%
90 dienų indėlius	10%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	11%		
1 m. term.ind.mėn.pal.	10.5%	*Nemokama narių gyvybės*	
3 m. term.indėlius	11%	*drauda pagal santaupų*	
RRSP ir RRIF (pensijos)..	8.5%	*dydį iki $2.000 ir*	
RRSP ir RRIF 1 m.	11%	*asmeninių paskolų*	
RRSP ind. 3 m.	11%	*drauda iki $25.000.*	

MOGUL STEREO

Visos sistemos • Pal • Secam

110-220 voltų

tinka naudoti Lietuvoje ir Europoje

Turime didžiausią pasirinkimą nešiojamų radijų, televizijų, video aparatų, filmavimo kamerų, magnetofonų bei kitokių prekių iš šių žymių firmų:

***Sony, Toshiba, Sharp, Hitachi** ir t.t.*

Garantuojamos geriausios kainos

JAVID MIRZA

FAX: 664-5737

170 Highway 8, Stoney Creek, Ont. 664-5733

891 Upper James, Unit 4, Hamilton, Ont. 574-3310

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis atlieka programą Tautos šventės minėjime rugsėjo 8 d. Vasario 16 gimnazijoje V. Vokietijoje. Ansamblio vadovas – Vidas Aleksandravičius (su akordeonu) Nuotr. M. Šmitienės

Pažvelkime į save

Kelionių į Lietuvą džiaugsmai, vargai ir aistros

Štai jau dešimt metų keliaujame tarp dviejų skirtingų pasaulių, susiduriame su įvairiausiais žmonėmis. Iš patyrimo žinau – nėra lengvų kelionių į Lietuvą. Visos sudėtingos, varginančios, ilgos, bet ... įveikiamos. Traukia tėvynės ilgesys ir nuojauta džiaugsmo būsimų susitikimų.

Statistika

Gyvenime neapsieiname be statistikos. Per šiuos dešimt metų, tais gan sunkiais kelionėms į Lietuvą laikais, per mūsų biurą į Lietuvą išvyko apie 100 grupių, kuriose keliavo apie 3000 lietuvių. Vien man, kaip grupių vadovei ir koordinatorei, teko apie 40 kartų perskristi Atlantą pirmyn ir atgal. Kiekviena kelionė – tai nepakartojama novelė: skirtingi žmonės, skirtingi požiūriai, kartais net ir tikslai skirtingi. Po sėkmingai praėjusios kelionės, nuoširdžių padėkų, jautiesi skrajus ir lengvas lyg paukštis, atrodo, lengvai nugalėsi visus sunkumus visoms ateities grupėms, o kartais (ačiū, Dievui, labai retai) jautiesi skausmingai ir ilgai "kalama prie kryžiaus ..." Sakyčiau, tiek padėkos, tiek ir sveika kritika padeda, bet niekada nepadeda tas "kalimas prie kryžiaus".

Užtenka ir rūpesčių

Padėka skatina, įkvepia norą siekti tobulumo: sveika, logiška kritika priverčia sustoti, susirūpinti, pakeisti, pataisyti praleistus, nepastebėtus trūkumus. Tačiau vienas piktas, pagiežingas, nemąstantis žmogus gadina nuotaiką visai grupei, užkrečia neramumu ir nepasitikėjimu aplinką. Paprastai pagiežingus žmones lydi nesėkmė, kuri paliečia ir visus aplinkinius. Sunku numatyti mums tokius žmones prieš kelionės pradžią, nesinori būti įtariamiems, kada dar nėra jokio pagrindo. Nors kartais galima.

Šios vasaros kelionių įspūdžiai dar tokie švieži, kad norėtųsi prisiminti ir pasidalinti su jumis apie porą įvykių, kurių galima lengvai išvengti, jeigu išklausoma ir perskaitoma mūsų suteikiama informacija, o svarbiausia, jei nėra iš anksto blogo nusistatymo.

Vilnius dar negali...

Š. m. kovo mėnesį buvo privačiai užsakyta 13 asmenų grupė dvidešimt trim dienom į Lietuvą birželio mėnesiui per Vilniaus inturistą. (Iki šiol mūsų reguliarios grupės buvo užsakomos maždaug prieš 1,5 metų per Maskvos inturistą). Po daugelio vargų tik birželio pradžioje gavome pranešimą, kad vis tik Vilnius dar negali priimti, reikia kreiptis į Maskvos inturistą. Skubiai kreipėmės, ir savaitę iki kelionės pradžios gavome neįprastą pasiūlymą – dalį kelionės apmokame Maskvos inturistui, o dalį Vilniaus. Džiaugėmės galų gale gavę patvirtinimus, nudžiuginome ir visą nekantriai laukiančią grupę. Paaiškėjo, kad lieka dvi neužpildytos vietos. Skelbti neliko laiko, tačiau atsirado pažįstamų pažįstama, lyg ir nusprendusi prisijungti prie grupės. Numatyta kelionė buvo tikrai puiki: puikūs vadovai, puikus maršrutas ir pagal dienų skaičių labai gera kaina. Tik neįprasta, kadangi dalį pinigų mokėjo Kanadoje, o dalį patiems reikėjo mokėti Vilniuje.

Nesusipratimai

Dvi dienas prieš kelionės pradžią minėtoji moteris piktokai pareiškė, kad nebenorinti važiuoti. Deja, pinigai jau sumokėti, o draudimas grąžina tik ligos atveju. Moteris neslėpė nepasitenkinimo, ypač jai užkliuvo, kad Vilniuje dar reikės mokėti už Kauno viešbutį. Pareiškė, kad nemokėsianti, nes viešbutyje negyvensianti. Patariau išsiaiškinti vietoje, ar jai leis nemokėti, nes ji vyksta su turistine viza, kur paprastai būtina mokėti už viešbutį. (Nebūtina gyventi). Sprendimas dėl apmokėjimo priklausė nuo Vilniaus inturisto, kuris tik pradeda savo nepriklausomą gyvavimą, ir jiems trūksta valiutinių pajamų, kaip ir visoms lietuviškoms organizacijoms, pradedančioms savo nepriklausomą veiklą. Tad, lyg ir netinka mums, po daugelio gražių žodžių apie tėvynę, nepriklausomybę, neparemti pirmųjų gležnų bandymų būti nepriklausomais. Šiais keliasdešimt dolerių už viešbutį, aišku, nei praturtinsi, nei nuskriausi Lietuvos, bet visų atvykstančių bendras požiūris ir noras padėti įvairiais įmanomais būdais gali padaryti milžinišką ir moralinę, ir finansinę permainą.

Nepasitenkinimai ir skundai

Gal ir stiprokai pasakysiu, deja, pastaiko, kad kai kuriems pinigai svarbiau už dorą, garbę ir savo artimą. Minėta moteris, grįžusi iš tėvynės, tuojau pat atskubėjo į mūsų biurą su skundu, kad mokėjo, nors ir nepilnai, už viešbutį Kaune ir pareikalavo grąžinti pinigus. Motyvas – nieko "nežinojo" ir niekas jai apie tai "nepranešė", kad už viešbutį Kaune reikės mokėti atskirai. (Keista, kokiu būdu prieš kelionę ta pati moteris plačiai skelbė, kad už Kauną nemokės). Moteriai kalbant įstaigoje, buvo keletas klientų. Tas, tikriausiai, dar labiau paskatino ją garsiai su neapykantos įkvėpimu pasisakyti, visai nesidomint, ką mes galime jai šiuo klausimu paaiškint. Virtinę nepagrįstų ir stebinančių kaltinimų ji užbaigė žodžiais: "Aš padarysiu viską, kad sunaikinčiau tave ir tavo biurą ... Mane? Biurą? Kodėl? Beklausant šių žodžių, prisiminiau grasinančiai, monotoniškai ūžiančius sunkvežimius, pilnus dejuojančių ir verkiančių žmonių, ir save, – mažą, vidury tamsios pirkios, apkutotą šiltais drabužiais, glaudžiančią skudurinę lėlę, – kiekvieną kartą krupčiojančią nuo išgąsčio, kai sustojus kokiam sunkvežimiui, pasigirsdavo mamos ir močiutės klyksmas ...

Per stebuklą likome neišvežti, bet išvežė senelį, mažus mamos brolius, senutę. Kaimynai įskundė. Kodėl? Kas gali atsakyti?

Skundė savi, lietuviai lietuvius. Piktumas, pavydas, kerštas, kažkas kažkam arklio arimui nepaskolino, kaimyno karvė nutrūkusi pievą nuėdė, aplamai, geresnį tvartą negu kaimyno pasistatė ..., gražesnį drabužį nešiojo ... Taip ir vežė sunkvežimiais lietuvius į Sibiro platybes, gera paslauga nudriskusiems užkariautojams, ateiviams – jų niokojimui liko daug tuščių sodybų. Pagalvojau, – gerai, kad Kanada, gerai, kad ne 1948-tieji, kitaip kažin kur atsidurčiau. Teatlygina tau Dievas, moteriške, ir kur tas piktumas tave nuves?

Per mažai išsiaiškinimo

Antrasis nesusipratimų pavyzdys, jau kitokio pobūdžio, tačiau ir čia aišku, kad prieš kelionę būtina išsiaiškinti kiekvieną detalę ir pasitikrinti, ar teisingai suprasta. Iš Vilniaus inturisto gavome keletą nemalonių atsiliepimų apie kelis rugpjūčio mėnesį keliavusius žmones. Ir keletas torontiškių lietuvių pareiškė mums: nekeliausime šiais metais į Lietuvą, nes girdėjom, kad vietoje 15 dienų, gauna tik 10. Netiesa. Jeigu užsisakote 10 dienų kelionę, tai vykstate 10 dienų, jei 15, tai 15. Rugpjūčio mėnesio grupė "Gintarinė Palanga" – 15 dienų į Lietuvą nesusidarė. Tebuvo tik 4 žmonės. Mes juos prijungėme prie grupės "Žolinė", kuri vyko tik 10 dienų. Jie sumokėjo $130.00 kan. kelionės pakeitimo mokestį, kad tas 10 dienų praleistų ne Vilniuje ar Kaune, bet tik Palangoje, kaip jie ir pageidavo. Buvo pasiūlyta papildomai dar 5 dienas Klaipėdoje, tačiau jie atsisakė, nes nenorėjo mokėti už viešbutį. Viena naktis Klaipėdoje kainuoja $30 rublių, kuriuos pavertus į dolerius būtų apie $58. Tad šie keturi keleiviai nutarė gyventi tas penkias naktis pas gimines. Bilietus visiems keleiviams mes išrašėme 15 dienų.

Nuvykę į Lietuvą, keli mūsų keleiviai "pamiršo", kad jie mokėjo tik už 10 dienų kelionę ir ėmė reikalauti ir maisto, ir viešbučio likusioms penkioms dienoms. Be abejonės, kilo daug nesusipratimų, o mes taip ir neišsiaiškinome, ar tas "pamiršimas" buvo apgalvotas, ar lietuviškai tariant žioplas, tačiau klaidinančios ir neteisingos kalbos jau sklinda, nors minėti turistai nė vienas į mūsų biurą jokiais minėtais klausimas nesikreipė. Jeigu kyla klausimų ar neaiškumų dėl kelionių, pašaliniai žmonės jų nepadės išspręsti, skambinkite ar užeikite į mūsų biurą – padėsime. Dirbame pilną darbo savaitę, turime telefonus, fax, telexo mašinas. Rašykite, skambinkte mums, išsiaiškinkite visas detales, kad išvyktumėte ir grįžtumėte lengva širdimi. Stengiamės išdėstyti visas informacijas raštu. Perskaitykite. Neskubėkite smerkti, piktintis, pasistenkite būti teisingi. Nepamirškite, kad, keliaujant su grupe, reikia tolerancijos ir supratimo. Išmokite keliauti ir džiaugtis, o ne keliauti ir pykti. Mes stengiamės padėti ir patenkinti visus jūsų reikalavimus kelionėse ir joms besiruošiant.

Pastangos visiems padėti

Tokie dalykai, kaip kainų kilimas, asmeninių daiktų dingimas ar jų apmuitavimas, susirgimai, oro pasikeitimai, valstybiniai įstatymai, kitų kraštų transportas ir t.t., yra ne mūsų kontrolėje. Jūs vykstate iš vieno žemyno į kitą, iš vienos politinės sistemos į kitą, keičiasi laikas, maistas, papročiai, nuotaika, – kelionė tikrai sudėtinga. Mes daug dirbam, stengdamiesi apsaugoti jus nuo visų kelionės nesklandumų, tačiau per daugelį kelionių pasitaiko visko: ir lėktuvai pavėluoja, ir vietoj numatyto skridimo lėktuvu gaunam traukinį, ar atvirkščiai; laiku neatvyksta bagažai, žodžiu, visko atsitinka, bet stenkitės išlikti teisingais ir nepiktais. Nuotaika geresnė ir kelionė lengvesnė, kai širdis atvira džiaugsmui ir gėriui.

Dirbkime kartu

Tad, norėčiau jus, mieli mūsų keleiviai–tėvynainiai, paprašyti – dirbkime kartu, mūsų stiprybė ir sėkmė vienybėje ir supratime. Mums užtruko visas dešimtmetis sunkaus darbo, investuojant visas pajamas, pasiekti tokio visapusiškai aprūpinto lietuviško-kanadietiško biuro lygio. Biuras nuo 1984 m. yra inkorporuotas ir nėra asmeniška nuosavybė. Yra biuro valstybiniai lakštai, kurie yra jų savininkų žinioje, ir jie įsigyjami, investuojant į biuro plėtimą. Mūsų biuras plečiasi, jame dirba 7 asmenys. Biuras aprūpintas moderniausia technika, pastoviai gerina savo darbą. Tad geranoriški patarimai visada priimtini ir sveikintini. Gerindami mūsų lietuviško biuro vardą, tuo pačiu mes reklamuojame mūsų mylimos Lietuvos vardą. Norime, kad tai būtų mažas įnašas į milžiniškas lietuvių pastangas – išlikti garbinga tauta. O mes esame jos grandis. Tad stiprinkime ją ir Lietuvą.

Linkime jums visiems sėkmingų kelionių.

Biuro vardu –

Audronė Kairienė,
Audra Travel Corporation pirmininkė

Surado sau skirtą

HAMILTON, ONTARIO.– Aušros Vartų šventovėje spalio 7 d., vargonams gaudžiant ir solistams V. A. Paulioniams giedant "Panis Angelicus", kun. Pijaus Šrapnicko, OFM, amžinais moterystės ryšiais buvo sujungti Edvardas Labuckas su Lynn Marie Oleskiw. Stasė Labuckienė atidavė Lynnos globon savo gražiai užaugintą vienturtį sūnų. Jungtuvių iškilmėje dalyvavo keturių porų jaunųjų palyda, tėvai ir iš visur suvažiavę giminės bei artimieji. Šventovės altorius skendo baltuose rudens gvazdikuose. Po jungtuvių, V. Paulionienei giedant Dievo Motinai garbės giesmę, ilgu ir baltu apdaru jaunoji nunešė ir padėjo prie Marijos statulos raudonų rožių puokštę.

Vakare Jaunimo centro salėje įvyko vestuvių puota, į kurią priėjo apie du šimtus svečių. Jaunavedžiams ateinant, vestuvininkai sukėlė jiems triukšmingas ovacijas. Stalai buvo apkrauti valgiais ir gėrimais. B. Stanulienės vadovaujamas šeimininkių būrys stropiai prižiūrėjo svečius, kad jiems nieko netrūktų. O jei dar galėjo čia ko trūkti, tai tik gulbės pieno. Vaišindamies kėlėm taures ir dainavom, kad "degtinė karti", kuri daugeliui mūsų vyresniųjų jau ir yra tokia pasidarius. Buvo ir sveikinimų. L. Stungevičienė poetišku žodžiu pasveikino jaunuosius liet. radijo programos vardu, ir vardu visų ten lietuviškai kalbančiųjų. Ji perskaitė ir iš Lietuvos gautas telegramas. Dar kalbėjo pirmoji pamergė ir pabrolys, jaunikio mama St. Labuckienė, kalbėjo trumpai ir jaunoji. Jaunasis kalbėjo lietuviškai ir angliškai. Kalboje Edvardas dėkojo savo mielai mamai už jos motinišką globą, dėkojo savo uošviams M. B. Oleskiw, užauginusiems jam tokią gražią ir mielą žmoną, dėkojo ir visiems svečiams, suėjusiems čia kartu praleisti jam ir Lynnai tokį brangų vakarą.

Visos istorijos turi savo pradžią. Tą vakarą prasidėjo E. L. Labuckų šeimos istorija. Sako, kad šis pasaulis yra sutvertas gyventi poromis. Dievas irgi, tik sutvėręs Adomą, tuoj išskubėjo ieškoti jam Ievos. Bet čia vienas savo gyvenimo draugą greit susiranda, antram ilgiau užtrunka, o kitas nugyvena visą amžių, sau žmonos beieškodamas. Edvardui susirasti žmoną nereikėjo mokytis toje pačioje mokykloje, nereikėjo kartu šokti tautinių šokių, nesupiršo jų nė tėvai. Pirmą kartą jis ją pamatė restorane, kur jis ir dažnai užeidavo. Bet vieną sykį ten užėjo ir Lynna. Ir įvyko tai, kas toje stovyklautojų dainoj pasakyta: "Tave aš pamačiau, tave aš pamylėjau ..."

Tą vakarą galėjai stebėti tuos du jaunus žmones, išgyvenančius laimingiausią savo gyvenimo momentą. Jau taip yra, kad vedusieji visą amžių išnešioja savo vestuvių dienos prisiminimus. Vestuvių nuotrauka visada būna įdėta į pirmą šeimos albumo puslapį, o po kiek metų užtikta spintoj balta vedybų suknelė jau "išmieras" pakeitusiai jaunamartei sukelia tik gilų atsidūsėjimą.

Edvardą hamiltoniečiai dar vis prisimena, kaip liet. šeštadieninės mokyklos mokinį, kuris savo tėvelio a.a. Petro Labucko paruoštas, čia artistiškai deklamuodavo lietuvių renginiuose. Prisimename mes jį ir kaip dažną maldų skaitovą mūsų šventovėje, dramos būrelio "Aukuras" aktorių, taut. šokių šokėją ir ateitininką. Jo gražaus tembro balsą daug kartų esame girdėję per "Gintarinių aidų" transliciją. Jis yra mums dar daug žadantis, jau dr. P. Daužvardžio premija pažymėtas jaunas lietuvis.

K. Mileris

Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi –

"TŽ" leidėjai

INŽINIERIŲ DĖMESIUI

Turint prieš akis, pramoninių projektų planavimą ir vykdymą, noriu atkreipti bendradarbiavimo reikalu, profesionalų inžinierių dėmesį, turinčių platų tarptautinio masto patyrimą.

Tuo tikslu noriu užmegzti ryšį su profesijos kolegomis, turinčiais Šiaurės Amerikos standartų pramoninį patyrimą:

— *Naftos ir dujų rafinavime, produkcijoje, transportavime vamzdžiais ir tanklaiviais, naftos uostų ir gamtos apsaugos.*
— *Petrochemijos ir sunkiosios chemijos mineralų procesavime.*
— *Projektų planavimo ir vykdymo srityse, turinčius kontaktą su pasaulinėmis firmomis*

Kostas Astravas, *P.E.,*
Yemeno Arabų respublikos naftos ir mineralų ministerijai patarėjas

Rašyti Kanados adresu:
K. Astravas
16 Palisway Dr. S.W.
Calgary, Alberta, T2V 3V4
Canada

Hamiltono "Talka" auga

STASYS DALIUS

Kredito kooperatyvas "Talka" savo metus užbaigė rugsėjo mėn., pasiekdamas $31.362.613 balansą ir per vienerius metus paaugdamas $2,5 mil. Pastoviai augant, ir narių santaupos didėjo, nes už įneštus pinigus gaunamos didesnės palūkanos su nemokamu gyvybės draudimu iki $2.000. Šiuo metu turima $54.100 akcijų, čekių sąskaitose $1,361.284, taupomose sąskaitose $5.403.001, taupymo sąskaitose su kasdien prirašomu nuošimčiu $717.256, įvairiais terminais padėtų indėlių $14.827.288, registruotų pensijų taupymo planas $6.441.983, RRIF planas – $66.921. Išduota asmeninių paskolų $1.869.847 ir nekilnojamo turto $21.101.913. Šiais metais gautas pelnas $266.100. Gerai išbalansuotas kapitalo paskirstymas, kai 75% turimų pinigų išskolinti nariams asmeninių ir nekilnojamo turto paskolomis, o kiti 25% laisvų pinigų padėti trumpais terminais kooperatyvų centre. Kooperatyvo "Talka" atsargos kapitalas yra paaugęs gerokai virš $1 milijono.

Prie patrauklaus taupymo daug prisideda pastoviai išlaikomas ir nariams mokamas didesnis nuošimtis negu kur kitur. Tai skatina narius savame kooperatyve laikyti santaupas. Ypatingai aukšti nuošimčiai mokami terminuotiems indėliams 1-neriems metams 11% (kitur tik 10,5%) ir trumpo termino 90 d. indėliams 10%. Be to, turintiems didesnes santaupas, yra labai patogus susitvarkymas, įnešant pastoviu metiniu nuošimčiu, o nuošimčius išmokant kiekvieną mėnesį. Už šią sąskaitą dabar mokama 10,5%. Taip pat čekių sąskaita, su nemokamu neribotu čekių rašymu, duoda iki 5,5%, priskaitant kasdien nuošimčius, kurie nariui prirašomi kiekvieną mėnesį.

Pereitos vasaros mėnesiais buvo labai didelė paskolų paklausa, pvz. rugsėjo mėn. kredito komitetas leido išduoti naujų paskolų $938.218, o rugpjūčio mėn. $1.661.400. Nariams paskolos išduodamos nekilnojamo turto 1 m. terminu iš 12,75% ir asmeninės iš 15,5%.

Dabar "Talkos" kooperatyvas turi 2164 narius ir 608 skolininkus. Asmeninių paskolų 237, o nekilnojamo turto 371. Čekių sąskaitos patarnavimu naudojasi 920 narių, o taupymo sąskaitomis su kasdien prirašomu procentu – 337 nariai.

1989 m. mirė šie "Talkos" nariai: V. Narkevičius, A. Bilda, G. Šimaitis, G. Kuhn, K. Grudzinskas, J. Alonderis, J. Šarapnickas.

"Talkos" valdyba šiais metais yra paskyrusi ir išmokėjusi lietuviškiems reikalams paremti: Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybai $1.000, KLB krašto valdybai $2.000, vysk. M. Valančiaus lituanistinei mokyklai $1.000, kelionėms į Vasario 16 gimnaziją Vokietijon: M. Stanevičiui $1.000, T. Kekiui $1.000 ir R. Laurinavičiui $500, Jūrų skautų vajaus komitetui $300, Juodojo kaspino dienos komitetui $250, Kanados lietuvių žurnalistų sąjungai $150, Lietuvių jūrininkystės fondui $100. Iš viso paskirta ir išmokėta $7.300.

Kitais metais "Talkos" kredito kooperatyvas mini savo veiklos 35 metų sukaktį. Ta proga valdyba planuoja ruošti metinį susirinkimą nariams su vakariene. Ji turbūt įvyks paskutinę vasario arba pirmąją kovo savaitę. Apie tai bus pranešta visiems nariams iš anksto, kad būtų laiko užsiregistruoti.

Nuo rugpjūčio mėn. 28 d. iš "Talkos" valdybos pasitraukė Juozas Krištolaitis. Į valdybą iki metinio narių susirinkimo pakviestas iš kredito komiteto Juozas Gedris, o į kredito komitetą – Bernardas Mačys.

Pirkite "Annuity" kol nuošimčiai aukšti!

JŪS GALITE GAUTI daugiau negu dvigubai mėnesinių pajamų, sumokėję valstybinius mokesčius, jeigu užsisakysite **"ANNUITY"**, o ne Kanados taupymo lakštus ar investacijos pažymėjimus (GIC).

Nepraraskite savo vertingų pensijos dolerių!

Skambinkite **GEORGE KAIRIUI,** kuris greitai ir tiksliai suteiks jums reikalingų informacijų.

Skambinkite tel. 366-8771 arba **769-2500**

Ar jie veiks? Taip, jeigu jūs pirksite iš mūsų!!!

Mes turime šių bendrovių gaminius: Sony, Panasonic, Hitachi, Sharp, Phillips, Fisher, Akai, Sansui, Toshiba, Fuji, NEC, Grundig, Siemens, Sanyo, JVC, ITT. Mūsų kainos yra žemiausios, į jas įeina pristatymas iki Montrealio, Otavos, Hamiltono, Niagaros ir kitur.

EUROPA

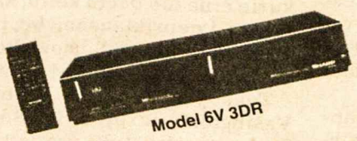

Model 6V 3DR

$399.99

Model #33S2-A2

LIETUVA

Importo-eksporto bendrovė ENCHANTE INC. maloniai praneša, kad yra atidariusi savo parduodamų europietiškos sistemos video aparatų ir kitų reikmenų taisymo ir naujų dalių skyrių Vilniuje. Bendrovė užtikrina parūpinimą visų dalių su vienerių metų garantija. Skyriui vadovauja Vidimantas Kėkštas, VILNIAUS SPORTO RŪMŲ pramoginių renginių vyriausias garso režisierius.

OUR EQUIPMENT WORKS WORLDWIDE

110/220 VOLTS

Model #WQ-T351

EUROPA

NATIONAL PANASONIC
NV-M7EN

$1,499.99

HITACHI
VM-600 E

$1,499.99

ENCHANTE INC
IMPORTERS EXPORTERS

110/220 V • MULTI-SYSTEM • T/V • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA

2938 Dundas St. W.
(į vakarus nuo Keele g-t.) **Tel. 769-0631**

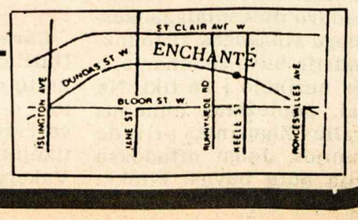

Švč. Trejybės cerkvė ir šv. J. Kuncevičius

Š. m. rugsėjo 15-22 d. "Atgimimo" laidoje buvo atspausdintas Sovietų Sąjungos kulto reikalų įgaliotiniui Vilniuje Kazimierui Valančiui pareiškimas, kuriame tvirtinama, kad atėjo laikas perleisti Vilniaus unitams (graikų apeigų katalikams) Švč. Trejybės cerkvę ir šalia esantį bazilijonų vienuolyną. Jį pasirašė Helsinkio grupės vardu Nijolė Sadūnaitė, Viktoras Petkus ir visa eilė Lietuvos organizacijų atstovų. Tokių pareiškimų buvo ir anksčiau, kadangi Lietuvos kultūros fondo pirm. prof. Česlovas Kudaba yra numatęs atiduoti šiuos pastatus rusams-ortodoksams. Pareiškimuose yra pabrėžiama, kad bazilijonų vienuolyne ilgą laiką gyveno pirmasis Romos Katalikų Bendrijos unitas šventasis — Juozapatas Kuncevičius.

Istorinė Vilniaus vieta

Ši vieta, kur dabar stovi Švč. Trejybės cerkvė ir bazilijonų vienuolynas, yra istorijoje dažniai minima. Pagal legendą, čia buvo pagonių nužudyti ortodoksų tikėjimą priėmę DLK Algirdo dvariškiai Jonas, Antanas ir Eustatijus. Jų relikvijos yra Šv. Dvasios cerkvės rūsio koplyčioje. Plačiau apie šiuos legendinius kankinius kun. prof. P. Rabikauskas rašo "Aidų" 1986 m. antroje laidoje. Jų atminimui Algirdo žmona Julijona žuvimo vietoje pastatė medinę cerkvelę, kurią 1514 m. Lietuvos kunigaikštis Konstantinas Ostrogiškis pakeitė mūrine.

Po Brastos unijos ši cerkvė ir vienuolynas atiteko bazilijonams. Šv. Juozapatas Kuncevičius 1614-1617 m. buvo šio vienuolyno archimandritu. Carinė Rusija XIX š. pradžioje šiame vienuolyne įrengė kalėjimą. Jame kalėjo žymiausias lenkų poetas Adomas Mickevičius ir 1831 m. sukilėlis Simonas Konarskis. Rygos ortodoksų metropolitas Sergijus 1944 m. Švč. Trejybės cerkvėje pasakė pamokslą, kuriame skatino rusus-ortodoksus džiaugtis dėl Raudonosios armijos atėjimo. Kitą dieną (balandžio 29-tą) jam grįžtant automobiliu į Rygą, tarp Kauno ir Vilniaus jis buvo nužudytas.

Pamirštas šventasis

Šv. Juozapatas Kuncevičius, nors per 20 metų gyveno Vilniuje, yra lietuviams mažai žinomas. Lietuvių enciklopedijos 13-tame tome jam yra skirta pusė puslapio, ir šiuo metu jis kartais yra minimas Lietuvos spaudoje.

Kuncevičius gimė apie 1580 m. Vladimiro mieste, Ukrainoje. 1596 m., tais pačiais metais, kada Lietuvos Brastoje buvo ratifikuota unija, jis atvyko į Vilnių mokytis pirklio verslo, tačiau jo gyvenimas pakrypo visai kita linkme.

Vilnius Kuncevičiaus laikais

Vilnius, tuo metu dar didelės valstybės sostinė, nustebino jaunąjį Joną (Juozapatas jo priimtas vienuolio vardas) savo verdančiu gyvenimu. Čia buvo dideli ponai, jų dvarai, universitetas, kolegija, seminarijos ir mokyklos. Miestas, dar kazokų antplūdžio nepaverstas pelenais, stebino savo grožiu, gotų ir renesanso stiliaus šventovėmis, karaliaus ir didikų rūmais, cerkvėmis ir sinagogomis. Romos katalikai, ortodoksai ir įvairių denominacijų protestantai vedė religinėmis temomis gyvas diskusijas. Protestantai, nors uolūs ir dinamiški, Kuncevičiui įtakos neturėjo, jam labiau imponavo Romos katalikų mokslas, tvarka ir paklusnumas. O ortodoksai?

Ligi XVI š. vidurio jokių mokyklų ortodoksų dvasiškiams nebuvo. Cerkvėse ir vienuolynuose vos išmokydavo menkai skaityti, rašyti ir giedoti. Dažnai patys dvasiškiai nežinojo Dievo įsakymų ir nemokėjo maldų. Ponai dažnai su ortodoksų dvasiškiais elgėsi kaip su baudžiauninkais ir cerkves apkraudavo didesniais mokesčiais negu sinagogas. Ortodoksų bendrija buvo žeminama, o žmonės nežinojo į ką tiki. Ne jėzuitai, popiežiaus nuncijus ar karalius Zigmantas privedė prie unijos. Jeigu ortodoksų bendrija būtų buvusi kitokia — unijos nebūtų.

Carinėje Maskvoje irgi geriau nebuvo. Carai tikėjimą naudojo savo valdžiai palaikyti ir ekspansijai į Vakarus pateisinti.

Unijos įgyvendinimas

Kuncevičius tikėjo į visų krikščioniškų bendrijų vienybę ir ortodoksų išsigelbėjimą matė unijoje. Popiežiaus Klemenso VIII sąlygos unijai sudaryti buvo Rytų apeigų dvasiškiams labai palankios: cerkvinė liturgija nebuvo pakeista, gregorijoniškas kalendorius nebuvo primestas, o iš karaliaus ir seimo Roma reikalavo, kad kaip ir lotynų apeigų vyskupai, Rytų apeigų dvasiškiai būtų priimti į senatą. Gaila, kad šis popiežiaus pageidavimas nebuvo įvykdytas.

1601 m. prie Švč. Trejybės cerkvės metropolitas Potiejus įsteigė seminariją, į kurią 1604 m. įstojo Kuncevičius. Unijai priešingi vienuoliai persikėlė į kitą Aušros Vartų gatvės pusę, į Šv. Dvasios vienuolyną, kuriame veikė jo oponentas, ortodoksas Smotrickis. 1609 m. Kuncevičius buvo įšventintas kunigu. Vis didėjančių konfliktų tarp ortodoksų ir unitų atmosferoje jis pasireiškė kaip uolus Brastos unijos šalininkas.

1613 m. kada jo mokytojas Rutskis buvo paskirtas Kijevo metropolitu, Kuncevičius užėmė jo vietą ir tapo bazilijonų vienuolyno archimandritu. Čia buvo unitų religinio ir vienuoliško gyvenimo centras. Turėdamas gausius ryšius su unitais bajorais, jis gavo jų finansinę paramą ir galėjo steigti mokyklas ir vienuolynus.

1618 m. Kuncevičius buvo paskirtas Polocko unitų diecezijos arkivyskupu. Jis tuoj ėmė savo dieceziją reformuoti: steigė vienuolynus, mažai išsilavinusiems dvasiškiams parašė katekizmą, kas metai šaukdavo sinodus, iš parapijų vadovų reikalavo paklusnumo ir pan. Tokia veikla nepatiko ortodoksams. Padėtis susikomplikavo, kai Polocko ortodoksų diecezijos vyskupu buvo paskirtas aršus unijos priešas Smotrickis, kuris tapo veiklos prieš Kuncevičių vadu.

Kuncevičiaus kanonizacija

1623 m., kai Kuncevičius vizitavo Vitebską, buvo sukurstytos ortodoksų minios nužudytas. Jo kūnas sukapotas kirviais ir įmestas į Dauguvos upę. Toji pati minia kitą dieną ėjo ieškoti jo kūno ir šeštą dieną jį surado. Jo laidotuvėse Polocke dalyvavo minios. Ortodoksai verkė ir prašė atleidimo. Laidotuvių procesijoje ėjo kalvinistai ir žydai, kurie Kuncevičių vadino teisingumo vyru. Vienas bajoras, kuris buvo ilgus metus aklas ir be tarno pagalbos vaikščioti negalėjo, su viltimi ir tikėjimu patrynęs akis jo ašutiniais marškiniais, praregėjo. Jo priešas Smotrickis tapo unitu. Kuncevičiaus mirtis uniją sustiprino.

Beatifikacijos procesas prasidėjo 1624 m., kai dar buvo daug gyvų žmonių, kurie Kuncevičių pažinojo. 1643 m. popiežius Urbonas VIII paskelbė jį palaimintuoju, o 1867 m. popiežius Pijus IX — šventuoju. Kada carinė Rusija okupavo Lietuvą, jo kūnas buvo slapstomas įvairiose vietose. 1917 m. jis buvo Vienos graikų katalikų Šv. Barboros šventovėje. 1949 m. jis buvo pervežtas į Romą ir dabar yra Šv. Petro bazilikoje, dešinėje pagrindinio altoriaus pusėje.

Juozapatas Kuncevičius yra parašęs visą eilę religinėmis temomis studijų, kaip pvz. "Regulae . . . pro presbiteris", "Konstituciją", kurioje numatomos bausmės nepaklusniems dvasiškiams, "Unijos gynimą" ir pan. Jo veikla pastūmėjo beveik visą Gudiją ir didelę dalį Ukrainos prisidėti prie unijos. Tuo Maskvos carai prarado pretekstą skelbti, kad jie eina vaduoti ortodoksus iš "lotynininkų" jungo.

Unitai dabar

Carams okupavus Lietuvos Didžiąją kunigaikštiją, visos unitų cerkvės buvo iš jų atimtos, o unitai persekiojami ir verčiami pereiti į ortodoksų tikėjimą. Po I D. karo, kada Vakarų Gudija atiteko Lenkijai, jų vargai nepasibaigė. Lenkai kunigai, kaip ir dabar tame krašte, neskiria tikėjimo nuo tautybės. Visa kas nebuvo lenkiška, nebuvo katalikiška. Vieninteliu unitų bičiuliu ligi mūsų laikų buvo ir yra Vatikanas.

Lenkų valdymo metais Vilniuje nebuvo nė vienos unitų cerkvės. Ši padėtis nepasikeitė ligi mūsų dienų. "Atgimime" yra rašoma, kad dabar Lietuvoje yra unitų, ir jiems turėtų būti perleista Švč. Trejybės cerkvė. Reikia tikėtis, kad po Gorbačiovo susitikimo su popiežiumi Jonu Pauliumi II Sovietų Sąjungoje unitai bus oficialiai pripažinti. Nors neoficialiai, bet nebepersekiojami, Ukrainoje jie pradėjo veikti.

J. B.

Lietuvos atstovas ST. LOZORAITIS Lietuvos pasiuntinybėje Vašingtone pristato svečius iš Lietuvos: L. JUOZAITIENĖ, A. JUOZAITĮ ir dr. V. ANTANAITĮ Nuotr. A. Pakštienės

Lietuvaitė JAV administracijos pareigose

"TŽ" bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

1965 m. sukurtos JAV Butų aprūpinimo ir miestų vystymosi (HUD) ministerijos, kurioje dirba 12,000 tarnautojų, ir biudžetas siekia 13 milijardų dolerių. Viena iš trijų ministerio J. Kempo pagrindinių pavaduotojų prieš kurį laiką paskirta ir spalio 11 d. prisaikdinta 1944 m. Lietuvoje gimusi Skirmantė Makaitytė-Kondratienė. Taigi ji yra viena iš viceministerių, administruojanti trečdalį ministerijos biudžeto. Tarp pagrindinių jos uždavinių – nepasiturinčių Amerikos gyventojų aprūpinimas butais, butų statybos koordinavimas ir priežiūra. Pasak "Amerikos Balso" pranešimo Lietuvai, Skirmantė Kondratienė yra pirmas lietuvių kilmės asmuo, paskirtas tokiam aukštam JAV federacinės valdžios postui.

Prisaikdinimo iškilmės įvyko ministerijos posėdžių salėje. Jose dalyvavo Skirmantės vyras dr. Ramūnas Kondratas, medicinos istorijos specialistas, jos tėvai, brolis ir apie 100 jos bičiulių. Buvęs amerikietiško futbolo žaidėjas, vėliau JAV kongreso narys, o dabar Butų aprūpinimo ir miestų vystymosi ministeris J. Kemp pasakė kalbą, nepagailėdamas gerų žodžių savo padėjėjai Skirmantei. Priminė jos lietuvišką kilmę ir pastebėjo, kad Rytų Europoje, ypač Baltijos šalyse, vyksta dideli pasikeitimai. Pasak ministerio, šiandien baltiečiai, susikibę rankomis, reikalauja laisvės, o kitose Rytų Europos šalyse vyksta akivaizdus komunizmo diktatūros irimo procesas.

Naujoji viceministerė užaugo Bostone ir turi du mokslinius laipsnius – iš Rytų Europos istorijos ir iš verslo administracijos. Kaip Fulbrighto programos stipendininkė kurį laiką studijavo Lenkijoje. Vėliau kelerius metus kaip patarėja dirbo Respublikonų partijos nacionaliniame komitete, Heritage fundacijoje, kur susipažino su ministeriu J. Kempu. Paskutiniu metu Skirmantė dirbo žemės ūkio ministerijoje, kur vadovavo mitybos standartų skyriui. Kartu su savo kolega parašė knygą "Out of the Poverty", kuri laikoma viena iš svarbiųjų pastaruoju metu išleistų veikalų, nagrinėjančių skurdo problemą Amerikoje.

S. Kondrotienė puikiausiai kalba lietuviškai. Jų vaikai yra baigę Vašingtono K. Donelaičio lit. mokyklą. Ji su vyru apsilanko į priėmimus Lietuvos pasiuntinybėje, dalyvavo Mišiose, kun. dr. T. Žiūraičiui minint kunigystės 50 m. sukaktį. Vašingtono Lietuvių Bendruomenei garbė, kad jos narė iškilo į šio galingo ir turtingo krašto administracijos viršūnes.

Svečiai iš viso pasaulio

JAV sostinę per metus aplanko šimtai tūkstančių turistų ne tik iš Amerikos, bet ir viso pasaulio. Spalio 7-9 d.d. čia lankėsi kun. A. Simanavičiaus, OFM, vadovaujama torontiečių-hamiltoniečių ekskursija iš Kanados. Netikėtu sutapimu apie šią ekskursiją sužinojo ir vienas kitas sostinės ir apylinkių lietuviai. Svarbiausia naujiena buvo, kad sekmadienį, spalio 8 d., 2 v.p.p. Amerikos katalikų tautinėje Nekalto Prasidėjimo šventovėje, įrengtoje Šiluvos Dievo Motinos koplyčioje, ekskursijos vadovas laikė Mišias ir jose giedojo muz. V. Verikaičio vadovaujamas Prisikėlimo parapijos choras, su ekskursija atkeliavusių choristų dalis.

Kai toji žinia pasiekė LB Vašingtono apyl. valdybos pirmininkę A. Pakštienę, kad bus lietuviškos Mišios ir per jas net choras giedos, ji telefonu tą naujieną pranešė dar keliolikai šeimų. Kai 2 v.p.p. dviem autobusais atvažiavę kanadiečiai sausakimšai pripildė palyginus nedidelę, bet meniškai ir istoriškai labai įspūdingą Šiluvos koplyčią, įrengtą 1966 m., vietiniams vašingtoniečiams teko prisiglausti už atvirų koplyčios sienų esančioje šventovės erdvėje. Kitoje šventovės pusėje yra lenkų koplyčia. Bet ir čia su dideliu susikaupimu dalyvavom kun. A. Simanavičiaus, OFM, laikomose Mišiose, išklausėm jo trumpą, bet istoriškai simbolišką pamokslą ir tikrai įspūdingas svečių choristų ir jų vadovo sol. V. Verikaičio giedamas giesmes iš naujai išleisto Prisikėlimo parapijos giesmyno. Kadangi vienas to giesmyno egzemplorius, dėkui V. Verikaičiui, pasiliko Vašingtone, tai per mėnesines lietuviškas Mišias ir mes stengsimės šiuo giesmynu pasinaudoti. Manau, kad dėlto džiaugsis ir mūsų kapelionas kun. dr. T. Žiūraitis.

Lietuvaitės tarptautinio turnyro laimėtojos

Vietos LB pirm. A. Pakštienė pranešė apie susidariusią progą vašingtoniečiams išklausyti Šiluvos koplyčioje lietuviškas Mišias ir išgirsti chorą, o svečiams kanadiečiams – naujieną apie lietuvaičių sportininkių laimėjimą, ir pakvietė ekskursantus dalyvauti tuoj po Mišių už keletos mylių nuo šventovės – istorinių paminklų rajone – įvyksiančioje taurės įteikimo iškilmėje, nes ekskursantai buvo numatę važiuoti tąja kryptimi apžiūrėti Vietnamo kare žuvusių amerikiečių paminklo.

Tą savaitgalį, kai čia lankėsi Kanados lietuvių ekskursija, Vašingtone vyko 25-sis tarptautinis žolės riedulio turnyras. Iš šešių šalių į turnyrą atvykusių komandų tarpe buvo ir Šiaulių "Tauro" moterų komanda, turnyre laimėjusi pirmą vietą ir išsivežusi nugalėtojų taurę. Koks malonus sutapimas buvo, kai vykstant taurės įteikimo ceremonijai, šalia nemažo būrio amerikiečių žiūrovų ir keliasdešimt vietos lietuvių staiga prisijungė ir šimtinė Toronto lietuvių. Įdomu, kad kitais metais tarptautinis žolės riedulio turnyras numatytas Toronte, ir štai netikėtai Vašingtone šiauliškės sportininkės užmezgė pirmąsias pažintis su torontiečiais, ir ypač su klebonu kun. A. Simanavičium, OFM, kurį šiaulietės sportininkės apdovanojo gintaru ir kt.

Svečiai Lietuvos pasiuntinybėje

Joje svečių niekad netrūksta, o ypač dabar, kai ir oficialūs žmonės iš Lietuvos, kaip sportininkai ir kiti, nebebijo joje lankytis ir kalbėti pvz. kad ir per "Amerikos balso" radiją. Taip rytojaus dieną po taurės įteikimo Lietuvos pasiuntinybę aplankė Šiaulių "Tauro" moterų žolės riedulio komandos narės. Rugsėjo 21 d. ją aplankė iš Seattlio miesto, Vašingtono valstybėje, grįžtą į Lietuvą, lietuviai alpinistai, kuriuos Lietuvos atstovas St. Lozoraitis ir pasiuntinybės štabo nariai gražiai priėmė ir pavaišino. Pasiuntinybę taip pat aplankė ir Kanados lietuvių ekskursija.

Tuo tarpu rugsėjo 26 d. Lietuvos pasiuntinybės rūmuose St. Lozoraitis, talkinant Vašingtono lietuvių organizacijoms, surengė priėmimą svečiams iš Lietuvos – Persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos nariams – dr. V. Antanavičiui, kuris yra ir Sov. Sąjungos liaudies deputatas, ir filosofui A. Juozaičiui su žmona. Šis svečių priėmimas ir jų pagerbimas buvo visiems atviras, visi lietuviai į jį buvo kviesti, tad ir susirinko per šimtas dalyvių. Vakaras su vaišėmis prabėgo geroje nuotaikoje. Lietuvos atstovas St. Lozoraitis, pristatydamas svečius, savo žodyje pastebėjo, jog girdėjęs iš kai kurių nusistebėjimą, kad pas mus yra deputatų iš Lietuvos! Tad jis ir patikslino, kaip mes žiūrim į tą Lietuvos parlamentą? Jis sakė: "Mes tam parlamentui jokios legitimacijos neduodame. Tai būtų prieštaravimas – kovoti už Molotovo-Ribbentropo pakto pasekmių eliminavimą ir paskui duoti legitimaciją parlamentui. Bet parlamentas yra, jis egzistuoja ir juo reikia kai kada mūsų kovoje už nepriklausomybę pasinaudoti. Ir šitoje dvasioje mes nepaprastai mielai priimame visus tuos, nesvarbu, kokie yra jų titulai, visus tuos, kurie eina tuo pačiu keliu, kaip ir mes, į nepriklausomybę, į visišką tikrą nepriklausomybę ir Lietuvos valstybės atstatymą".

Toks yra Lietuvos atstovo Vašingtone ir prie Šv. Sosto St. Lozoraičio, toks yra ir Lietuvos diplomatijos požiūris į svečius iš Lietuvos, kurių srautas nemažėja ir, tikėkime, nemažės.

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ
aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:
TAUTOS FONDO ATSTVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Po sėkmingai pavykusios "Gintaro" kelionės į Lietuvą pranešame, *kad išrūpinam kvietimus ir suplanuojam išvykas pasirodymams į Lietuvą atskiriems menininkams ar ansamblinėms grupėms.*
Sudarom sąlygas *privačiai apsilankyti Lietuvoje.*
Nuperkam automobilius *ir kitas dovanas valiutinėje parduotuvėje.*
Sutvarkom dokumentus *iškvietimui giminių iš Lietuvos.*
Kreipkitės į **Stefą** arba **Algį Medelius**, vakarais tel. **(416) 434-1847**

Toronto miestas

Mikrografikos vedėjas
(Supervisor of Micrographics)
Miesto raštinė (Department of the City Clerk)

Miesto raštinė ieško asmens mikrografikos vedėjo pareigoms (Supervisor of Micrographics), kurios apima vadovavimą Dokumentų ir archyvų skyriaus paskirtiems asmenims. Pareigos taipgi apimtų asmenų rekomendavimą samdymui, turimų asmenų apmokymą bei discipliną; puoselėjimą tinkamų darbui krypčių, techninių procedūrų ir darbo standartų; prižiūrėjimą darbo eigos ir reikalo pirmenybės, kad viskas būtų atlikta reikiamu laiku; ir rūpestį, kad darbo kokybės tikrinimai būtų pravedami pagal archyvinius standartus.

Tinkamas kandidatas turi turėti:
- patirtį darbo mikrografijos aplinkoje;
- patirtį saugaus mikrografikos įtaisų naudojimo;
- patirtį asmenų apmokymo ir prižiūrėjimo;
- gimnazijos lygio išsilavinimą, papildytą dokumentų tvarkymo kursais arba tolygia mokslo ir patirties kombinacija;
- supratimą apie mikrografikos technikas bei archyvinius standartus;
- gerus administratyvinius įpročius darbų organizavimo, planavimo ir atlikimo srityje;
- puikias asmeninių kontaktų savybes, įgalinčias palaikyti puikų savo pavaldinių bendradarbiavimą;
- gerą susikalbėjimo savybę ir gero pranešimų rašymo įprotį;
- įrodytą savybę prižiūrėti ir puoselėti darbo standartus.

Mikrografikos vedėjo pozicija yra trumpalaikė, maždaug 2,5 metų, su galimybe tą terminą pratęsti. Reikia dirbti vakarais. Darbo valandos: nuo 4.30 v.p.p. iki 12.30 v.r. darbo vieta – naujoji miesto rotušė, 100 Queen Street West.

Atlyginimas: $35,736–$43,793 metams, be to – pamainų bonai ir kiti priedai gaunami po vienerių metų tarnybos (ir 7% algos pakėlimas 1990 m.).

Norintieji pabandyti šią galimybę, prašomi paduoti savo darbo ir išsimokslinimo apžvalgą konfidencialumo dėlei duodant **numerį 89-100 iki 1989 m. lapkričio 6, pirmadienio:**

Keith Fielding, Director
Personnel Services Division
Management Services Department
2nd Floor, West Entrance, City Hall
Toronto, Ontario M5H 2N2

Lygybė darbdavystėje

FIRCHUK TEXTILES LTD.
610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3
Tel. (416) 364-5036

Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.

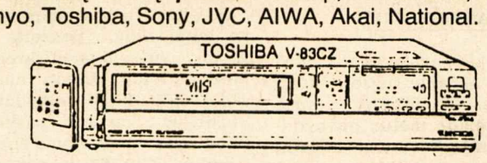

Mes suprantame jus ir jūsų giminių Lietuvoje reikalavimus.

Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintezatorių, kalkuliatorių ir kitų elektroninių reikmenų.

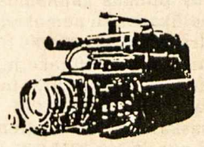

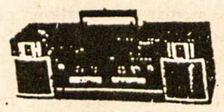

PANASONIC NV-M7EN
Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiškai, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.

SONY CFS-W350S

Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.

Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Muitą galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalikų, sportinių batų, kelnių (jeans), odinių paltų, dirbtinio kailio paltų ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.

Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio
9 v.r. – 5.30 v.p.p.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Su $1,000 įmokėjimu galite įsigyti butą
Hillcrest Ave., šalia Cooksville traukinių stotelės, į pietus nuo Square One prie 10 greitkelio.
- *Tai puikiausias nekilnojamo turto pirkinys apsaugotas nuo valstybinių pajamų mokesčio (tax shelter).*
- *Tai yra gera investacija arba butas išėjus į pensiją, proga padėti vaikams ir vaikaičiams.*

Jeigu jus domina ši unikali investacija ir norite sužinoti apie šias neribotas projekto galimybes skambinkite
George Kairiui tel. 366-8771 arba **769-2500**

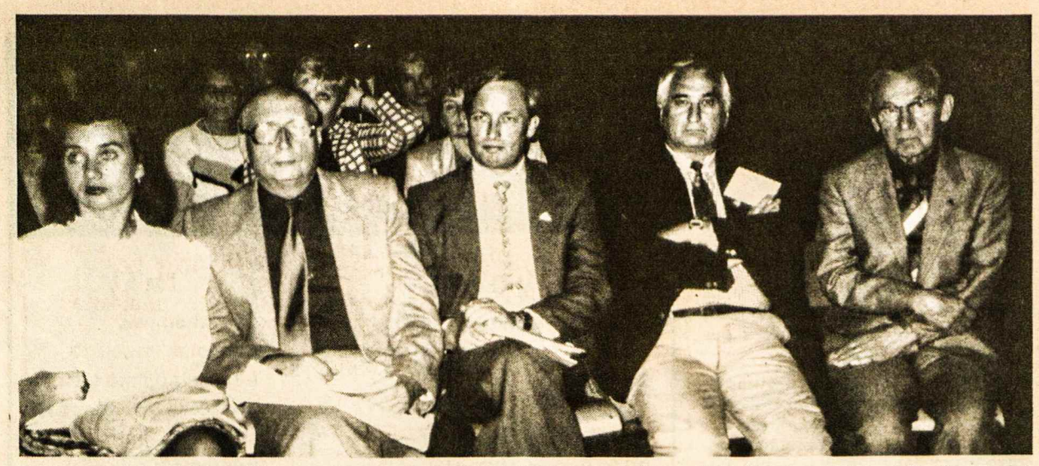

Lietuvos rašytojai literatūros vakare rugsėjo 25 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Iš kairės: filologė Regina Rudaitytė-Lankauskienė, Romualdas Lankauskas, Kornelijus Platelis, Raimundas Kašauskas, torontietis Juozas Kralikauskas

Nuotr. S. Varankos

Veidmainių pinklėse

Juozo Urbšio atsiminimus perskaičius

Paskutinis nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministeris Juozas Urbšys, uoliai bet nesėkmingai gynęs vyriausybės paskelbtą neutralitetą, II D. karo išvakarėse tampytas tarp Maskvos ir Berlyno, po sovietinės okupacijos ištremtas į Rusiją, kalintas, tardytas, nužmogintas, bet išlikęs ištikimu tiesai — po visų žiaurių dienų apsigyvenęs Kaune, reabilituotas, 1988 m. išleido atsiminimų knygą, tapusią "bestseleriu" tiek Lietuvoje, tiek ir išeivijoje.

Antrąją pataisytą ir papildytą J. Urbšio "Atsiminimų" laidą išleido Tautos fondas 45-rių VLIKo veiklos metų sukakties proga, redaguotą Pilypo Naručio, kuris įvade rašo: "Dabar Juozas Urbšys palieka mums savo dokumentinį liudijimą, informuodamas mus apie savo du memorandumus, kuriuos jis parašė iš Vladimiro kalėjimo, kaip Lietuvos užsienio reikalų ministras ir Savitarpinės pagalbos sutarties signataras, Juozui Stalinui, kad atstatytų laisvą ir nepriklausomą Lietuvos valstybę".

Toliau skaitytojai supažindinami su Juozo Urbšio ir jo žmonos Marijos Urbšienės-Mašiotaitės gyvenimu, kuriame okupacinės kančios kelias abiem buvo neišvengiamas. Šalia trumpų biografinių bruožų spausdinamos retos fotografijos ir aprašai apie Marijos Urbšienės mokslinius darbus. Pateikiamos istorinės ir statistinės apybraižos, nušviečiančios Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių situaciją kaimynų užmačių ir grumtynių skersvėjuose.

Pirmoji "Atsiminimų" dalis — "Klaipėdos krašto atplėšimas nuo Lietuvos". Šio krašto priklausomybė Lietuvai, jo atkovojimas, Neumanno-Sasso byla, Hitlerio naujoji agresija, derybos ir ultimatumas datomis, vardais, pasitarimų detalėmis ir asmeniniais pergyvenimais atskleidžiama kaip dokumentas, turįs pirmųjų šaltinių reikšmę.

Didžioji knygos dalis, daugiau kaip šimtas puslapių, skirta Lietuvos ir Sovietų Sąjungos santykiams 1939-1940 m., aprašymuose įjungiant ir savo asmeninio gyvenimo labai glaustus tremties ir kalėjimų prisiminimus. Pratarmės vietoje autorius pailiustruoja bolševikinę "apverstą tiesą", tai yra visiem žinomą melą Maskvos didžiūnų citatomis. "Tarybų sąjunga su kuo nuoširdžiausia simpatija ir labai suprasdama, žiūri į visas tautas, kurios įvairiuose žemynuose gina savo laisvę ir nepriklausomybę" — N.S. Chruščiovas Jungtinėse tautose 1959 m. Toliau jo paties: ... "prie ko tas prives? Nepatiko kaimynas — siųsk prieš jį armiją.

Nepatiko kito krašto vyriausybės galvosena — skelbk karą, siųsk ginkluotąsias pajėgas". Dar geriau A. Mikojanas: "Mes niekur nepripažįstame diktato ir kitiems neprimetame savo diktato" ... O L. Brežnevas 1976 m. dėstė: "Mes tik norime, kad būtų pripažinta šventa kiekvienos tautos teisė pačiai lemti savo likimą, pasirinkti savo vystymosi kelią". Pagaliau ir A. Gromyka: "... kuo galima pasikliauti, tai Tarybų sąjunga. Ji nėra pažeidusi nė vieno tarptautinio susitarimo ir sutarties" ...

Šis Lietuvos okupacijos išvakarių skyrius keturiolikoje poskyrių su nuotraukomis, žemėlapiais, pokalbiais ir diktatais Maskvoje pavedžioja skaitytoją po Kremliaus sales tarp veidmainiškų komunistinių valdovų, naktimis tampančių mūsų delegacijas, vaišinančių ir pykstančių, ultimatumus vadinančių sutartimis.

Aprašyme "Mūsų žodžiai — žirniai į sieną" Stalinas nukerta J. Urbšio kalbą žodžiais: "Jūs per daug įrodinėjate". Atseit, nesistenk, nes nuo to niekas nepriklausys. Ir iš tikrųjų skraidymas tarp Kauno ir Maskvos nieko nepakeitė. Savitarpinės pagalbos sutartis tereiškė okupacinio proceso pradžią. Okupantas, atsisakydamas jėgos panaudojimo, sukta, veidmainiška diplomatija iš vienos pusės ir slaptais grasinimais iš kitos pusės prie savųjų siekių ėjo dar tuomet nedaug kam pažįstamais komunistiniais metodais.

Skyriuje, pavadintame "Priedai" atspausdinti posėdžių protokolai, ištraukos iš Lietuvos laikraščių 1939-1940 m., dokumentų faksimilės, bibliografija.

Juozas Urbšys, ATSIMINIMAI. Redagavo Pilypas Narutis. Tautos fondo leidinys, 1988 m. Tiražas 1000 egz., 166 psl. Spausdino "Draugas". Kaina $7, su plastikiniais viršeliais.

Snk.

Fotografija Lietuvoje

K. DAUGĖLA

"Tėviškės žiburių" 38 nr. Edmundas Jakaitis rašė "Fotografija šiandien". Autorius mūsų spaudoje dažnai pasirodo įvairiais straipsniais. Šiame primena fotografijos 150-tąsias metines ir pažymi, kad Lietuvos fotografai, atsilikę visu šimtmečiu. Pradėję rimčiau rodytis, kai prof. St. Kolupaila parašęs vadovėlį "Fotografuoti gali kiekvienas". Iš tikrųjų to pirmojo vadovėlio apie fotografiją autorius buvo ne prof. St. Kolupaila, bet Kazys Laucius. Šis jo vadovėlis buvo išleistas 1938 m. Tais pačiais metais pasirodė ir E. Vogelio fotografijos vadovėlis, kurį vertė S. Žvirzdinas.

K. Laucius, 1937-38 m. redagavęs "Skautų aidą", buvo pakeltas į vyr. skautininkus. Fotografijos meno ir kitais klausimais jis rašė beveik visuose to laikotarpio leidžiamuose žurnaluose. Išplėtė Lietuvos skautų santykius su užsienio skautų organizacijomis ir 1937 m. dalyvavo JAV skautų sąskrydyje. 1941 m. birželio mėn. buvo suimtas Kaune ir deportuotas į Sov. Rusiją.

Prof. St. Kolupailos nuopelnas, populiarinant fotografiją Lietuvoje, taipgi didelis. Būdamas hidrologu, jis pažino Lietuvos vandenis. Visų baidarių ekskursijų metu 1934-40 m. jis nesiskyrė su foto aparatu, sukaupdamas didžiulį nuotraukų rinkinį. Būdamas Lietuvos foto mėgėjų dr-jos pirmininku, ragino Lietuvos matininkus ir kultūrtechnikus (kurių draugijos garbės nariu jis ir pats buvo) domėtis fotografija. Atsirado tokie gabūs organizatoriai, kaip Žemės ūkio ministerijos matininkas Bagdonas ir referentas Niemcinavičius, kurie, patys nebūdami fotografais, suorganizavo pirmąsias parodas Kaune ir Vilniuje. Jau tada dėl pirmųjų prizų varžėsi P. Karpavičius ir K. Daugėla. Tuo tarpu Lietuvos foto mėgėjų parodose ir spaudoje su savo nuotraukomis jau gerai rodėsi V. Augustinas, A. Giedraitis, J. Jablonskis, J. Miežlaiškis, O. Milaševičius, A. Naruševičius, K. Vasiliauskas ir kt. Paskutinėje tos draugijos parodoje, jau tarptautinio masto, jaunesnės kartos gabus fotografas V. Maželis nusinešė prizą.

Tuo metu geresni foto aparatai buvo brangūs. Iš Vokietijos importuoti Rolleiflexas ir Leica pirmavo šiaip nedideliam aparatų pasirinkime. Bet vokiečių Agfa filmai ir įvairių gradacijų popierius buvo randamas A. Giedraičio tvarkomoje Spaudos Fondo krautuvėje. Ten pat mėgėjams buvo aiškinami ir už prieinamą kainą kopijuojami filmai, sudėti į peršviečiamus vokelius, ant kurių skoningai spausdinta reklama bylojo: "Spaudos Fondo" Foto Laboratorija, Kaunas, Laisvės Al. 62. Tel. 24656.

Karo metų sutrukdyta Lietuvos fotografų veikla atsigavo iš lėto. Entuziastų buvo pakankamai, bet trūko geresnės fotografinės medžiagos. Pirmas 42-jų fotografų rinktinių nuotraukų albumas, pavadintas "Lietuvos fotografija", pasirodė 1967 m. Po to Lietuvos fotografų darbai pasklido per visų kontinentų tarptautines parodas. Nauju pavadinimu persiorganizavusi Lietuvos fotografijos meno dr-ja rūpinasi jaunųjų fotografų prieaugliu. Nidoje kasmet yra ruošiami seminarai, į kuriuos susirenka tarp 100 ir 200 fotografų.

Tos draugijos kviečiami, išeiviai lietuviai fotografai pasirodys su savo nuotraukomis Vilniaus Dailės parodų rūmuose šį rudenį. Parodos atidarymas numatytas lapkričio 14 d.

Penkių pasakų VAIZDAJUOSTĖ VAIKAMS

"Raudonkepurė", "Pagyrūnas baravykas", "Trys paršiukai", "Katinėlis ir gaidelis", "Katė, vetyklė ir karnų pundelis".

Pasakos atliekamos rankinių lėlių pagalba. Režisierė ir pagrindinė šios vaizdajuostės paruošėja – *Viktė Jankutė-Moss* iš Detroito. Vaizdajuostės ilgis – 1 valanda; kaina – $25 (JAV) arba $30 (kan.). Leidėjai – Pasaulio Lietuvių Bendruomenė.

Užsakymus siųsti: Kanadoje – *Irena Lukoševičienė, 11 Wincott Dr., Suite 910, Etobicoke, Ont. M9R 2R9, Canada*
JAV – *Gražina Kamantienė, 1851 Skyview Dr., Sparta, MI 49345 USA*
Vaizdajuostė bus paruošta platinimui š.m. lapkričio mėnesį.

Apsakymai apie imigrantus

Raimondo Filipo apsakymų knyga "Po fejerverko" anglų kalba

EDITA NAZARAITĖ

Šiais metais (1989) išėjo lietuvių kilmės kanadiečio Raimondo Filipo ketvirtoji knyga "Po fejerverko". Šį kartą tai — ne poezija, bet trumpi apsakymai. Knygą puošniai išleido leidykla "Guernica" Montrealyje.

Skaitytojams autorius trumpai pristatomas: gimęs 1950 metais Liubeke, Vakarų Vokietijoje, lietuvių šeimoje, užaugęs Montrealyje, Kanadoje, kur studijavo McGill universitete.

Raimondas Filipas rašo poeziją, kuria muziką, ją pats atlieka, mokytojauja, yra aktyvus visuomeninėje veikloje. Kanadiečiai kritikai jauną rašytoją vadina šio krašto, t. y. Kanados, tiltu tarp įvairių kultūrų.

Naują knygą "Po fejerverko" sudaro šeši neilgi apsakymai, kuriuose autorius jautriai piešia imigrantų šalies žmonių portretus. Ta galerija yra be galo marga: 145-ių puslapių apimties knygoje sutiksime Kvebeke apsigyvenusius lietuvius imigrantus, (apsakymas "Alofonas"), uždarbiaujančius ir vienas kitą diskriminuojančius universiteto studentus (apsakymas "Žiurkė rasistas"), nelaimingas, jaunas ir senyvas moteris (apsakymas "Šantal").

Nenuostabu, kad rašytojo Filipo horizontas toks platus. Tai labai būdingas jo kūrybos bruožas, gražiai pasireiškęs jau poetinėje kūryboje.

Raimondas Filipas dažniausiai vaizduoja "mažąjį žmogų", neretai skriaudžiamą, piktai išnaudojamą, atstumtą, niekam nereikalingą. Ypač subtiliai niekam nereikalingo žmogaus drama atskleista apsakyme "Vaikštinėjant verkiančiais paupiais". Vienas šventinis invalidų susibūrimas už savo paradiškumo ir grubių juokų slepia sudužusį tikėjimą aplinkiniais, o visų pirma — savimi. Apsakymo herojai kupini ironijos ir pagiežos, kuri veržte veržiasi iš nuskriaustųjų lūpų, deja, pasaulio tvarkos nepakeisdama.

Vienas stipriausių knygos "Po fejerverkų" apsakymų yra "Šantal", kuriame rašytojas stačiai juvelyriškai tvirta ranka graviruoja amžinos moteriškos paslapties vaizdą. Jos mįslingą profilį įkūnija apsakymo herojė Šantal, laikinai atsiskyrusi nuo turtingo savo vyro ir apsigyvenusi valkatų užeigoje. Raimondas Filipas jaunos pasimetėlės charakterį kuria tikrai su didele psichologine nuovoka, galima drąsiai tvirtinti, kad jis pažįsta moters pasaulį.

Meniškai gal ir ne pats įtaigiausias, bet lietuviui skaitytojui greičiausiai būtų įdomiausias apsakymas "Alofonas" apie lietuvius imigrantus. Apsakymo centre — po sibirinių odisėjų galų gale pas savo seserį atvykęs į Montrealį Vincas Žukas, kuris, anot rašytojo, "susijungęs net čia su savo kūnu ir krauju, jautėsi vienišas kaip kosmonautas erdvėje".

Apsakyme "Alofonas" aprašinėjami būdingi imigrantų vargai: sunkūs ir sekinantys darbai, nuolatos kamuojantis svetimumo jausmas, nostalgija, graudulys. Visa laimė, kad nuo artėjančios sentimentalumo ribos apsakymą gelbėja ypač šmaikštus rašytojo žodynas. Ko jau ko, o žodžio kišenėje autorius neieško: išsiveržimai stiprūs, retsykiais net ausį rėžiantys, bet užtat ilgam liekantys atmintyje spalvingu žodžio rėžiu.

Apsakyme "Alofonas" yra epizodas, kur Vincas mėgina įtikinti komunistuojančias kanadietes jų idealizuojamų idėjų pragaištingumu. Tačiau dialogas tarp jų nesiriša. "Perprogramuoti tas dvi moteris būtų lygiai taip pat beviltiška, kaip kad įtikinti italą, jog spageti makaronus išrado kiniečiai", — galop užbaigia savo mintis nusivylęs Vincas.

Visi šeši knygos apsakymai savaip nuotaikingi, paliekantys gilų įspūdį, nuteikiantys dažniausiai liūdnokai, nors atviro pesimizmo tarp apsakymo eilučių nesimato. Paprastų žmonių kova už būvį, mažutės jų pergalės ir dideli pralaimėjimai susirėmina į margą, rėkiančių ir prislopintų spalvų panoramą, į platų ir tuo pat metu kamerinį žmogaus dvasios paveikslą.

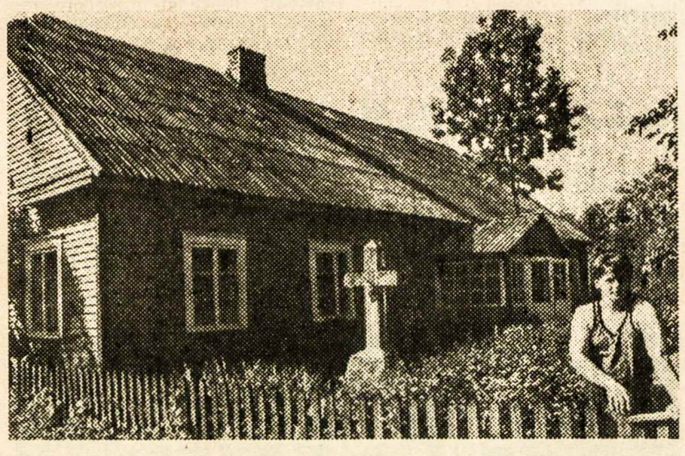

BALIO SRUOGOS gimtavietė Biržų rajono Baibokų kaime. A. Sabaliausko ir K. Jurgaičio nuotraukoje – gimtasis namas su jame įrengtu memorialiniu muziejumi. Prie tvoros – B. Sruogos giminaitis Vytautas Sruoga, vilnietis moksleivis, vasaros mėnesiais prižiūrintis muziejų

"Aukuro" ir "Aitvaro" vaidintojai spalio 15 d. Toronto Lietuvių namuose suvaidino Kazio Inčiūros dramą "Vincas Kudirka"

Nuotr. R. Tarvydienės

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Šiemetinį jau XXVII-jį "Dirvos" novelės konkursą laimėjo Antanas Vytautas Dundzila. Premiją už Nr. 22102 pasirašytą novelę "Krištolas ir knygos" jam paskyrė vertintojų komisija: pirm. Birutė Skučaitė-Sidzikauskienė, nariai — Marija Tūbelytė-Kuhlmanienė ir Zigmas Raulinaitis. Šiemetinio konkurso premija — $700. Nuolatinis šių premijų mecenatas yra dabar jau miręs a.a. Simas Kašelionis, kurio testamentinį palikimą tvarko korporacija "Neo-Lituania". Naujasis laureatas A. V. Dundzila yra inžinierius, elektroninių skaičiavimo mašinų specialistas, skautų veikėjas, talkinęs žurnalui "Lituanus", Amerikos lietuvių bibliotekos leidyklai, Lietuvių enciklopedijai.

Čikagoje veikiantis Lituanistikos institutas savo narių suvažiavimą turės š. m. lapkričio 24, penktadienį, 1.30-4 v.p.p., Lietuvių centre Lemonte prie Čikagos. Data yra patogi, nes lapkričio 22-26 d.d. Čikagoje rengiamas Šeštasis mokslo ir kūrybos simpoziumas, žadantis sutraukti apie 300 lietuvių akademikų, kurių nemaža dalis atvyks ir iš Lietuvos. Lituanistikos institutas pastarųjų metų laikotarpyje neteko trijų JAV mirusių savo narių. Mirtis pakirto tris istorikus: a.a. dr. Kostą Jurgėlą — 1988 m. vasario 29 d., a.a. dr. Antaną Kučą — 1988 m. balandžio 28 d. ir a.a. dr. Juozą Jakštą — 1989 m. liepos 31 d. Instituto suvažiavime veiklos pranešimą padarys prezidiumo pirm. dr. Violeta Kelertienė. Dalyviai galės pasiūlyti kandidatus į narius.

Čikagoje leidžiamo dienraščio "Draugas" aštuoniasdešimtmetis rugsėjo 24 d. sukaktuviniu pokyliu paminėtas Martinique salėje Evergreen Parke. "Draugas" buvo pradėtas leisti 1909 m. liepos 12 d. Pensilvanijos Wilkes Barre mieste, Čikagon perkeltas 1912 m. liepos 4 d., dienraščiu paverstas 1916 m. kovo 31 d. Jo leidimą ir redagavimą perėmė Tėvai marijonai 1920 m., kultūrinį savaitgalio priedą įvedę 1949 m. lapkričio 24 d., romano konkursus pradėję skelbti 1951 m. Tad iš tikrųjų aštuoniasdešimtmetin įsirikiuoja ir daug kitų sukakčių. Minėjiman susirinkusių dalyvių laukė vakarienė su trumpa dainų ir arijų programa, atlikta Vilniaus operos boso Jono Jocio ir lietuviškų dainų duetuose jam talkinusio baritono Algirdo Brazio, Čikagos lietuvių operos veterano. Akompanavo muz. Alvydas Vasaitis. JAV lietuvių fondo valdybos pirm. Marija Remienė "Draugo" paramai paskirtos $5.000 aukos čekį įteikė vyr. red. kun. Pranui Garšvai, MIC. Sukaktuvinio pokylio programai vadovavo "Draugo" renginių komiteto atstovė Matilda Marcinkienė. Dalyviams ir rėmėjams padėkojo marijonų provinciolas kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC.

Pavasarinius bei rudeninius koncertus Bostono ir apylinkių lietuviams kasmet surengia nenuilstantis radijo programų "Laisvės varpas" vedėjas Petras Viščinis. Šešiasdešimt pirmuoju kultūriniu renginiu spalio 1 d. tapo čikagiečių Lapinskų šeimos koncertas P. Bostono Lietuvių piliečių draugijos salėje. Šią muzikų šeimą sudaro: tėvas Darius — kompozitorius ir pianistas, motina Laima — mezzo-sopranu dainuojanti solistė ir sūnus Aras, pirmuosius skrydžius scenoje pradėjęs su smuikeliu ir dabar jau grojantis normalaus dydžio smuiku. Lapinskų šeima pirmą kartą į P. Viščinio "Laisvės varpo" renginius įsijungė 1980 m. balandžio 13 d., kai buvo minima K. Donelaičio mirties 200 metų sukaktis, atlikdama Dariaus Lapinsko "Tolminkiemio kantatą". Antrajame Lapinskų pasirodyme spalio 1 d., neturėjusiame ypatingos progos, vyravo kitų kompozitorių dainos ir operų arijos. Paties D. Lapinsko kūrybai atstovavo arija iš operos "Dux Magnus" (libretas Kazio Bradūno), daina "Apie trūnijantį medį" (žodžiai Vytauto Mačernio). Atskirai tenka paminėti savo šeimos koncertui D. Lapinsko pritaikytas dvi M. K. Čiurlionio ir Stepo Sodeikos dainas. Lapinskų trijulė atliko M. K. Čiurlionio "Vai lekia, lekia gulbių pulkelis" ir Stepo Sodeikos Bernardo Brazdžionio žodžiais aštuonių balsų chorui sukurtą dainą "Šiaurės pašvaistė" ("Lietuva — mano šiaurės pašvaistė"). Operų pasauliui atstovavo arijos iš G. Rossinio "Sevilijos kirpėjo", G. Bizet "Carmen" ir C. Saint-Saens "Samsono ir Dalilos".

Dailės parodų rūmai rugpjūčio pabaigoje Vilniuje surengė respublikinę parodą "Ekologija-89". Daugiau kaip šimtas dailininkų jai parūpino apie 500 tapybos, grafikos, skulptūros, tekstilės, keramikos, odos ir stiklo darbų. Vieni parodos dalyviai savo kūriniuose vaizdavo visai gyvajai gamtai tragiškas ekologinės katastrofos pasekmes, kiti gyveno viltimi, kurdami žydinčio ir žaliuojančio pasaulio grožį. Parodas ekologine tema "Gamta ir žmogus" Lietuvoje sistemingai rengia grupė dailininkų. Pernai buvo surengta pirmoji respublikinė paroda "Ekologija-88". Ateityje į tas respublikines parodas, skatinančias gamtosaugą, planuojama įjungti statistinių duomenų, lankytojus supažindinančių su taršos padaryta žala.

Konstantino Sirvydo vardas buvo suteiktas Anykščių rajono devynmetei Dabužių mokyklai. Kalbininkas ir lietuvių raštijos pradininkas K. Sirvydas yra gimęs Sirvydų kaime prie Dabužių. Tiksli gimimo data tebėra nenustatyta. Spėjama, kad gimė 1578-81 m. laikotarpyje. Mirė Vilniuje 1631 m. rugpjūčio 23 d. Dabužių mokykla, įsteigta 1921 m., iš pradinės dabar jau yra išaugusi į devynmetę. Kazimieras Šablevičius, vienas pirmųjų jos mokytojų, yra sulaukęs šimto metų. K. Sirvydo vardo suteikimo proga mokykloje paminėtas ir buvusio mokytojo K. Šablevičiaus šimtasis gimtadienis. Šventės dalyviai aplankė ir gėlėmis papuošė prie Sirvydų kaimo pastatytą ir 1988 m. rugsėjo 23 d. atidengtą Konstantino Sirvydo paminklą.

Balio Sruogos (1896-1947) gimtoji sodyba yra išsaugota Biržų rajono Baibokų kaime. Į Biržus ar Vabalninką važiuojančiam lietuviui ją primena neseniai liaudies meistro Leono Juzonio sukurtas ir prie kelio pastatytas stogastulpis. Jame išskaptuotas B. Sruogos portretas, apjuostas viela, liudija jo kalinimą Štuthofo koncentracijos stovykloje 1943-45 m. Stogastulpio atidengime dalyvavo Antanas Puskunigis, anuomet su B. Sruoga kalėjęs Štuthofe, jo atminimui kanklėmis paskambinęs dvi savo sukurtas dainas. Stogastulpio atidengimo šventėn senovinėmis dainomis įsijungė etnografinis Vabalninko ansamblis. Gimtajame name dabar yra įrengtas B. Sruogos memorialinis muziejus, kurį vasaros mėnesiais prižiūri velionies rašytojo giminaitis Vytautas Sruoga, Vilniaus XVIII-sios vidurinės mokyklos moksleivis.

1863 m. sukilimo 125 metų sukaktį originaliu būdu paminėjo Panevėžio rajono kraštotyros draugija, nutarusi aplankyti su juo susijusias vietas. Tai 125 metų sukakčiai buvo pasirinkta paskutinių kautynių data. Jos įvyko 1864 m. rugsėjo 30 d. Pušaloto miške. Kautynėse žuvo penki sukilėliai, buvo suimti 37. Žuvusieji palaidoti ant kalvelės prie Žaliapurvių kaimo, o suimtųjų teismas įvyko Panevėžyje. Kraštotyrininkų aplankytoje paskutinių kautynių vietoje atidengtas liaudies meistro Vytauto Kaminsko stogastulpis. Paminklo vis dar neturi Panevėžyje mirtimi nubausti ir ten sušaudyti sukilėliai, palaidoti Smiltynės aikštėje prie Šv. Petro ir Povilo bažnyčios. Jų kapavietė pažymėta tik stūksančiu akmeniu. Į aplankytas vietas buvo įtraukta ir Paberžė. Kraštotyrininkų ten laukė išlikę liaudies menininko Vinco Svirskio (1835-1916) sukurti kryžiai. Tebėra ir XVIII š. statyta medinė bažnytėlė, kurioje vikaravo į sukilimo vadų eiles įsirikiavęs kun. Antanas Mackevičius (1829-1863). Apie jį kraštotyrininkams kalbėjo kun. Stasys Dobrovolskis, primindamas jo iš sakyklos 1863 m. perskaitytą atsišaukimą, raginusį vyrus stoti į paskutinę kovą prieš carinės Rusijos okupaciją. Kun. A. Mackevičius tada prisaikdino 150 sukilėlių ir su jais išjojo į Miegėnų miškus. Kaune 1863 m. gruodžio 28 d. pakartas sukilėlių vadas kun. A. Mackevičius yra dirbęs ir Krekenavos parapijoje. Kraštotyrininkai jo atminimui skirtą paminklinį akmenį atidengė Krekenavoje, kur susitikdavo sukilėlių keliai. Atminimų žvakutės buvo uždegtos po sukilėlių ąžuolu Kakuncų kaime prie Karsakiškio. Paminkliniu akmeniu įamžintos sukilėlių kovos ir Raguvos apylinkėse. Veikliems Panevėžio rajono kraštotyrininkams vadovauja valdybos pirm. G. Liubertas.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	9½%
180-185 d. term. ind.	9¾%
1 metų term. indėlius	9¾%
2 metų term. indėlius	9½%
3 metų term. indėlius	9½%
1 metų GIC-met. palūk.	11 %
2 metų GIC-met. palūk.	10½%
3 metų GIC-met. palūk.	10½%
1 metų GIC-mėn. palūk.	9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	11 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	10½%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10½%
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	9¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	13 %
Sutarties paskolas nuo	13 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	12¾%
2 metų	12½%
3 metų	12½%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų	11½%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 43 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775
2239 Bloor Street West. •
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.
ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857
Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Trys lietuvių krepšinio ąžuolai: Jonas Karpis, Šarūnas Marčiulionis ir Ričardas Šimkus Nuotr. Audriaus Šileikos

T.V.

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Jonas Karpis išvyko žaisti Vilniaus "Statyboje"

Jonas Karpis gimė, augo, išsimokslino ir subrendo kaip geras krepšinio žaidėjas Toronte. Jo vardas sportiniu gyvenimu besidomintiems yra gerai žinomas. Pirmuosius žingsnius krepšinyje jis pradėjo Toronto "Vyčio" klube, kuriam liko ištikimas, dar ir šiandien gina jo spalvas.

Jaunystėje jis buvo geriausias Toronto gimnazijų lygoje. Vėliau ilgametis Kanados olimpinės rinktinės dalyvis, su kuria jam teko žaisti prieš iškiliuosius olimpiečius, net profesionalus. Tai buvo Jonui labai naudinga. Jis stebėjo jų techniką pasiruošimą, žaidimo teoriją, fizinę jėgą, psichologiją, intelektą, ir visa tai mėgino taikyti savo žaidimui. "Vėjo" viešnagės metu Lietuvoje liepos 5-22 d.d. rungtynėse su žinomomis Lietuvos krepšinio komandomis ir svetur jis buvo vienas iš geriausių centro žaidėjų.

Kadangi tokių žaidėjų Lietuvoje trūksta, ypač "Statybai", jų vyr. treneris R. Girskis susidomėjo Karpiu . . ., ir štai Joną išsikviečia žaisti už "Statybą". Kaip žinome, Lietuvos Kauno "Žalgiris" ir Vilniaus "Statyba" jau daug metų dalyvauja aukščiausioje sovietų lygoje, o "Žalgiris" net tris kartus yra laimėjęs čempionatą.

Jonui išvykus į Lietuvą, tikimasi su juo palaikyti ryšį ir gauta informacija pasidalinti su skaitytojais. Linkėtina jam sėkmės ir sveikatos. O tai puikus sportininkas, vertas pagarbos.

Šia proga Jonas mielai atsakė į sekančius klausimus:

— Jonai, prašau papasakoti apie savo jaunystę ir kas paskatino tave žaisti krepšinį?

— Buvau septynerių metų. Buvęs "Vyčio" klubo pirmininkas Juozas Balsys paskambino mano mamai ir prašė mane leisti žaisti krepšinį. Jau tada buvau aukšto ūgio ir ponui Balsiui atrodė, kad aš galiu žaisti . . . Pradėjau lankyti treniruotes, bet man gana sunkiai sekėsi. Kokius dvejus metus nieko iš manęs nebuvo. Labai nesisekė. Buvau lėtas, niekaip negalėjau įmesti į krepšį, bet p. Balsys buvo kantrus, mane guodė ir ragino nenusiminti. Mano mama (jau mirusi), dažnai man sakydavo: "Nenusiminк, Jonai, mėgink, bus geriau sekantį kartą . ." Ji apie krepšinį nieko nežinojo, tačiau nuolatinis jos skatinimas man padėjo. Mano tėvelis (irgi jau miręs) mane vežiojo į treniruotes, rungtynes, irgi skatino žaisti.

Kiek paaugau, ir pagerėjus mano žaidimui, J. Balsys, vėliau Edis Stravinskas, man leido žaisti vyrų B komandoje. Jie leisdavo palyginti nemažai žaisti, ne pasėdėti ant suolo, pajutau konkurencijos jausmą ir įgijau daugiau pasitikėjimo savimi.

Šiandien, kai sužaidžiu blogai, grįžta manin mamos ir buvusių globėjų vytiečių patarimai. Aš vėl stengiuosi sekantį kartą žaisti geriau. Be tėvų paskatinimų, savo globėjų paramos aš krepšinio nebūčiau žaidęs. Dėkingas esu savo mamai ir vytiečiams. Aš "Vyčio" klubui esu ištikimas ir, pasitaikius galimybei, vėl žaisiu už jį.

— Teko kovoti prieš olimpiečius bei profesionalus. Žinoma, tai turėjo įtakos tavo žaidimui. Kai ką iš jų pasisavinai ir prisitaikei sau?

— Penkerius metus žaidžiau Toronto gimnazijų lygoje, tris metus už Kanados olimpinę rinktinę, metus už Sirakūzų universitetą, Toronto "Estonia" ir nuolatos už Toronto "Vytį", su kuriuo taip pat žaidžiau III-se PLS žaidynėse Australijoje. Žaisdamas šios klasės krepšinį, turėjau progą pamatyti pasaulį. Buvau Graikijoje, Anglijoje, Danijoje, Kinijoje, Š. Korėjoje, Meksikoje, su "Estonia" Taline, o su "Vėju" ir Lietuvoje.

Žaidžiau prieš Robinsoną, Danny Ferry, joguslavą Petrovičių ir kt. profesionalus. Įdomu tai, kai žaidi prieš tokius žaidėjus, turi priprasti prie jų ir psichologiškai save paruošti, kad jie yra žmonės kaip ir tu. Negalima bijoti. Reikia sunkiai dirbti. Pvz. vienose rungtynėse, žaidžiant prieš Robinsoną, niekaip pirmąjį puslaikį negalėjau susikoncentruoti, o antrajame jau pelniau 19 taškų ir nuėmiau sviedinį nuo lentų 12 kartų. Šie žaidėjai žaidžia kasdien ir su gerais. Aš tokių salygų niekad neturėjau.

— "Vėjo" viešnagė Lietuvoje buvo sėkminga. Tu stebėjai jų krepšininkus. Ką gali pasakyti apie krepšinio ateitį, kai didieji meistrai Š. Marčiulionis, R. Kurtinaitis, S. Jovaiša, A. Sabonis, V. Chomičius, išvykę į užsienius, nebeatstovaus Lietuvos krepšiniui?

— Čia visi suminėti yra olimpiečiai, labai iškilūs žaidėjai. Žinoma, jiems išvykus iš krašto, krepšinis turės smukti, tačiau neilgam. Lietuvoje yra daug jaunų ir gabių žaidėjų, kurie gerai mėto, techniškai moka žaisti, nebijo mėginti ką nors naujo, agresyvūs. Trūksta jiems didesnio patyrimo. Taigi, jie ir bus tie, kurie Lietuvos krepšinį iškels vėl į aukštumas. Lietuva ir jos žaidėjai myli krepšinį, o čia yra labai svarbu . . .

— Žaisdamas aukštos klasės krepšinį, esi matęs gerų trenerių. Ką galvoji, jeigu "Statybos" treneris atrodys, tau kiek atsilikęs nuo amerikietiško krepšinio metodų?

— Jie moka man pinigus. Aš turėsiu klausyti. Jeigu man atrodys ne taip, stengsiuos privačiai pasikalbėti . . .

— Kaip ilgai galvoji žaisti krepšinį?. Kokie planai, perspektyvos ateities gyvenime?

— Man dabar yra 26 metai amžiaus. Krepšinį žaidžiu jau 19 metų. Žaisiu kol galėsiu iš to pragyventi. Vėliau, pažiūrėsiu. Esu auklėtojas ir dirbau su neklusniais vaikais iki 15 metų amžiaus. Gal grįšiu vėl į šią sritį, o gal ką nors pamėginsiu sporto srityje. Tai tačiau parodys ateitis.

Dar kartą palinkėjęs Jonui Karpiui sėkmės, paspaudžiau ranką, sutarėme palaikyti ryšį.

Kalbėjosi **Sigitas Krašauskas**

Stebėjome Leoną Rautinš New Jersey "Nets" uniformoje. Dvi NBA profesionalų komandos, New Jersey "Nets" ir Chicago "Bulls" spalio 17 d., Hamiltone sužaidė draugiškas rungtynes. Iš 16-kos aikštėje pasirodžiusių žaidėjų New Jersey "Nets" bando sudaryti galutinę 12-kos krepšininkų komandą.

Steponas Pusvaškis Toronto sporto klubui "Vyčiui" paaukojo $50. Valdyba mielam rėmėjui dėkoja.

Respublikinė bendrojo lavinimo Vilniaus sporto mokykla-internatas, (Adresas:) 232010 Vilnius, Ozo g., Nr. 39, tel. 42 27 54), kreipiasi į išeivijos tinklininkus.

. . . "Šiaurės Amerikos Lietuvių fizinio lavinimo ir sporto sąjungos tinklininkus į aikštelę išbandyti jėgas ir užmegzti draugystės ryšius su tautiečių sp. klubu kviečia Respublikinės sporto mokyklos-internato tinklinio skyrius, į kurį surinkti gabiausi Lietuvos jaunieji tinklininkai: Kęstutis Galdikas, Linda Dalius, Arūnas Jurevičius, Narius Ivanickas, Saulius Drungilas, Haroldas Čyvas, Henrikas Čyvas, Saulius Rutkauskas, Dainius Janbergas, Rimas Ptašnikas. Visi 1971-72 metų gimimo. Treneris – Jonas Adomaitis, namų tel. 41-85-98, darbo 42-32-10. Direktoriaus pavaduotojas – Antanas Šertvytis, darbo tel. 42-56-08. Galime priimti patogiausiu jums laiku. Laukiame Jūsų pranešimo. Pasirašęs A. Šertvytis, direktoriaus pavaduotojas sporto reikalams, 1989.5.19.

(Visaip mėginama užmegzti ryšį tarp Lietuvos ir išeivijos sportininkų. Po "Vėjo" viešnagės Lietuvoje iš tikrųjų būtų puiki proga Bostono "Grandies", Čikagos "Neries" ir kt. vyrų tinklininkams apie tai pagalvoti. Žinoma, vėliau ir tėvynainiai būtų patenkinti, jeigu juos iškviestume pas save. Red.).

Ateitininkų žinios

Bendrų ateitininkų Kūčių dėl tam tikrų susidariusių kliūčių ir nepatogumų šiais metais nebus.

Moksleiviai buvo susirinkę praeitą sekmadienį ir nutarė suruošti Kūčias, į kurias kviečia jaunučius ir studentus. Kūčių data ir vieta bus paskelbta vėliau. Taip pat nutarta suorganizuoti jaunimui rekolekcijas sekančių metų balandžio mėnesį. Sekantis susirinkimas ir išvyka į meno galeriją bus lapkričio 12 d.

Nuoširdi padėka J. Žiūraičiui ir V. Aušrotui už auką ateitininkų agapės, įvykusios spalio 22 d. Anapilio parodų salėje, išlaidoms padengti. **O.G.**

Skautų veikla

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų vadovų-vių posėdis įvyks lapkričio 7 d., 7.30 v.v. skautų būklė. Visų dalyvavimas būtinas.

Tuntininkai

• Lapkričio 1-ji visiems lietuviams Visų šventųjų šventė, o skautams-tėms ši diena dar svarbi kitu atveju, nes 1918 m. lapkričio 1 d. buvo oficialiai įkurta nepriklausomoj Lietuvoj pirmoji skautų draugovė sostinėje Vilniuje. Jos įkūrėjas – pirmūnas v.s. Petras Jurgėla, dabar gyvenantis JAV ir parašęs daug knygų apie Lietuvos skautybę. Toronto lietuvių skautija šį gimtadienį paminės draugovių sueigose.

• Spalio 3 d. skautininkų draugovės sueigoje buvo svarstomi ateities planai ir pagalba tuntui. **M.**

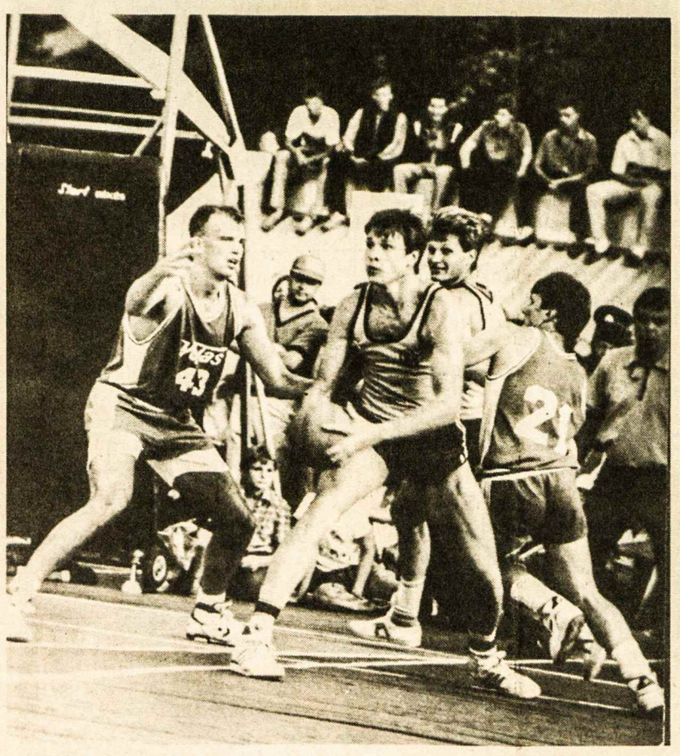

Rungtynių momentas, "Vėjas" – Lietuvos jaunimo rinktinė Palangoje 1989 m. liepos 12 d. Nr. 43 Jonas Karpis stabdo G. Markevičių. Šį susitikimą "Vėjas" nulėmė savo naudai 87:78 (39:43) Nuotr. Valdo Malinausko

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
allan BROWN
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:
9½% už 90 dienų term.indėlius
9¾% už 6 mėn.term.indėlius
9¾% už 1 m. term. indėlius
9½% už 2 m. term. indėlius
9½% už 3 m. term. indėlius
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.
11 % už 1 m. GIC invest. pažym.
10½% už 2 m. GIC invest. pažym.
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
11 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
10½% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
10½% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)
8 % už taupymo sąskaitą
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:
už asmenines paskolas nuo...13 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 12¾%
2 metų 12½%
3 metų 12½%
(fixed rate)
su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų...11½%
(variable rate)
Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 73 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų
BŪSTINĖ: Lietuvių namai —
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – savininkai
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA YORK APPRAISAL CORPORATION
1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.
Telefonas (Toronto linijos)
(416) 773-6480, (416) 773-3779
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL
REAL ESTATE LTD., REALTOR
1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
Nemokamas namo įkainojimas.
Telefonai 535-2331 arba 537-2869

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 239-9892
232-2322
DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:
• RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
• RRIF pensijų fondas
• metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
• įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
• atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm
• klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus
Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

A†A

RAMUČIUI J. BULOTAI

tragiškai mirus JAV,

jo motinai EUGENIJAI BULOTIENEI, Vilniaus krašto lietuvių sąjungos centro valdybos narei, žmonai VALENTINAI, sūnui ANTANUI ir visiems giminėms reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Vilniaus krašto lietuvių sąjunga Kanadoje

A†A

PETRUI BURKAUSKUI

staiga mirus,

jo brolį ANTANĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiame –

P. Z. Linkevičiai *J. O. Macijauskai*

A. Z. Vaičeliūnai

A†A

AKVILINAI MUSTEIKIENEI

netikėtai mirus,

jos vyrą dr. ANTANĄ MUSTEIKĮ, sūnų RIMANTĄ, dukrą DANUTĘ su šeima ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

P. Z. Linkevičiai *J. B. Stankaičiai*

J. O. Macijauskai *P. E. Ališauskai*

A. Z. Vaičeliūnai

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC. REALTOR

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.

Pri žadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788

431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

NA ELECTRONICS

LOW COST ELECTRONICS

110 V. arba 220 V. PAL-SECAM-NTSC

Naudojami Lietuvoje

Visi videomagnetofonai yra europietiškos voltažo sistemos. Mes turime didžiulį elektroninės aparatūros pasirinkimą žemomis kainomis.

SONY CFS-W365S

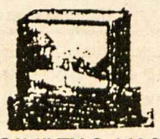

SHARP – WQ 260 110V.– 220V.

JAMAHA SINTEZATORIUS

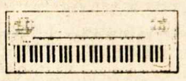

JVC/14" TV C-140 ME

HITACHI VM-600E

KOMPIUTERIAI

PAL-SECAM-NTSC

TOSHIBA V-83CZ

AIWA VIDEO

Pasiunčiame į Lietuvą ir kitus Europos kraštus.

NORTH AMERICA ELECTROMECHANIC

231 Robert Hicks Dr., Willowdale, Ont. Canada M2R 2R3

Tel. (416) 663-9497 arba (416) 665-4250

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Skautų tuntininkų IV-ji konferencija įvyko spalio 7-8 d.d. Rock Creek vietovėje, Ohio valstybėje. Iš kairės: s. S. Kuzmas, s. V. Aukštuolienė, s. K. Matonis, vyr. skn. pavaduotojas G. Toaras, vyr. skn. pavaduotoja M. Mickienė, vyr. skn. G. Deveikis, vyr. skn. S. Gedgaudienė, kun. K. Ralys iš Lietuvos, s. Č. Kiliulis ir s. I. Lileikienė

Nuotr. V. Bacevičiaus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

mas žudymo metodais. Teigiama, kad su nužudytais būdavo užkasami ir sunkiai sužeistieji. Kai kuriem pavykdavo išlįsti iš užkasto griovio. Esą tokius žiaurumus reikėtų pranešti Hitleriui ir Himmleriui. Vokiečio karininko pavardė nutylima, nepateikiamas ir archyvų pavadinimas, tik skundžiamasi, kad Kanada nesirūpina karo nusikaltėlių teismais. Vienintelė pirmoji Imrės Fintos byla vos judanti vėžlio žingsniu.

Ontario provincija susilaukė netikėto savo kalėjimų sargų streiko. Unija aiškina, kad sargams pasidarė nepakeliamas ir netgi pavojingas per didelis kalinių skaičius provinciniuose kalėjimuose. Tas nenormalus padidėjimas ypač palietė arčiau Toronto esančius kalėjimus Londone, Brantforde, Hamiltone, Miltone, Guelphe. Mat Toronte dabar yra pradėta gerokai sustiprinta kova prieš narkotikų platintojus, padažnėjo suėmimai. Kitokios nuomonės yra Ontario pataisos reikalų ministeris R. Pattenas. Jis primena, kad 4.100 sargų darbo sutartis 51-name provinciniame kalėjime yra pasibaigusi 1988 m. gruodžio 1 d. Esą tokia savo taktika unija tik siekia aukštesnio atlyginimo ir geresnių darbo sąlygų. Ministeris R. Pattenas teigia, kad nuo 1985 m. suaugusių kalinių skaičius Ontario kalėjimuose padidėjo tik 5%, o tarnautojų skaičius buvo padidintas 32%, pataisos reikalų ministerijos biudžetinės išlaidos – 103%, reiškiančiais $233 milijonus.

Ontario provincinių kalėjimų sargai neturi streiko teisės. Oficialiai jie jo ir nebuvo paskelbę, tik paliko kalinius užrakintus kamerose, o patys išėjo į gatves su protesto plakatais. Buvo vadovaujamasi vaikišku Toronto TTC viešojo susisiekimo bendrovės vairuotojų išbandytu pasiteisinimu, kad niekas nestreikuoja, kad streiko nėra, tik darbas atliekamas pagal taisykles. Tomis keistomis taisyklėmis susidomėję sargai kamerose užrakintų kalinių priežiūrą paliko vadovaujančiam kalėjimų personalui, kurio jėgos yra per menkos kaliniam užtikrinti normalų gyvenimą. Kai kuriuose kalėjimuose jie pradėjo siautėti, laužydami įrenginius. Ontario vyriausybei liko dvi galimybės: patenkinti sargų unijos reikalavimus arba į kalėjimus pasiųsti Ontario provincinės policijos narius. Atrodo, premjero D. Petersono vyriausybė pasirinko pirmąją galimybę, pažadėdama išstudijuoti unijos iškeltus reikalavimus.

Ontario provincijoje yra 22 vietinėms bendruomenėms priklausančios kaledžo (college) tipo mokyklos įvairių specialybių siekiantiems studentams. Tų mokyklų beveik 9.000 mokytojų streiką pradėjo prieš porą savaičių, nekreipdami dėmesio į 110.000 reguliarių studentų protestus. Nemažiau nukenčia ir 700.000 dalinių studentų. Mokytojai atmetė jiems pasiūlytą metinį algų padidinimą 6% dvejų laikotarpyje. Unija reikalauja metinio algų padidinimo 10,3%. Dabartinis atlyginimas yra tarp $22.842 ir $52.252 pagal mokytojo turimą išsilavinimą ir darbo praktiką. Panašus mokytojų streikas 1984 m. truko 17 dienų. Tada mokytojus darban grąžino Ontario parlamentas. Dabar vėl kenčia beveik 800.000 savo ateitį kuriančių studentų.

Mirė buvęs "Keleivio" redaktorius

Jackus Sonda (Sondeckis), buvęs Šiaulių miesto burmistras ir ilgametis Šiaulių ligoninės ligonių kasų vadovas, po Antrojo pasaulino karo atvykęs į JAV, daug metų redagavo Bostono lietuvių laikraštį "Keleivį". Spalio 13 d. išskrido dar kartą į Vilnių aplankyti sūnaus Sauliaus Sondeckio, pagarsėjusio dirigento bei dukters gydytojos. Maskvos orauostyje spalio 14 d. sunegalavo ir dukters akivaizdoje numirė. Palaidotas Vilniuje spalio 20 d.

J. Sonda 1913 m. Vilniuje su kitais redagavo "Aušrinę", Šiauliuose kelis metus "Sodžiaus kalendorių" ir kitus socialdemokratų leidinius. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, o vėliau atvyko į JAV. **A.M.**

Neduoda vizos

Sovietų ambasados Vašingtone atstovas painformavo Lietuvių informacijos centro vedėją Gintę Damušytę, kad Maskva įsakiusi jai neduoti vizos kelionei į Lietuvą. Tai jau trečias kartas per vienerius metus. Apie tai pasiteiravus senatoriui D. Moynihan, ambasada atsakė, kad tai yra "vidaus reikalas", ir nenurodė jokių priežasčių. Protestan įsijungė JAV kongresmenai, Helsinkio komisija ir valstybės departamentas. (LIC)

Sveikinimai iš Lietuvos

Trakų laikraščio "Galvė" redaktorius Juozas Vercinkevičius ir "Trakų žemės" redaktorius Kazimieras Šliužas savo ir laikraščių bendradarbių vardu sveikina "Tėviškės žiburių" šeimą iš didžiųjų Lietuvos kunigaikščių Gedimino, Kęstučio ir Vytauto žemės. "Galvės" laikraštis daug dėmesio skiriąs Lietuvos Bažnyčiai, istorijai ir tautiniam judėjimui. Siūlosi bendradarbiauti "Tėviškės žiburiuose", su kuriais supažindino torontietis Leonas Stosiūnas, juos nuvežęs Lietuvon. Pokalbis su pastaruoju buvo išspausdintas "Galvėje".

Reikalinga informacija

Amerikiečiai žurnalistai norėtų žinoti, ar yra tekę matyti ar girdėti apie JAV karo belaisvius, kurie po Korėjos karo prieš savo valią buvo laikomi Kinijoje, Šiaurės Korėjoje ar Sov. Sąjungoje. Skambinti ar rašyti: Richard Thompson ar Mark Sauter, KIRO TV, (CBS), 2807 3rd Avenue, Seatle, WA, 98121, USA, (206) 728-7757/ 8333.

Prašo padėti

Misijos visada reikalingos pagalbos. "Tėviškės žiburių" skaitytojai gali pasitarnauti šioje srityje, siųsdami rožinius, statulėles, medalikėlius, naudotas kalėdines korteles, drabužius, žurnalus ir kitus naudingus dalykus. Visa tai kunigai ir vienuolės panaudos misijų reikalams. Siųsti šiuo adresu: Fr. Paul Cruz, Kadavoor Church, Mathilil P. O., Quilon — 691 601, Kerala, India.

SKAITYTOJAI PASISAKO

TANKAIS ĮJUNGTA

"Gimtajame krašte" 1988 m. 32 nr. buvo išspausdintas straipsnis apie savanorišką Lietuvos įstojimą į TSR Sąjungą. Straipsnis skamba šitaip: "Vakar Lietuva paminėjo savo įstojimo į Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungą, 48-tąsias metines". Iš to matyti, kad "GK" nors ir išeivijai skirtas, dar yra gana raudonas. Ar ne melą skelbia komunistų partija, dabartiniai stalinistai? Juk su Stalino ordų tankais Lietuva buvo įjungta į TSR Sąjungą. Atsiminkime, kad komunistų partija ir NKVD laukia savo teismo. Vieną dieną Lietuvos vergija grius, ir istorijos teismas tars savo žodį. Hitlerio ir Stalino suokalbio dėka Lietuva buvo įjungta į TSR Sąjungą. Tuo buvo padaryta didžioji istorinė skriauda lietuvių tautai. **J.S.**

Red. pastaba. Šis pasisakymas rašytas 1988 m., bet dėl įvairių priežasčių išvydo dienos šviesą tik dabar. Pažymėtina, kad "Gimtasis kraštas" pastaruoju metu radikaliai keičiasi daugeliu Lietuvai rūpimų klausimų.

ŽEMĖLAPIAI BE MAŽOSIOS LIETUVOS

M. Geležinis "TŽ" 36 nr. rašo, kad VLIKas priskiria Karaliaučių Lenkijai savo išleistuose žemėlapiuose.

Po II D. karo lenkai gavo daugiau kaip 20,000 kv km Rytprūsių žemės. Jie labai geidė ir manė, kad visi Rytprūsiai jiems bus priskirti, bet W. Churchillis jiems pasakė, kad Karaliaučius ir šiaurinės dalies Rytprūsių nori rusai. Kad lenkai per daug nemurmėtų, sąjungininkai jiems davė Štetino uostą su maža apylinke į vakarus nuo Oderio upės.

Kiek aš radau apie Maž. Lietuvą istoriniuose leidiniuose, tai vokiečiai vadino Lithauen (ir Litauen) iki maždaug Alnos ir Deimenos upių.

Po paskutinio karo aš sutikau dvi moteris Vokietijoje, kurios gyveno 13 km į vakarus nuo Karaliaučiaus ir abi gana gerai kalbėjo lietuviškai. Jų kaime dar 4 ar 5 šeimos kalbėję lietuviškai.

Todėl nesuprantama, kodėl VLIKas Mažosios Lietuvos dalį priskyrė Lenkijai? **R. Bulovas**

Paieškojimai

Elena Malinauskaitė ieško **Jono Malinausko**, anksčiau gyvenusio Brooklyn, NY. Prašome jis pats arba apie jį žinantys pranešti tel. 416 - 232-9113 Toronte.

Paieškomas **Antanas Tamulynas**, Motiejaus, gimęs 1923 m. Lietuvoje, gyvenęs 69 Main St. E., Welland, Ont. Ieško sesuo Sofija Korbutienė, gyvenanti Vilniuje. Jis pats arba apie jį žinantys prašome pranešti "Tėviškės žiburių" administracijai.

Vanda Kaušytė-Belazarienė ieško savo **pusseserių ir pusbrolio**, gyvenusių Montrealyje. Ištekėjusios pusseserės pavardė – **Onutė Gorčienė**. Ankstyvesnis adresas: 1480 De Seve, Montreal, Que. Juos pačius arba apie juos žinančius prašome pranešti – Albinai Belazarienei, 155 Griffin Rd., So. Windsor, CT 06074, USA.

Ieškomi Vandos ir Vitaldo Minioto vaikai. Prašomi atsiliepti ar apie juos žinančius pranešti Alfredui Miniotui, AM Dammrasen 22, 3559 Rosenthal, W. Germany.

• Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?

Century 21 OFFORD REALTY LTD.

Member Broker

1531 Mosley St., Site 311, Box 79, Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovę.

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. (705) 429-2121, namų tel. (705) 429-6428.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*

2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas
Toronto, Ontario M6S 4W3

Telefonai:
įstaigos (416)**762-7393**
namų **233-0303**

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS

B.C.L., LLB., M.B.A., M. Eng.

15 John St., Suite 2
Weston, Ontario M9N 1J2

Tel. 240-0594
Fax. 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS *B.A. M.L.S. LL.B.*

perėmė a.a.advokato **Algio Puterio**
bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas
įstaigos (416) **763-3362**

Century 21 MLS REALTOR

G. KELLEHER REAL ESTATE LTD.

Susan Jurėnienė

Profesionali pirkimo ir pardavimo atstovė mielai jums patarnaus Toronto, Mississaugos, Oakvillės apylinkėse.

Verslo — (24 v.) tel. 279-6338 **Namų — 542-1708**

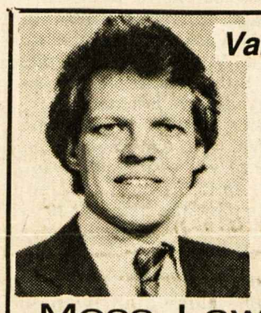

Vaidotas Jonynas, *M.B.A., C.F.A.*

Telefonas (416) 864-2734

- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited

48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

RE/MAX west realty inc., realtor an independent member broker

RE/MAX

Juozas (Joseph) **Norkus**

namų pirkimo ir pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

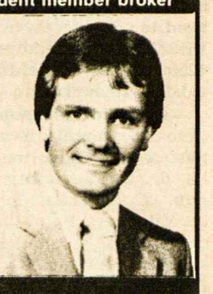

1700 bloor street west toronto, ontario M6P 4C3 **769-1616**

Century 21

DRESHER Ltd.

Real Estate Member Broker

FAX 233-0285 **Tel. 233-3334**

3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.

Kreipkitės į Valterį Drešerį. *Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.*

Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661

3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1KB

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.

Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO

Anapilio žinios

— Spalio 29, sekmadienį, mūsų šventovėje pamokslus sakė svečias iš Lietuvos kun. Valdas Braukyla.

— Spalio 30 d. iš mūsų parapijos palaidotas Šv. Jono liet. kapinėse a.a. Jonas Uogintas, 74 m. amžiaus.

— Šį trečiadienį yra Visų Šventųjų šventė, o ketvirtadienį — Vėlinės. Tomis dienomis Mišios mūsų šventovėje 10 v.r. ir 7.30 v.v.

— Ateinantį sekmadienį, ryšium su kapinių lankymo diena, Wasagos Gerojo Ganytojo misijoje pamaldų nebus.

— Vaikučius Pirmajai Komunijai paruošti pamokos vyksta sekmadieniais po 9.30 v.r. Mišių parapijos klebonijoje. Pamokas veda ses. Palmira.

— Tėvai, kurie norėtų, kad jų vaikučiai giedotų mūsų šventovėje per Kalėdų šventes, prašomi juos vesti į choro repeticijas kiekvieną sekmadienį po 9.30 v.r. Mišių.

— Parapijos tarybos susirinkimas bus lapkričio 28, antradienį, 7.30 v.v. parapijos salėje. Iki šio susirinkimo prašome visas parapijos tarybos sekcijas sušaukti savo posėdžius ir nustatyti metų veiklos planus.

— Ateinantį sekmadienį — kapinių lankymo diena. Pamaldos Šv. Jono lietuvių kapinėse bus 3 v.p.p. 4.30 v.p.p. parapijos salėje kalbės Sąjūdžio Kauno skyriaus pirm. Česlovas Stankevičius.

— Autobusas lapkričio 5 į pamaldas kapinėse veš maldininkus nuo Islington požeminių traukinių stoties 2.30 v.p.p., o atgal nuo Anapilio išvažiuos 5 v.p.p.

— Kapinių lankymo proga mūsų parapijos KLK moterų draugijos skyrius rengia meno parodą Anapilio parodų salėje lapkričio 5, sekmadienį. Tą dieną Anapilio moterų būrelis ruoš pietus Anapilio salėje. Bus galima papietauti bet kuriuo dienos metu.

— Aukojo Šv. Kazimiero kolegijai Romoje: $1,000 — J. A. Šulcai; $200 — M. Vaškevičienė; Liet. relig. šalpai: $100 — M. Vaškevičienė; par. ateitininkiškai veiklai: $50 — M. Povilaitienė; parapijai: $300 — E. Galiauskienė; $100 — dr. J. A. Sungailos, M. J. Gudeliai, D. J. Kaunaitės; $50 — V. Kušneraitienė, O. Yčienė, Krilavičiai.

— Mišios lapkričio 5, sekmadienį, 9.30 v.r. už Šeflerių ir Žakevičių mirusius, 11 v.r. už parapiją, 3 v.p.p. už mirusiuosius.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukojo: $150 — V. S. Lenktaitis; $100 — M. Norkus, a. a. Algirdo Strumylos atminimui – E. Mardosienė; V. K. Gaputis; $25 — V. Paulionis. Iš viso statybos fonde yra $146,836. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. nr. 4259. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 405 asmenys. Svečių knygoje pasirašė: K. Gaigalienė, V. I. Gaulis, dr. E. Laurinaitis, A. Vaičiulytė, Z. Vaišvila, L. Vidugirytė iš Vilniaus; F. J. Jakubauskai, dr. A. ir dr. N. Januliai, J. Remeikis, L. Remeikis, Č. J. Stankevičiai, R. Širvinskaitė iš Kauno; G. Polisčiukienė iš Klaipėdos; A. Mačiukas iš Tauragės; R. Stoškutė iš Marijampolės; dr. V. Bieliauskas iš Cincinnati, Ohio; B. Litvinienė iš Ročesterio; J. J. Adomoniai, J. Lukoševičius iš Montrealio; Vita, Rima ir Vytas Radžiai iš Gloucester, Ont.; H. Tumaitis iš Vankuverio; G. Pliuškis iš Štetino, Lenkijos.

— Toronto Lietuvių namų ir Labdaros fondo narių metinis-visuotinis susirinkimas įvyks 1990 m. kovo 18, sekmadienį, 2.30 v.p.p. Lietuvių namuose Karaliaus Mindaugo menėje, 1573 Bloor St. W., Toronte.

— Nauja Lietuvių namų narė, sumokėjusi nario įnašą $100 — Vida Dovidaitytė.

— LN valdybos posėdis — lapkričio 9, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

ANAPILIO KNYGYNAS kapinių lankymo dieną veiks nuo 9 v.r. iki 3 v.p.p. Rasite žvakių kapų puošimui, naujausių knygų, muzikos įrašų, sveikinimo atvirukų ir suvenyrų. Aplankykite.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

Siunčiame ir parduodame 220 voltų/50 H_2 elektrinius reikmenis
įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje–Lietuvoje
Universal Overseas Services
1960 Ellesmere Rd. Unit 6
Scarborough, Ont. M1H 2V9
Tel. (416) 438-7500

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Šventoji valanda prasideda 7 v.v., Mišios — 7.30 v.v. Išpažinčių klausoma prieš Mišias. Seneliai ir ligoniai lankomi ligoninėse ir prieglaudose iš anksto susitarus. Šį šeštadienį Gyvojo Rožinio draugija renkasi 10.30 v.r. Rožinio kalbėti, o 11 v.r. — Mišios. Pensininkų namuose "Vilnius" Mišios — 5 v.p.p.

— Trečiojo šv. Pranciškaus ordino mūsų parapijos kongregacijos mėnesinis susirinkimas ir Mišios — šį ketvirtadienį, 10 v.r.

— Ruošiasi tuoktis Lena Siminkevičiūtė su Randal M. Patten.

— Pirmai Komunijai pasiruošimo pamokos prasidės lapkričio 12, sekmadienį, po 10.15 v. Mišių parapijos patalpose.

— Pakrikštyta Vanessa Frances Anna, Rossanos ir Victor Gorių dukrelė.

— Vėlinių dienos išvakarėse, trečiadienį, 7.30 v.v. bus laikomos Mišios už parapijiečius, mirusius nuo praeitų 1988 m. Vėlinių.

— Toronto pensininkų klubo mirusieji bus paminėti specialiose Mišiose lapkričio 2, Vėlinių dieną, 11 v.r. mūsų šventovėje.

— Toronto lietuvių filatelistų draugija lapkričio 5 d. parapijos salėje rengia pašto ženklų mugę.

— Parapijai aukojo: $1200 — P. J.B.; $200 — A. Jagėla; $100 — N. Preibienė, V. R. Gorys, V. I. Biskiai; $50 — B. S. Baronaičiai; Religinei šalpai: $100 — S. Treigienė, N. Preibienė; Šv. Kazimiero kolegijai Romoje: $100 — K. Daunys; Palaimintojo Jurgio Matulaičio šventovės statybai Vilniuje $100 — K. Daunys; misijoms: $100 — K. Daunys, J. Strazdas; $50 — A. Rakauskas; Vėlinių novenai: $100 — A. Laurinaitis, I. P. Lukoševičiai, O. Vėlyvienė, D. Zulonienė, A. Rakauskas, A. Sukauskas, V. Bliuvas, J. B. Danaičiai; $75 – S. V. Liuimos; $60 — A. Stanevičius; $50 — P. Poškienė, V. Demikis, M. Lazdutis, M. Rutkevičius, R. I. Kymantai, M. Vaškevičienė, M. B. Romeikos, S. V. Knaitai, A. Byszkiewicz, S. Šilbajorienė, V. Tikuišis, A. Bajorinas, J. N. Šimkus.

— Mišios lapkričio 5, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Anelę Jonuškienę, 9.20 v.r. — už a.a. Mykolą Dervinį, 10.15 v.r. — už Vėlinių novenoje pavestas sielas, 11.30 v.r. už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Meilę Abromaitį.

Kauno "Aušros" vidurinės mokyklos mokytojai ir mokiniai studijuoja mokyklos istoriją, tradicijas, atkūrė muziejų, taip pat renka ir mokytojų ir mokinių prisiminimus. Norėdami turėti daugiau medžiagos, jie pageidauja susirašinėti su buvusiais mokyklos auklėtiniais, gyvenančiais Kanadoje. Prašoma rašyti "Aušros" vidurinės mokyklos direktorei B. Volungevičienei, Laisvės al. 95, Kaunas 233000, Lithuania, USSR.

Knygos apie "Aušros" gimnaziją užbaigimo darbai tęsiami. Dalis knygos jau surinkta ir paruošta spausdinimui. Piniginis vajus vyksta pakenčiamai, tik su ilgiau trunkančiu knygos paruošimu kyla spausdinimo kaina. Tikimasi knygą išsiuntinėti prenumeratoriams 1990 m. pradžioje.

Pabaltijo moterų tarybos lietuviškoji sekcija praneša, kad 8 dėžės mokslinių knygų anglų kalba, suaukotų Toronto lietuvių vajaus metu, laimingai pasiekė Vilnių. Kartu su Vilniaus universiteto Mokslinės bibliotekos direktore B. Butkevičiene reiškiame nuoširdžią padėką visiems lietuviams, prisidėjusiems knygomis prie vajaus pasisekimo.

Pabaltijo moterų tarybos lietuviškoji sekcija

Kanados lietuvių fondui aukojo: A. a. J. Kęsgailienės atminimui Ona Valeniškienė – $58; a.a. A. Kudžmos atminimui T. Čipkienė – $20; a.a. A. Šajauskienės atminimui P. Siniauskas – $35. **KLF informacija**

Vasario 16 gimnazijai aukojo: $14,000 — a.a. Vanda Judzentavičiūtė-Garnelienė, testamentiniu palikimu; $100 — Stasė ir Izidorius Girdzijauskai; $50 — R. Žiogarys. Dėkojame aukojusiems ir laukiame daugiau aukų. Aukas galima siųsti KLB krašto valdybai adresu: 1011 College St., Toronto, Ont., M6H 1A8 arba per Vasario 16 gimnazijos sąskaitas "Paramoj" nr. 3690, Prisikėlimo par. kred. kooperatyve nr. 1385771. Paaukoję $20 ar daugiau, gauna kvitus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

L. Tamošauskas,
KLB švietimo k-jos narys

Dalis vaidintojų Kazio Inčiūros dramoje spalio 15 d. Toronto Lietuvių namuose. Iš kairės: **ADA ZORKIENĖ, STEPAS RAMANAUSKAS, VYTAUTAS ŠTUIKYS** Nuotr. R. Tarvydienės

Toronto "Atžalynas" maloniai kviečia jus dalyvauti Toronto Lietuvių namuose (1573 Bloor St. W.) rengiamame

šokių vakare
Las Vegas Fiesta
monte carlo

Lapkričio 4, šeštadienį, 7 v.v. iki 1 v.r.

Gros "The Ponytails & The Haircuts" orkestras.
Įėjimas – $10.00 su šiltu bufetu.
Trumpa meninė programa. Veiks baras.
Visos pajamos — "Atžalynui".
Stalus rezervuoti tel. **533-1121.**

Kviečiame visus! Iki pasimatymo!
"Atžalynas"

Toronto Maironio mokyklos tėvų metinis susirinkimas įvyks lapkričio 3, šeštadienį, 9.15 v.r. mokyklos patalpose. Prašau bent vieną iš tėvų susirinkime dalyvauti. **Vedėja**

Lietuvių socialinių reikalų tarnybos (1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6, tel. 532-3312), darbo valandos nuo lapkričio 1 d.: **pirmadieniais** — pasitarimai su valdžios įstaigomis; **antradieniais** 10 v.r. — 2.30 v.p.p. — Lietuvių namuose; **trečiadieniais** 10 v.r. — 2 v.p.p. — "Vilniaus" rūmuose; **ketvirtadieniais** 2 v.p.p. — 7 v.v. — Lietuvių namuose; **penktadieniais** — pasitarimai su valdžios įstaigomis.

V. Lukas,
socialinių reikalų darbuotojas

KLB XIV-sios krašto tarybos pirmoji sesija įvyko spalio 28-29 d.d. Toronto Lietuvių namuose. Šeštadienį buvo išklausyti valdybos ir komisijų pranešimai, išrinkta nauja valdyba, pravestas simpoziumas "Lietuva — mes — ateitis". Pietų metu toje pačioje posėdžių salėje, Maironio mokyklos mergaičių chorelis, vadovaujamas muz. D. Viskontienės padainavo. Sekmadienį pranešimą padarė PLB valdybos pirmininkas, tarybos nariai priėmė rezoliucijas ir statuto pakeitimus. Sesijoje aktyviai dalyvavo Lietuvos žaliųjų grupės pradininkas ir Sąjūdžio seimo tarybos narys Zigmas Vaišvila ir Kauno Sąjūdžio tarybos pirmininkas Česlovas Stankevičius. Naujos valdybos sudėtis: V. Bireta, R. Girdauskaitė, J. Krištolaitis, A. Pacevičius, R. Rudaitytė, H. Stepaitis, A. Vaičiūnas, R. Vaštokas. (Aprašymas kitame numeryje).

"Tėviškės žiburių" administracija kapų lankymo dieną lapkričio 5, sekmadienį, bus atidaryta nuo 1 v.p.p.

KLB Sault Ste. Marie apylinkė "Tėviškės žiburiams" paremti aukojo $50.

A. a. Akvilinos Musteikienės atminimui, užjausdami vyrą Antaną, dukrą Danutę su šeima ir sūnų Rimą, A. S. Danaičiai ir jų dukra Rūta "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

Spaudos pranešimu, rublis nuvertintas iki 16 centų JAV. Anksčiau už rublį reikėjo mokėti $1.59 JAV.

Tema "Lietuvos ekologinė krizė ir jos priežastys" spalio 29 d. Toronto Lietuvių namuose kalbėjo Lietuvos žaliųjų pirmininkas Zigmas Vaišvila, plačiai nušviesdamas šiuo klausimu Lietuvos būklę. Jį dar papildė Kauno Sąjūdžio tarybos pirm. Č. Stankevičius ir gydytojai, sveikatingumu besirūpiną Lietuvoje, dr. E. Laurinaitis ir dr. A. Janulis. Prof. R. Vaštokas padarė trumpą pranešimą iš neseniai įvykusios tarptautinės ekologijos konferencijos Bulgarijoje. (Plačiau kitame numeryje).

CBC televizijos ir radijo bendrovė atsiuntė "TŽ" laišką, kuriame rašoma, kad įsteigta speciali, nepriklausoma nuo bendrovės vadovybės įstaiga "The Office of Journalism Policy and Practices", kurios uždavinys — išklausyti skundus ir prižiūrėti, kad CBC bendrovės transliuojamos programos būtų objektyvios.

"The Globe and Mail" spalio 27 d. išspausdino straipsnį "Rytų Europos neramumai — pamoka Kanadai". Straipsnio autorius, kalbėdamas apie Kanados dvikalbystę ir iš to kylančias problemas, siūlo pažvelgti į dabarties įvykius Latvijoje, Estijoje, Lietuvoje, Ukrainoje ir kitose Sov. Sąjungos dalyse. Tautiniai sąjūdžiai, siekią tautinio apsisprendimo teisių yra viena didžiausių šių laikų apraiškų. Tai gali tarnauti kaip pamoka bet kuriai bendruomenei, įskaitant ir Kanados. Pokario metais rusai su savo kalba ir kultūra skverbėsi į kitus, ypač Baltijos kraštus, norėdami šių kraštų kultūras suvirinti rusiškoje kultūroje. Kiekvienas kanadietis, susipažinęs su Kanados istorija, galėjo lengvai rusus įspėti, kad iš to nieko neišeis. Rezultatai yra priešingi rusų norams.

Nori susirašinėti

Renata Briedžiūnaitė, 14 m. amžiaus, norėtų susirašinėti su jos amžiaus išeivijos jaunimu. Adresas: Puntuko 13, Tauragė, Lithuania, USSR.

Jurgita Baltrušaitytė, 16 m. amžiaus, renka suvenyrines lėles įvairių tautų tautiniais drabužiais, norėtų bendrauti su savo amžiaus išeivijos jaunimu. Adresas: Pušinio 104-34, Marijampolė 23 45 20, Lithuania, USSR.

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

"Tėviškės žiburių" skaitytojams

Kylant spaudos darbų ir pašto kainoms, "TŽ" leidėjai ir nenorint yra priversti kelti savaitraščio prenumeratą.

METINĖ "TŽ" PRENUMERATA — $26, RĖMĖJŲ — $35, GARBĖS — NUO $45.

JAV-bėse gyvenantiems prenumerata skaičiuojama amerikietiškais doleriais, nes laikraščio persiuntimo Amerikon išlaidos yra didesnės.

Taip pat daug padeda dosnios skaitytojų aukos. Už jas esame labai nuoširdžiai dėkingi. Atėjo laikas ieškoti daugiau pastovių pajamų, nes aukos nepadengia visų laikraščio išlaidų. Teko padidinti ir skelbimų kainas, kad būtų galima suvesti galą su galu. Tikimės, kad skaitytojai supras esamą padėtį ir padės šiam savaitraščiui toliau gyvuoti padidintomis prenumeratomis ir aukomis. ***Leidėjai***

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, "Vilnius Manor" pensininkų namuose pas J. Gustainį.

PARDUODAMAS gražus butas (condo.) St. Petersburg Beach vietovėje, netoli Šv. Jono šventovės, du miegamieji ir dvi prausyklos. Teirautis tel. (813) 360-2564 arba tel. (416) 632-3134.

HAMILTONO LIETUVIŲ PENSININKŲ namuose "Rambynas" nuo š. m. gruodžio 1 d. išnuomojamas vieno miegamo butas. Šildymas ir elektra įskaitoma į nuomą. Kreiptis: 206-1880 Main St. West, Hamilton, Ont. Tel. 526-8281.

IEŠKAU moters, kuri sutiktų prižiūrėti vyresnio amžiaus porą High Park ir Roncesvalles gatvių rajone. Prašome skambinti tel. 763-3277 ir po 5 v.p.p. tel. 251-0798 arba 822-9139 Toronte.

CATERING
Maistas gaminamas visom progom – vestuvėm, krikštynom, laidotuvėm, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiulienei tel. (416) 626-5184.

HALLING ELECTRICAL
(Estonian)
Gyvenamiems namams ir komerciniams pastatams.
- elektros išvedžiojimas
- elektros vielų atnaujinimas
- elektrinis šildymas
- vėdinimo įrengimas
- geras darbo atlikimas

Tel. 762-9190 LIC E 1044

MONTREALQUE

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis po koncertų JAV ir Toronte spalio 21 d. vakare grįžo į Montrealį. Pilna Aušros Vartų parapijos salė nekantriai laukė ansambliečių, kurie su dviejų valandų pavėlavimu tepasirodė. Šio vakaro programą sumaniai pravedė architektė Irena Adamonytė-Satkauskienė, supažindindama su svečiais iš Lietuvos ir pakviesdama prof. Bronių Genzelį pranešimui. Profesorius trumpoje savo kalboje sutapatino dabartinės Sovietų Sąjungos ir carinės Rusijos imperialistinę politiką. Po pranešimo KLB Montrealio apylinkės valdybos pirm. Arūnas Staškevičius įteikė Kosto Toliušio padovanotą pilną trisdešimt septynių tomų "Lietuvių Enciklopediją", prašydamas profesorių perduoti Vilniaus universitetui. Sekė KLK moterų dr-jos Montrealio skyriaus skaniai paruošta vakarienė. Prieš kavą vyko pačių ansamblio studentų paruošta trumpa kabaretinė programa, kurią klausytojai, ypač jaunimas, su entuziazmu priėmė. Šokių ir pasižmonėjimo metu buvo pravesta loterija.

Sekmadienio 11 val. pamaldoms prisirinko pilna AV šventovė maldininkų, nes per tas Mišias, atnašaujamas klebono kun. Juozo Aranausko, žaviai giedojo ansamblio choras. Mišių pabaigoje klebonui padėkojus už giesmes, kilo spontaniškas visų dalyvių plojimas. Parapijos choras salėje svečius pavaišino šaltais užkandžiais ir kava.

Trečiai valandai publika rinkosi į St. Henri gimnazijos auditoriją paskutiniam ansamblio koncertui šiame žemyne. Šešių šimtų vietų salė pasirodė permaža, nes visi bilietai jau iš anksto buvo išparduoti. Programa vyko sklandžiai – gražios dainos, puikūs šokiai sužavėjo visus. Žiūrovai plojo stovėję. Pasibaigus programai, ansamblio atsikvietimo komiteto pirm. Juozas Piečaitis dėkojo svečiams ir vyriausią ansamblio vadovą Vidą Aleksandravičių apjuosė tautine juosta, kaip jungtį tarp tėvynės ir Montrealio lietuvių. Taip pat visi ansambliečiai gavo po vokelį, kuriame buvo ne tik koncerto rengimo komiteto, bet ir Montrealio lietuvių kredito unijos "Litas" dovanėlė. Maži vaikučiai kiekvienam ansamblio dalyviui įteikė po gėlę, o visas ansamblis gavo didelę puokštę. V. Aleksandravičius gražiu žodžiu padėkojo ir paprašė visų sugiedoti Tautos himną.

Po koncerto Montrealio lietuvių jaunimo ansamblis "Gintaras" suruošė AV parapijos salėje vakarienę, į kurią atsilankė programos dalyviai, talkininkai ir asmenys, kurie turėjo svečius parsivežti nakvynei. Čia irgi neapseita be kalbų. Buvo apsikeista dovanėlėmis. Atsisveikinta su Toronto "Gintaro" vadovais Rita ir Juozu Karasiejais, kurie porai dienų atvyko dar kartą pasimatyti su Vilniaus universiteto ansambliu. Ansamblis ir pasiekė šį žemyną Karasiejų kvietimu. Nepervėlai visi skirstėsi poilsiui, nes rytojaus dieną laukė vizitas Montrealio rotušėje ir vakare choro bei orkestro rekordavimas.

Elenos Rusinaitės ir Donald J. Quinn sutuoktuves spalio 21 d. AV šventovėje palaimino kun. Jonas Kubilius. Mišių metu giedojo vyrų oktetas, kuriam priklauso jaunosios tėvelis Albertas.

Danieliaus ir Johanne Keršulių sūnelis pakrikštytas Jonathon vardu. **B.S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256:5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	11 %	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¾%
1 metų	10 %	Taupymo – kasdienines	5½%
180 d. - 364 d.	9¾%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9¾%	RRIF – RRSP – term.	11½%
60 d. - 119 d.	9½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	9¼%		

IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 13 %, asmenines – nuo 13 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	——
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

NORINTIEMS padėti pinigais savo giminėms Lietuvoje. Duodame aukštą keitimo santykį. Pinigai perduodami 10 dienų laikotarpyje. Užsakymus priimame iš viso pasaulio. Skambinti tel. 312-737-4123 Čikaga.

VIDUTINIO AMŽIAUS NERŪKANTI MOTERIS norėtų apsigyventi šeimoje ir prižiūrėti vaikučius, senelius arba slaugyti ligonius ilgesniam laikui. Gali valyti namus ir gaminti maistą. Laisvalaikiu užsiima mezgimu. Skambinti Sigitai tel. 1-705-429-2351.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė verslo 769-3300 namų 769-1835
- ***Patarnauja lietuvių kalba.***
- ***Nemokamas namų įvertinimas***

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9
Pirkite namus geresnei savo ateičiai

IŠNUOMOJAMAS kambarys su baldais ir bendra virtuve High Park rajone. Skambinti tel. 763-1031 Toronte.

ATPIGINTOS KAINOS.
Pilna kaina su persiuntimu į Lietuvą video magnetofonas Toshiba 83 CZ – $395, video kamera Hitachi – $1,150. Palyginkite. SIUNČIAME ir VAISTUS. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69 St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 10-6 v.v., šeštadieniais nuo 10-2 v.p.p. Tel. 312-436-7772; namų tel. 312-430-4145. Rašydami būtinai pažymėkite savo telefoną.
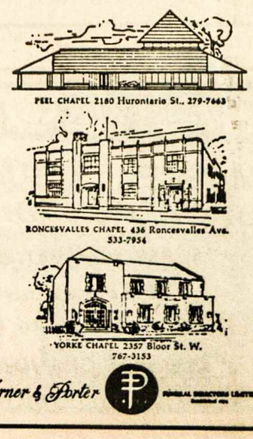
Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954